Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Blicher, St. St.
Titel | Title:	Herregaardshistorier : Noveller.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Reitzelske Forlag (George C. Grøn), 1895
Fysiske størrelse | Physical extent:	235 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

Herregaardshistorier

af

St. St. Blicher

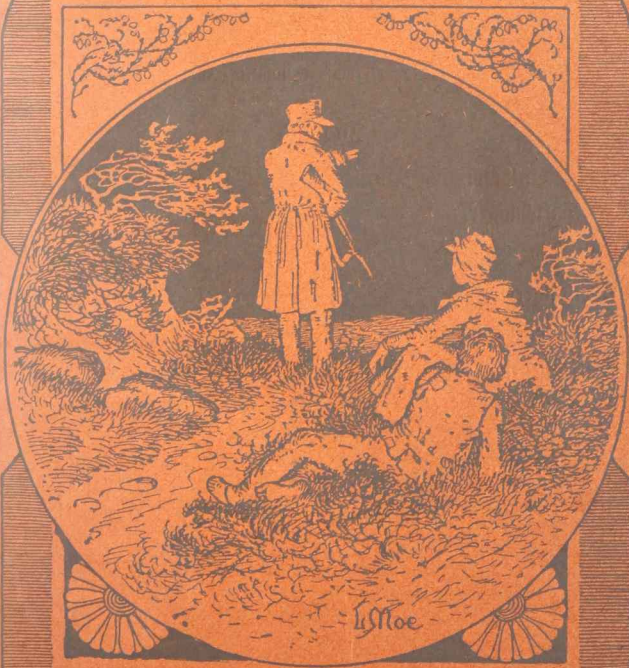

Reitzelske Forlag (George C. Grøn).

Subskriptionsindbydelse

paa

J. L. Heiberg:

Vaudeviller

I—III

Denne Udgave vil omfatte samtlige Vaudeviller.

Indhold:

Kong Salomon og Jørgen Hattemager.
Den 28de Januar.
Aprilsnarrene.
Recensenten og Dyret.
Et Eventyr i Rosenborg Have.
De Uadskillelige.
Køge Huskors.
De Danske i Paris.
Nej.
Børnevaudeviller.

Udkommer i

ca. 12 Hefter à 50 Øre.

Herregaardshiſtorier.

Herregaardshistorier.

Noveller

af

St. St. Blicher

Kjøbenhavn

Reitzelske Forlag (George C. Gron)

1895

Fr. Bagges Bogtrykkeri.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Vinhandleren og Herremanden.

I.

Ringen.

Den Fremmede, som første Gang kommer til Aalborg og hændelsesvis igjennem den Gade, hvor det gamle Apothek er beliggende, finder sig saa overrasket ved Synet af denne Bygning — hvis han ellers ejer mindste Sands for saadant — at han uvilkaarlig standser, seer og seer og kan ikke blive mæt; gaaer og staaer igjen og er først efter gjentagne Vendinger istand til at løsrive sig fra en Gjenstand, som saa behageligt fængsler hans Opmærksomhed. Han gribes af en Følelse, der ligner den, som opvækkes hos en Rejsende, naar han efter længere Fart gjennem øde Egne uventet befinder sig lige for et yndigt Landskab, hvis Skjønhedsfylde fasttryller hans Blik og tvinger ham til at standse, for i Mag at nyde det forlystende Skue. Eller som naar der i en Klynge af Hverdagsansigter viser sig en udmærket Skjønhed og tiltrækker alle Øjne: hun alene sees, de Andre oversees. Og virkelig staaer hint vidunderligtsmukke Hus saaledes der mellem de andre, som Øjet løber over uden at se. —

Men skulde Du skjænke dem et flygtigt Blik, vil Du med nogen Forundring spørge: „Hvad ville I her? Hvor har I turdet vove at opstille Eder saa nær ved

dette idealske Kunstværk? Maaske for end mere at hæve dets Yndigheder?" — Eller Du siger til dette: „Hvad tænkte din Mester paa, da han oprejste Dig blandt disse gamle, gammeldags Skur?"

Men din Forundring vil stige endnu højere, naar Du erfarer, at det er ældre maaske end alle de andre; at det tilhører en Tidsalder, som med Hensyn til de skjønne Kunster i Norden kaldes den barbariske. —

„I hvilken Smag" — kunde Du, min Læser! spørge — „i hvilken Stil er da dette sælsomme Kunstværk? — Den antike — græske?" —

Nej! —

„Den romerske?" —

Nej! —

„Den gothiske?" —

Nej! det er i hollandsk Smag. Men det er alligevel lig et Digterværk, som ikke udelukkende tilhører nogen vis Tidsalder eller Folk, men alle; fordi det bevarer sin første Ungdomsskjønhed i en Glands og Friskhed, over hvilke Tiden Intet formaaer saalidet som de Forandringer, den uafladelig frembringer i Menneskenes Smag og Synsmaade.

Det var samme Sommer, som dette Aalborgs Underværk fuldendtes og havde faaet sin sidste Afpudsning, at en ung Herre tilhest med sin Ridefnægt efter sig kom en smuk Morgenstund i kort Galop ned ad denne Gade, men paa den modsatte Side af Kanalen, der gjennemskjærer den.

En kort violet Fløjelskappe, sammenheftet paa Brystet med et af Ædelstene tindrende Guldspænde, flagrede løst omkring ham og viste ved ethvert af Hestens Spring en eller anden Del af hans kraftfulde Skikkelse, hvis

fuldkomne Skjønhed endnu mere fremhævedes ved den tætsluttende Dragt: en sort Trøje af samme Stof som Kappen, med smaa Skjød eller Flasker, bebrømmede med hvide Silkefryndser, og lange, gule Hjorteskindsbuxer. Smaa Guldsporer med brede Hjul blinkede paa Hælene af de korte, vide, mangefoldede Støvler. En lille sort Fløjelshue eller Baret bedækkede hans Isse, fra hvilken nedrullede gule, naturligtkruſede Lokker.

Men om end ikke hans Legemsskjønhed og pragtfulde Paaklædning skulde tiltrukket sig Opmærksomhed i en Stad ved Limfjorden, hvor engelske Hofkavalerers dagjældende Moder sikkert vare aldeles ubekjendte: alligevel maatte den unge Fremmedes Aasyn gjøre et ualmindeligt Indtryk paa den kvindelige Del af Indvaanerne. Vi ville overlade vore Læserinder at tænke sig det efter Enhvers Ideal af mandlig Skjønhed; og blot tillægge: at hvorvel det bar et Præg af Stolthed, forsvandt dog dette aldeles, saasnart han smilte; og dertil fandt han ofte Anledning.

— Det var derfor ikke at undre over, om han blev betragtet med endnu større Nysgjerrighed af Alle baade paa Gaden og i Vinduerne end den, hvormed han selv holdt stille og beskuede det omtalte smukke Hus, idet han yttrede paa Fransk sin Forundring for den i tilbørlig Fraſtand holdende Tjener. Men neppe var det sidste Ord udtalt, før hans flygtigt over hele Huset omflagrende Blikke samlede sig ved dets Dør, hvor just tvende rigt og sirligt klædte Damer fremtraadte. Den Ene var en høj, ædel Skikkelse, meget smuk, men dog synligen ikke i første Tidsrum af sin blomstrende Alder; den Anden var kjendeligen baade mindre, yngre og skjønnere.

Begges Øine vendte sig strax mod den Fremmede,

der hilsede med en let Hovedbøjning. Damerne nejede og gik ned ad Trappen, efterfulgte af en Tjener med Rejsekapper over Armen; de tog Vejen til Færgebroen og forsvandt snart tilvenstre i et Stræde, som førte derhen.

I dette Øjeblik tren en aldrende, tarvelig klædt Borgermand ud i Bislaget af det Hus, ved hvilket Ryttern befandt sig, bukkede, lettede sin blaa, uldne Hue og trykkede den atter ned over den furede Pande.

Uden at besvare hans Hilsen spurgte den unge Herre: „Hvem boer derovre?" —

„Min Svigerson," lød Svaret. —

„Var det maaske hans Kone Nogen af dem, der gik?" — sagde Herren hastigt. —

„Den Ældste, den Højeste" — svarte Borgeren — „det var hans Kone — min Datter." —

„End den Lille?" spurgte hin videre. —

„En Tiggerunge, de har taget til dem," gjenmælede denne but og med en hel foragtelig Mine. —

„Men," lagde han til, idet han gik helt ned paa Gaden — „med Forlov! maa A være saa næsvis og spørge, om I ikke er Junkeren fra Sæbygaard?"

„Jo!" svarte Ridderen — „hvorfor ellers?" —

„For det er mig, med Skam at melde" — sagde Manden — „som har skikket Eder nu i to Aar Eders Hr. Faders Penge til Paris og siden til London." —

„Naah!" sagde Ridderen ligegyldigt og næsten foragteligt — „saa I er den Kræmmer — hm — hvad er det, I hedder?" —

„Knud Jensen med Skam at melde," — var Svaret.

„Knud Jensen, Knud Jensen," gjentog Adelsmanden, ligesom for at indprente sig dette plebejiske Navn. — „Hvad det ellers var, jeg vilde sige," — lagde han til med et ironisk Smil — „har I bygget det Hus herovre?" —

„Nej, Herre! saa gal er Knud Jensen ikke," svarte denne. —

„Maaske," — vedblev hin, „det alligevel er bygget for Eders Penge?"

„Nej! nej!" lød Svaret. — „De derovre skal ikke faae en Skilling af Knud Jensens Penge; før skal A smide dem ud i Fjorden." —

„Det er et kristeligt Forsæt," sagde Ridderen; — „har I ingen flere Børn?"

„Nej!" — svarte Kræmmeren, „— A har havt nok i hende derovre." —

„Det lader til," — vedblev hin — „at I ikke gjør synderlig meget af hende; hvad har hun forseet sig i? — Hvem er hendes Mand? Og hvorfor lod I ham faae Eders Datter? Hvem er han? — Hvad hedder han?"

„Hold, naadig Herre! hold, mens A bier lidt!" sagde Kjøbmanden; „I jager for stærkt, I maa give Stunder og lade mig svare paa een Ting ad Gangen. Han derovre hedder Jens Bang og skal fare med at være Vintapper. De sige, han er adelsbaaren; og det kan gjerne være, for han slaaer isand stort paa. Saameget veed vi, at han er en ægte Vendelbo og født deroppe paa Bangsbo ved Fladstrand. Han har været udenrigs, siden han var en Knægt. Hvad han har bestilt der, det veed Ingen. Men da han kom tilbage for tre Aar siden, havde han rigtignok et Fjerdingkar hol-

landske Dukater eller nogle flere med sig. Maknudster* min Datter — var dengang at være paa Nør-Elkjær; og saa blev de gode Venner og fik hverandre; og det var nu godt nok. Men saa begyndte de strax at slaa store Brød op og sætte de høje Hjul æfor og byggede det Fandens Kastel der. Det er ikke dermed gjort: nu har han begyndt at bygge et Hospital for fattige Folk. A haaber til vor Herre, han lader mig leve den Dag, da A skal se dem derinde." —

„Han er en god Kristen, min kjære Knud Nielsen!" sagde Ridderen smaaleende. —

„Knud Jensen," — rettede Kræmmeren. —

„Godt! godt! Knud Jensen!" vedblev hin; „hvad det ellers var, jeg vilde sige — hvor gik Maknudster og den Anden nu hen?" —

„Det har A ligekjært," svarte Knud, „ellers skal de vel over Fjorden og derop til Bangsbo, der springer de jo hveranden Uge." —

„Farvel, og Tak for god Underretning!" sagde Ridderen sirligt og gav sin Hest Sporerne.

Han og Ridefnægten galopperede nu afsted den samme Vej, som Damerne havde taget.

„Farvel, Du franske Abekat!" snærrede Knud Jensen, Aalborgs rigeste Mand, efter denne; „dine mange Herregaarde tager Fanden vel nok engang, skulde jeg tro; — „ligesaavel" lagde han til og grinte opad Svigersønnens Vaaning, „som denne hollandske Vindmølle."

Herpaa stampede han op ad Trappen og satte sig paa Bænken i Bislaget, betragtende med et selvtilfreds og haanligt Blik de Forbigaaende. Disse hilsede ham

---

* Maren Knudsdatter.

næsten uden Undtagelse Alle; men den pengestolte Kræmmer saae paa de Fleste uden at gjenhilse; Andre skjænkede han et svagt Nik, og kun for To eller Tre bevægede han Huen.

Knud Jensen var et Menneske af et Slags, som ikke findes hver Dag. Allevegne gives der Gjerrige, Misundelige, Haardhjertede, Hadefulde; men til Lykke sjelden Nogen, der i een Person forener alle disse Egenskaber. Knud Jensen var en saadan Sjeldenhed: han var gjerrig til det Alleryderste; hans Digten og Tragten gik ud paa at samle Penge, formere Penge, gjemme Penge. Og anvendte han i dette Øjemed ethvert Middel, som stod i hans Magt: Bedrageri i Handel, falsk Maal, og Vægt, saavelsom den mest blodsugende Aager.

Men ikke tilfreds med selv at samle Rigdom, misunde han alle Andre deres — ligemeget om den erhvervedes paa lovlige eller ulovlige Maader — og det hørte til en af hans højeste Glæder i Livet, naar en anden Rigmand blev fattig, om han end ikke selv havde fortjent det Allermindste ved hins Forarmelse. Han var ej alene følesløs, men ubarmhjertig i den Grad, at han glædede sig over enhver fremmed Ulykke; ja yttrede frit ud sin Fryd og Haan og Spot. Han hadede virkelig alle Mennesker, og han elskede ikke engang sig selv. Sin Kone, hvem han naturligvis havde taget for Penges Skyld, ærgrede han snart ihjel; og den eneste Datter skulde af samme Aarsag være gaaet samme Vej, hvis ikke en fjern Beslægtet paa Moderens Side havde taget det arme Barn til sig, hvilket den unaturlige Fader gjerne tillod, for at spare Omkostningerne ved hendes Pleje.

Men det Allerbesynderligste hos denne virkelige

Menneskehader var dog dette: at han bestandig førte Guds Navn i sin vanhellige Mund, og det paa en Maade, i en Tone, som om han alene var elsket og beskjærmet af det højeste Væsen og alle Andre hjemsøgte med velfortjente Ulykker og Plager. Indtraf en ødelæggende Ildebrand, et sørgeligt Dødsfald, eller hvilkensomhelst Elendighed ramte Nogen, strax var han tilrede med et: „Det er en Guds Straf, — det er Løn som forskyldt, — det har Den og Den længe spillet for, o. s. v.“ Vilde nogen af de af ham Bedragne eller ved Aager Udsugede gjøre ham Bebrejdelser, var han fræk nok til at svare: „Hvad kommer det mig ved? se Du dertil; A holder mig til Vor Herre, han er stærkere end Fanden.“ —

Og ville vi nu forlade Knud Jensen i sit Bislag; vi skulde ikke have anvendt saa mange Penselstrøg paa hans stygge Billede, hvis vi ikke ventede siden hen i denne Historie at fornye Bekjendtskabet med Manden.

Færgen var beredt til at støde fra Broen, da Ridder Kay — saaledes kalde vi herefter den nysbeskrevne unge Adelsmand — kom farende til og forlangte Overfart for sig selv, sin Tjener og sine Heste. Jens Bangs Hustru og Plejedatter sad allerede paa Bænken i Færgens Agterende, med Ryggen til Staden; men da Ridderen med lette og sikkre Spring paa Ræling og Tofter var kommen hen til dem og lettede Baretten fra de krusede Guldlokker, rejste begge Damerne sig halvt fra Hynderne, den ældste med en sagte Hovedbøjning, den yngste med en lidet dybere, hvorpaa de atter nedlod sig — Ridderen efter et „med gunstig Tilladelse!“ ligeoverfor dem. Færgen, som var en af de mindre, havde ikke

Rum for Hestene, der indskibedes i en større, men allerede forinden dette skete, stødtes fra Land.

Limfjorden var blank og stille, den laa som et uhyre Spejl mellem sine ophøjede, mangefarvede Rammer. Den ene dannede Vendsyssels grønne Kyst med det venlige Sundby under den høje Skandsebakke i Midten; den anden, endnu skjønnere, udgjorde Aalborg, over hvis lange Række af rødtakte Huse hævede sig begge Kirketaarnene og de trende høje Spidser af Vintapperens stolte Palæ.

— Ridder Kay, som sejlende baglænds havde dette i Syne, tog heraf en naturlig Anledning til at indlede en Samtale med Bygherrens skjønne Hustru. —

Strax i Begyndelsen viste Adelsmanden ved den skjødesløse — for ikke at sige overmodige Tone, i hvilken han tiltalte de borgerlige Kvinder, hvor vel han kjendte sin Stands endnu mer end sin Persons Fortrin, og hvor let det kom ham at gjøre dem gjældende. Men ikke vare mange Ord vexlede, inden han følte, at der gives Fortrin, som staa endnu højere, nemlig Forstandens. Vintapperkonens i hine Tider hartad vidunderlige Aandsdannelse udskyldte langt bedre Stoltheden i hendes Aasyn, Væsen og Tale, der hastigen gik over fra Svar til Spørgsmaal og Tiltale.

Den belevne Ridder, hvis fine Dannelse alligevel var mere udvortes end indvortes, saae sig flere Gange sat i Forlegenhed for Svar — for ham et højst uvant Tilfælde — hvorfor han engang greb til den Udflugt, som for sig selv, at henkaste et Par franske Beundrings- eller Forundringsfloskler. Dette gav ham slet ingen Fordel; thi Bangs Husfrue talte dette Sprog ligesaa flydende som Modersmaalet, saa at han hverken i hint

eller dette saae sig istand til at vorde Samtalens Herre; hvilket vitterligt nok hændes ofte langt mere dannede Mænd i Selskab med aandrige Kvinder. —

Han tyede nu til en anden Udvej, idet han forsøgte at glimre med de Kundskaber, han paa sine Udenlandsrejser havde indsamlet, og navnligen i Bygningskunsten — det Æmne, hvorom Samtalen i Særdeleshed drejede sig.

„Hvo der kjender den græske og romerske Stil," sagde han blandt Andet, „kan aldrig nægte, at den jo staaer højt over enhver andensomhelst; og jeg undrer mig over, at Eders Mand, som sikkert ogsaa maa kjende den, kunde foretrække den nederlandske eller hollandske — eller hvad den hedder." —

„Saa Huset behager Dem ikke?" spurgte dets Ejerinde med et Smil, som ikke røbede nogen Krænkelse.

„Jo ganske overordentligt," svarte Ridderen, „jeg har kun derimod, at det er hollandsk. Naar jeg seer et hollandsk Hus, tænker jeg altid paa hollandsk Klædedragt, og den — vil De vist indrømme mig — er ingenlunde smagfuld. Jeg troer ikke, det var muligt, jeg kunde forelske mig i et hollandsk Fruentimmer, om hun endogsaa var en Dyveke, blot for Dragtens Skyld." —

Siig ikke det!" sagde Fru Bang smaaleende, med et Sideblik til sin Naboerske; „jeg vidste ellers ikke, at det var Dragten, som udgjorde et Fruentimmers fornemste Skjønhed." —

„Det mente jeg heller ikke," svarte han, „men det er dog Dragten, som enten forhøjer Skjønheden eller nedsætter den. Den er det Samme for Legemet som for Exempel Formen for et Digterværk." —

„Oh! min Herre!" sagde Damen, „den sande Digter forskjønner alle Former." —

„Og en kvindelig Skjønhed alle Dragter?" faldt Ridderen leende ind. —

„Aaja!" svarte hun, „forudsat, at hun besidder Smag og Sands for det Skjønne, — har De seet Dyvekes Gaard i Kjøbenhavn?" —

„Mange Gange," sagde han. —

„De finder den ikke smuk?" vedblev hun.

„Paa ingen Maade," svarte han. —

„Vores Gaard derimod," sagde hun videre, „tilstaaer De jo behager Dem, og jeg antager det for noget mer end blot en Kompliment til dens Beboerske."

„— Paa min Ære," forsikkrede Ridderen, „det er det ogsaa; jeg finder den særdeles smuk." —

„Nu vel!" gjennmælede hun, „den er hollandsk, og Dyvekes er hollandsk; den ene er smuk, den anden ikke; Aarsagen hertil maa søges —"

„— Hos Bygmestrene," fuldendte han med en resignerende Hovedbøjning.

Hidtil havde den yngste af Damerne ingen videre Del taget i Samtalen end med Miner; men disse viste ogsaa Ridderen tydeligt, at hun fulgte dens Gang. Selv havde han vel nogle Gange henvendt sig til hende, for dog at høre, hvorledes saa yndig en Mund talede, men den Ældre havde bestandig taget Ordet for hende, hvilket hun ogsaa villig lod hende beholde.

Nu, just som Ridderen havde indrømmet hin dette Sidste, adskilte hun første Gang de mørkerøde Læber.

„Men er," — sagde hun, idet hendes Blik foer flygtigt hen over Ridderens Ansigt og fæstede sig paa Kysten ligeoverfor hende, — „men er Stilen i disse to Bygninger ikke ganske ens? jeg seer aldeles ingen Forskjel paa Formen." —

„I det Hele — nej," svarte Fru Bang — „i det Enkelte — jo; thi Forholdene ere helt forskjellige; kun hvor de enkelte Dele have den passende Størrelse og Afstand, hvor Siraterne ere anbragte paa de rigtige Steder, kun der er Formen, som den bør at være." —

„Altsaa dog Forskjel paa Formen!" sagde den Unge.

„Som paa Alt i Verden," svarte den Ældre, „men kun for Den, som har Øjne til at se den." —

Ridderen vilde her have yttret en Bemærkning, og Samtalens Stof skulde sikkert have varet ud for hele Overfarten, hvis det ikke var pludselig blevet overskaaret. En Færge, kommende fra Sundby, lagde til Siden af den Aalborger, og en bred, rød Haand greb fat om Rælingen, idet Den, hvem Haanden tilhørte, raabte: „Her kommer A med Øget, se nu paa det!"

Med disse Ord rejste Prangeren sig — thi en saadan var han — og stillede sig foran en smuk blaablommet eller da saakaldet abildgraa Hoppe. Han roste nu dens udmærkede Egenskaber og Skjønhed i de sædvanlige Kunstudtryk, imedens han med en Elskers Øjne stadig betragtede den. Ogsaa Fru Bang og Ridderen hævede sig fra deres Sæder for at beskue det virkelig udmærkede Dyr, som efter Vintapperens Begjæring var kjøbt til en Ridehoppe for hans Hustru.

„Er den solgt?" spurgte den unge Adelsmand hurtigt.

„Endnu ikke," svarte Prangeren, der strax saae, at han her havde endnu en Medbejler til Abildgraa.

„Da er den jo saagodtsom kjøbt," sagde Fruen, „thi har min Husbond bestilt den, er han ogsaa Mand for at betale den."

Prangeren smilede, men der laa lumsk Ondskab i dette Smil; „ja! ja!“ sagde han, „det er godt nok, men den første Skilling er altid den bedste — hvad tykkes Han, den Kat kan være værd?“ henvendte han sig til Adelsmanden, — „hvad turde Han give for den?“

„Jeg gaaer ikke ind i Andens Handel,“ svarte denne med et haanligt Blik til Prangeren.

Denne, der hellere havde solgt sit Dyr til den fine Junker end til Vintapperen, der selv var Hestekjender, tog Haanden, med hvilken han havde holdt fast i den fremmede Færge, til sig og sagde: „Min Broders Datter skal ellers ikke gjøre Regning paa Knud Jensens Kroner; og Vintapperens de gule Hollændere kunne vel ogsaa faae Ende.“

Blodet underløb den stolte Kones Ansigt; hendes Aand tabte Ligevægten. Opbragt rev hun en af sine Guldringe af Fingeren, kastede den langt ud i Vandet og sagde: „Naar den kommer igjen, skal Jens Bang tigge til Mads Jensen eller dø i Armod.“ —

II.

Rejsen til Sæbygaard.

Paa Færgebroen ved Sundby stod tvende Mænd i lange, grønne Frakker, om Livet brede, gule Hjorteskindsbælter, paa hvilke skinnede store Sølvjagtskilter, sirede med deres Herrers adelige Vaaben. I Bælterne stak lange Jagtknive — de saakaldte Hirschfængere; over venstre Skulder hang Rifler og over den høire Jægerhorn. Den ene af disse Mænd var Hr. Jørgen

Lykkes Skytte paa Sæbygaard, den Anden Hr. Jens Bangs paa Bangsbo.

Ved deres tilhørige Herskabers Nærværelse blottede begge Jægerne deres Hoveder og stak deres graa, rundpullede, bredskyggede Hatte under Armene, berettende: at Ridefogderne paa hine Gaarde havde sendt dem til Sundby, for at ledsage de Ventende, eftersom det ikke var sikkert at rejse uden Bevæbning over „jydske Aas."

Ved denne Tidende, som dog ikke syntes at gjøre Indtryk paa Fru Bang, sagde Ridderen til begge Damer: „Der ligger heri en Opfordring til mig, at eskortere Eder, og jeg haaber, at I ikke afslaaer mit Tilbud." —

Det blev ogsaa med Tak modtaget. Ridefogden forsynede herpaa sin Herre og sig selv med Vaaben: Kaarde og ladte Pistoler i Sadelhylstrene. Skytterne hentede deres Heste og tvende til Damerne; og snart drog de Rejsende hen ad Vejen til hine Herresæder, Skytterne tilhøjre med Riflerne tvers over Sadelknappen, Damerne i Midten, og Ridderen med Tjener paa venstre Fløj; dette efter Datids Brug af Høflighed mod de kvindelige Ryttere, der i deres Damesadler sad vendte til denne Side.

Uden at fornemme Noget til Røvere havde Selskabet tilbagelagt den første Skovbakning en Milsvej omtrent fra Sundby, men da det nærmede sig jydske Aas, spurgte Fru Bang sin Skytte: „Er der virkelig foregaaet noget Røveri? og hvor var det?"

Inden hin fik svaret, faldt Ridderen imellem med den Bemærkning: at en Røverhistorie kunde indjage Damerne unødvendig Skræk.

Men den Ældste af dem smilte, sigende: „Hvo

kunde dø af Skræk under Eders Beskyttelse, ædle Ridder? — fortæl kun, Niels!"

Nielses Fortælling var, som slige udannede Menneskers, unødvendig lang, og længere end jeg her skjøtter om at gjentage den; men Hovedindholdet var: at en Bissekræmmer var fundet død — myrdet og udplyndret. —

Da han endte, havde man netop naaet Stedet, hvor Ugjerningen var skeet.

„Der fandt de den Dræbte," sagde Skytten og pegede hen til en lille Hob Pinde, som laa tæt ved Vejen, hvorpaa han sprang af, trak sin Hest med — som brugeligt er paa Jagten — gik tilside, samlede sex Stykker af nedfaldne Trægrene og kastede dem paa Hoben. Da han havde opfyldt denne fromme Pligt, hvis Betydning han ej engang selv kjendte, besteg han atter sin Hest, og Rejsen fortsattes i Taushed gjennem de dybe, løvoverhvælvede Dale; Alt uden mindste Hindring.

Vendsyssel er, hvad Jordens Form og selv dens Beskaffenhed angaaer, halvfremmed for de sydligere Egne af Halvøen. Det viser langt tydeligere Spor af en stor Naturrevolution, og efter Bakkestrækningernes Retning synes en Oversvømmelse fra Nordvest til Sydost at have udhulet Dalene imellem dem og udjevnet de Kjærsletter, ad hvilke Bækkene — paa et Par nær — snart over flade Enge, snart gjennem dybe, idelig bugtende Hulinger søge Kattegattet. Det Hele har endnu den Dag idag et vildere og — om jeg saa maa sige — mere raat Udseende end det øvrige Jylland; Bakkerne ere almindeligvis stejlere, mere forvovne; selv en stor Del af det opdyrkede Land er Bakker og Skrænter: Dalene ere hyppigt snevrere, hvorved de ogsaa maa synes dybere,

om de end ikke vare det: og ej at tale om den fire Mil lange, øde Sandtunge, der slikker sig op i Nordsøen, saa er jo den uhyre Vildmose endnu bestandig en Ørken. —

Mest sælsom, mest „barok" — for at bruge et fremmed Ord til et fremmedagtigt Landskab — er dog Egnen mellem Sæby og Fladstrand, to tre Mile mod Vesten. Naar man stiller sig paa Bakken der norden for Sæbygaards Skov og seer ud over den nysbetegnede Egn, skulde man tro at have for sig et temmelig jevnt Landskab, en Højslette, ensformig og lidet beboet. Men beslutter man sig til at gjennemvandre den, da faaer man — ja, hvad skal jeg kalde det? — een Aabenbaring efter den anden.

Jeg turde ligne disse viniliske „Højlande", som de og der kaldes, ved en Bog, hvis enfoldige Titel og tarvelige Omslag ikke synderlig tiltaler Nysgjerrigheden; men som dog i sin simple Klædning indeslutter uventede Skatte. Saaledes kjender jeg ogsaa en Kvinde, hvis Hverdagsansigt ikke lover mer end netop; men tal til hende! tal med hende om Noget, som just ikke hører til dagligt Brød, saa skal Du se, hvor indholdsrigt dette samme Ansigt vorder: ethvert Smil om den skjønttalende Mund, ethvert Glimt fra de opildede Øjne, er et Tankesprog eller et Orakelsprog; den herlige Aand derinde aabenbarer sig paa eengang baade ved Tegn og Ord.

— Dette Højland da — om hvilket jeg maaske har vakt vel høje Forventninger — det er gjennemskaaret af mange dybe og snevre Dale, hvis Sider — jeg kunde faae Lyst til at kalde dem Vægge — almindeligvis ere saa bratte, at man med en Slags Angstelse seer Husdyrene græsse henad de smalle Gangstier, der virkelig synes dannede kun for og af Gemser og Stenbukke. Bunden

i disse Dale er hyppigt bevoxet med Buske og Træer og gjennemslynget af Smaabække, der uophørligen risle og plaske nedad den ujevne, stenige Grund.

I de Dale, der gjøre Undtagelser fra denne Hovedkarakter, finde vi her en Bondegaard, hist en Mølle, her en Eng, hist en Sø; og paa vort ophøjede Standpunkt fængsles vore Blikke stærkere af disse overraskende Opdagelser end af selve Havet, i hvis Baggrund vi stundom tage de blege Skytoppe hen med Synskredsen for Sveriges Klippekyst, men i klart Vejr tydeligt øjne — til den ene Side Læsø, Ægirs gamle Sæde — til den anden endnu tydeligere det nærmere Frederikshavn i sin anden og skjønnere Ungdom, med sin kongelige Mole, sit hvide Kasteltaarn, sine mange Skibsmaster, og paa hin Side de forhen saa frygtede Holme.

Skulde jeg her synes at have gjort for langt et Spring — ikke i Historien, men i Geografien — da bedes saadant undskyldt med: at jeg med min Fortælling snart vil komme til at bevæge mig i det nu betegnede Højland, der adskiller de tvende fornævnte Herregaarde og i fordums Tider var langt vildere, det vil sige langt videre bevoxet med Skov, som og med hine mørkladne Vækster, der saa ensformigt og tarvelig beklæde vore uopdyrkede Sletter, Banker og Moser.

Endnu inden vore Rejsende paa en Milsvej nær havde naaet den sydlige Grænse af Højlandet, bleve de i en lille usel Landsby Alle paa eengang opmærksomme paa en halvvoxen og halvnøgen Bondetøs, der sad paa en Sten udenfor en faldefærdig Hytte; hun havde en død Kat liggende over Knæerne, men strøg og klappede den, som om den kunde være levende, Alt under stille Taarer og af og til et „følle Mis!“ —

„Holdt Du saameget af den Kat?" spurgte Fru Bang og standsede sin Hest.

Pigen bejaede, men med et Hjertesuk saa heftigt, at hendes spinkle Krop rettedes som ved Fjederkraft og Hovedet fløj tilbage, omflagret af de lange, uredte Lokker; men kun et Øjeblik, saa sank hun atter sammen over sin døde Yndling. —

Ridderen, som holdt hende nærmest, fremtog en Silkepung og deraf en Krone, den han rakte Barnet med de Ord: „Se her er Noget til at faae din Kat begravet for."

Hun kastede et frygtsomt Blik til den prægtige Herre og et til Pengen, den hun slet ikke gjorde Tegn til at ville modtage.

„Naa! vil Du ha'e den?" spurgte denne.

„Hvad er det for en? og tør jeg?" spurgte Pigen.

„Det er jo en Krone," sagde Ridderen, „Du tør meget vel."

Nu tog hun den endelig, men med ikke større Begjærlighed, end at hun strax brugte den til at stryge den døde Kat med. Ridderen lo, Fruen smilte, men i hendes Ledsagerindes Øjne fremglimtede Taarer. —

„Hvorfor sørger Du saa stærkt over en Kat?" spurgte Ridderen.

„Det tør jeg ikke sige," lød Svaret, ledsaget af et frygtsomt Øjekast til alle Tider.

Nu lo hele Selskabet.

„Du tør nok Ingenting?" sagde Fruen.

„Nej," svarte Staklen med et krampagtigt Suk. —

„Da tør jeg sige det," lød en mandlig Røst fra den anden Side — „Manden kom herom for lidt siden med hans Hunde, og min Søster sad der, hvor hun nu

sidder, med Katten ligesaadan paa Skjødet; men da var den levende. Saa siger Manden: „Vil I Kjeltringpak holde Katte til at tage mine Harer? — Puds! Puds!“ — Saa rev jo Hundene Katten ihjel.“

Ridderens Ansigt underløb med Blod; han tøjlede sin Hest op, bukkede for Damerne, og Alle satte sig i Trav videre hen. —

Bondekarlen, der med Armene paa Kanten af Halvdøren havde givet Oplysningen om Kattens Død, keg efter de Bortdragende, rækkede Tungen langt ud og vendte sig til sit Arbejde derindenfor. Barnets Moder, som gjennem et solbrændt Skaar af en Rude havde seet saavel det Ene som det Andet, vilde nu hente Tøsen; men da hun saae den store Sølvpenge, slog hun forfærdet Hænderne mod Laarene. Og varede det endda noget, inden hun vovede at berøre den sjeldne Skat.

Havde vor lille Karavane ikke sinket sig disse faa Minuter ved nysbemeldte ubetydelige Optrin, vilde den maaske blevet Tilskuer ved et andet, langt mer oprørende.

Junker Kay rødmede ikke uden Aarsag ved Bondeknøsens Forklaring over Kattemordet; Manden var nemlig ingen Anden end hans egen Hr. Fader, den meget velbyrdige, men tillige meget tyranniske Jørgen Lykke til Sæbygaard, Lerkenfeld, Mariagers Kloster og Overgaard — hvis Billede i Legemsstørrelse endnu den Dag idag sees paa venstre Haand, naar man er kommen op ad Taarntrappen paa sidstnævnte Herregaard. —

Dragten henviser til de gamle Tider for to Aarhundreder siden og længere; og Ansigtet selv — dette store, runde Ansigt paa Kæmpekroppen, med de plirende Øjne under lyse, tynde Øjenbryn, de smalle Læber, der

synes ifærd med at danne et ondskabsfuldt Smil — alt dette henleder uvilkaarlig Tanken paa Adelsdespoti.

Nærværende Begivenheder indfalde virkeligt ogsaa paa en Tid, da Munkeherredømmet allerede tvende Menneskealdre tilbage var tilintetgjort og det verdslige Aristokrati eneherskende undertrykte Folket og trodsede Kongerne.

Paa Hjemvejen fra sin Kattejagt var vor Herremand kommen igjennem en anden Bondeby. Da han ved Enden af samme med sit Følge er lige ud for Præstegaardens Port, staaer der — ikke Stedets Præst — men en anden, nemlig Mads Sørensen fra Ullits, der var her paa et Par Dage, at besøge sin gamle Ven og Broder. Hos denne fremmede Præstemand staaer hans Yndlingshund, en Pudel med en Paryk, ligesaa stor som dens Herres. Denne bukkede sig dybt; hans Hilsen blev modtaget, men ikke besvaret. Pudelen hilsede paa sin Vis de fremmede Hunde: men en af disse svarte med et voldsomt Bid i dens lodne Slægtning. Præsten vilde redde sin Yndling og giver med sin Knortekjæp den fremmede Grobian et saa rap Slag, at den paa tre Ben hylende humpede hen til sin Herre. Denne standsede sin Hest, rev Riffelen af Sadelstroppen, lagde den for Øjet, trykkede til — og Pudelen væltede og vred sig i sit Blod. Nu blev Præsten først opbragt og gav sin Vrede Luft i nogle heftige og ikke ret høflige Ord.

Hr. Jørgen værdigede ham ej engang et Svar, men bød sine Jagtbetjente: „at lade den sorte Kjole smage Hundepiskene!"

Disse sprang strax af Hestene; En greb Præsten i Brystet og holdt ham, mens to Andre udførte Næsekongens skjændige Befaling.

Hundeskriget, Præstens Raab om Hjælp og Prygleriet tiltrak flere Tilskuere baade inde i Gaarden og bag ved paa Gaden; men Ingen dristede sig til at komme nær, langt mindre at fri den arme Præst fra hans Bødler.

Endelig raabte Herremanden med et Grin: „Nu kan det være nok for den Gang! Mester Mads har vel lært at kjende Forskjellen paa en Adelsmands Hund og en præstelig Køter."

Med bitter og indædt Harme gik Præsten ind, og Voldsmanden red smaaleende sin Vej.* —

Jeg skulde neppe have beskrevet et Optrin, der i hine Tider ikke var saa sælsomt, hvis dette ikke havde været første Akt af en blodig Tragedie: hvilket længere hen sandfærdigen skal vorde fortalt.

Da vort ridende Selskab naaede Møllen, hvor Vejen ind til Herreborgen Sæbygaard dengang drejede af, tilbød Junker Kay — og det var hans Alvor — at ville ledsage Damerne lige til Bangsbo; men Fru Bang vilde paa ingen Maade lade sig overtale hertil. Hun foreholdt tilsidst Ridderen: „at efter en saa lang Borteværen fra hans egen Familie burde han ikke drage dens Hjem forbi."

Skjøndt dette ikke lod til at have noget særdeles Tiltrækkende for ham, følte han dog Rigtigheden af denne hendes Paamindelse; dog foreslog han hende ydermere at medtage hans Faders Livjæger, hvori hun maaske havde indvilget, hvis ikke hendes Husbond tilligemed en bevæbnet Tjener netop nu var kommen frem ad Skovvejen paa hin Side Møllen.

---

* Virkelig Begivenhed.

Saa drejede han da om til Gaarden, men langsomt og med Øjnene henvendte efter Vinhandlerfamilien, lige til den forsvandt i Skoven. — At det kun var eet Medlem af samme, der saaledes fængslede hans Hu og Sandser, det vil Historien snart herefter vise.

For en fra lange Rejser hjemvendende Søn, der dog langtfra ikke hjemkom som „den Forlorne", var Modtagelsen ikke for varm: Moderen rakte ham siddende sin Haand til Kys med et snøvlende „bien venu, mon fils!" men saae langt mindre paa ham selv — det vil sige hans Ansigt — end paa hans Klæder, der havde et for hende ganske nyt Snit; Faderen nikkede blot til Sønnens engelske Hilsen — en dyb Hovedbøjning — og spurgte flygtigt: „hvem er det, Du var ifølge med?"

Da dette Spørgsmaal var besvaret, trak Hr. Jørgen en flerdobbelt Rad af Rynker i sin brede Pande og sagde: „Vistnok er han af Adel, men hun var ikke Andet end en gemen Kræmmertøs."

Derpaa aabnede han et Vindue, hidkaldte Livjægeren og befalede: „Imorgen skyder Du en Kronhjort! men se at tage ham paa Vintapperens Beridt, derovre i Bangsbo Skov! — Hæ!" brummede han, lukkende Vinduet, „hvad skal saadan Nogen med Ædelvildt?"

Han vendte sig nu til Sønnen og sagde koldt: „Mens I var borte, har jeg udseet en Kone til Jer; hun bærer tre Herregaarde i sit Slæb." —

Junker Kay, som allerede var bleven saa forstandig, at han erkjendte Rigdoms høje Værd, og som dertil vidste, at en rig Adelsmand ikke behøver at gjøre sig Skrupler over Galanterier, og som nogen Erfaring i tvende galante Hovedstæder havde bragt til den Overbevisning, at al Modstand i Grunden ikke var Andet end Formaliteter —

han blev slet ikke fortrydelig paa Faderen, fordi han havde udseet tre Herregaarde til ham, samt en Kone med øvrigt Inventarium.

Han spurgte altsaa naturligvis først om Herregaardene, og da de vare nævnede, behøvede han ikke at spørge om Konen; thi saa vidste han strax, hvad det var for en Enke, der hørte til hine.

Mod hende havde han ikke Andet, end at hun var vel ung (hun var heller ikke mer end Fire, Fem og Fyrretyve); og en Husfru paa Halvfjerdsfindstyve à Firsindstyve vilde have tjent ham meget bedre. Dog derom yttrede han Intet for den Gamle; men efter aflagt Taksigelse trak han sig tilbage, for at udkaste Planen til en mindre langvarig Forbindelse med den dejlige Vinhandler-Datter.

III.

Duellen.

De tvende Herregaardsskytter, Niels paa Bangsbo og Jens paa Sæbygaard, havde i længere Tid havt skjæve Øjne til hinanden; og det fordi de, ej uden Grund, nærede Mistanke om gjensidigt Indgreb i Jagtrettighederne. Saaledes havde Jens savnet en Trettenender; og da han vidste, at i Bangsbo Skov stod en dejlig Hjort med fjorten Ender, saa var hans Herres Befaling ham slet ikke ukjærkommen.

Men inden vi skride til Fortællingen om samme Hjorts tragiske Endeligt og hvad derpaa fulgte, vil det ikke være afvejen at berøre et Forhold af en blidere Natur, som meget længer havde fundet Sted mellem begge Familier.

Jens havde en eneste Søn og Niels en eneste Datter. Den Første var en rask Jægersvend og den Sidste saa smuk, som nogen Pige i Vendsyssel kan være. De vare opfostrede tilhobe fra ganske smaa af, thi Ejlers Moder døde tidligt fra ham, og Faderen vilde ikke mere gifte sig; og da dengang, som længe efter, var god Forstaaelse mellem begge Skyttehuse, saa tog Niels gjerne Jenses Barn i Kost og Pleje.

Det var i hin Tid — saavelsom i denne, kan jeg tro — ingen stor Sjeldenhed, at en Ungkarl og en Ungmø fik gode Øjne til hinanden. Og derfor bør det ikke betvivles, at disse tvende Skyttebørn bleve Kjærester, og det endnu før de selv vidste, hvad saadannoget vil sige. — Men da de saa fik Forstand paa det og der var givet Ejler Løfte om en Skovfogedtjeneste, saa tænkte baade han og Karen alvorligt paa Ægteskab. —

Men nu var Ejler ikke den Eneste, som kunde lide Karen — saadannoget finder nuomstunder ikke heller saa sjelden Sted — og hans Medbejler var fornuftig nok til at indse, at for at opnaae sin Hensigt, maatte han enten paa en eller anden Maade stikke den Anden ud. Da saadant ikke vilde lykkes paa den nærmeste Vej, saa slog han ind paa en længere, idet han søgte at sætte Splid mellem begge Fædrene. Ved sindigt Overlæg udfandt han det bedste Middel hertil, ved at bilde den Ene ind, at den Anden havde ranet det og det Stykke Vildt i hans Herres Skove. Ved et Gilde, hvor Begge havde seet lidt for dybt i Ølkruset, kom det først til gjensidige Stiklerier og derfra til ligefremme Beskyldninger; og tog de Begge den tause Beslutning, „at gjøre Lige for Løgnen."

Den anden Følge af Sammensætteriet var, at det blev forbudt de Unge, videre at tænke paa nogen Forbindelse.

Nu da: Jens Skytte gaaer en Høstmorgen med sin Riffel ind i Bangsbo Skov, for at kniбe den Hjort med de fjorten Ender, og er heldig — eller uheldig — nok til at opdage og skyde den, idet den kom tilbage fra en natlig Ekkursion i Bøndernes Rugmarker. Efter strax at have ladet sin Riffel, giver han sig til med Jagtkniven at afhugge løvrige Bøgekviste, for under disse at skjule Hjorten til den paafølgende Nat.

Neppe færdig med denne Bestilling, seer han Bangsboskytten, ogsaa bevæbnet, listende sig frem imod ham; dog ej endnu paa Skudvidde. Vel vidende, at det her gjaldt Liv eller Død, træder han bag et nærstaaende Træ, fra hvilket Baghold han iagttager Fjendens Bevægelser. Og da denne rykker fremad fra Træ til Træ, gjør Jens Skytte ligesaa. Endelig ere de komne hinanden saa nær, at Den, der først kom til at brænde paa, vilde ufejlbarligt sende sin Modstander ind i Evigheden; men da de forsigtigen dækkede sig, hver med sin Bøg, og kun nu og da kikkede tæt om ved Siden af samme, gaves kun usikkre Skud: Ingen af dem gad gjøre det første.

Da seer Jens Fjendens Hoved bøje sig ud fra Træstammen og forblive i denne Stilling længere end sædvanligt. Hurtig Bøssen til Kinden og Kuglen afsted. Niels's Hat tumlede til Jorden — men han selv kom nu med Riffelen i begge Hænder løbende hen imod den ulykkelige Fjende. Han havde nemlig brugt den Krigslist, at putte et stort Stykke trøffet Ved, som skulde forestille Ansigt, ind i Hatten og forførte derved Jens til at spilde sit Skud.

Denne, der kjendte Niels som en rapfodet Achilles, vilde ikke forsøge en unyttig Flugt, men traadte, hengiven i Skjæbnen, ud fra sit Skjul og raabte til Modstanderen,

idet han pegede med den ene Haand til Panden, med den anden til Hjertet: „Her eller der! men træf godt!“ —

Niels havde allerede bragt sin Riffel til Anslag — der var kun et Sekund mellem Liv og Død, kun tre Favne mellem Bøssens Munding og Jens's Hjerte — da — han trykker ikke løs — han tager Mordvaabnet fra Kinden og siger helt sagtmodigt og langsomt: „Jens! var det ikke ligesaagodt, vi blev gode Venner igjen?“

— Taarer — Angers, Skamfuldheds og Glædes Mixtur — trillede ned over den Dødsdømtes og nu Benaadedes Kinder. Et dybt Suk og en Haandrækning var hans Svar.

Niels greb den frembrudte Højre og sagde: „Det kunde rigtignok tilkomme Dig at give mig en ny Hat; men lad saa Ejler faae den til hans Bryllupsdag!“ —

„Og Karen med!“ raabte Jens; og et nyt og dyrevt Haandslag bekræftede Alliancens Fornyelse. —

„Men hvad gjøre vi saa med Hjorten derhenne?“ tog den Sidste tilorde. —

„Hm!“ sagde Niels efter nogen Betænkning, „siden Du har skudt ham, faaer Du ogsaa beholde ham — og det er ikke for Guds Skyld“ — lagde han til; „for din Herre er dog, saa stille at sige, en ugudelig Krop; og man skal gjøre sig gode Venner med Fanden, om man kan — som det hedder. Kom Du kun, saasnart Du kan, med en Vogn, og lad den holde ved Skjellet! Og tag med et Par Stenslæbere, som I kan binde til hinanden og lægge Hjorten paa; saa kan Du og En til nok trække ham hen til Vognen. Jeg skal nok sørge for, at Ingen herfra seer det.“ —

„Det er Altsammen godt, Niels!“ svarte den Anden; „men det er dog din Herres Hjort.“

„Du kan lade mig faae en af din Herres, om jeg engang skulde være i Forlegenhed for saadan en. Men saa skal Du og, saasnart Du kommer til Gaarden med Hjorten, sige ham, hvor Du har pudset den, og med det Samme faae hans Ord for, at Ejler maa gifte sig med Karen."

„Det skal jeg," raabte Jens, „og nu Gud i Vold! og Tak for den Gang; Du kan lide paa mig, ihvor det saa er — et Farvel saa længe!" —

Niels tilnikkede ham sit. Og dermed adskiltes de.

Hjemkommen til Sæbygaard, gav Jens sin Herre Rapport (men ikke fuldstændig) om sit Strejftog, og strax blev der ordret en Vogn til at hente Byttet. Hr. Jørgen roste sin Skytte og lagde til: „Du skal ogsaa faae det Første, Du beder mig om."

Jens betænkte sig ikke længe, men bad om den allernaadigste Ægteskabsbevilling.

„Hvad!" raabte Herremanden og trak de smalle, hvidgule Bryn ud over sine Katteøjne, „naar er Du og Niels blevne Venner igjen?"

Nu maatte Jens ud med hele Historien. Herren drog derved Øjenbrynene op igjen og smilede — paa hans Maneer, idet han gjorde Munden bredere og sammenkneb de blaablege Læber saaledes, at ingen af dem vare synlige:

„Den Niels maa være en dum Hund," sagde han; „ellers havde Du ligget paa dine Gjerninger. Men det kan være hans egen Sag. — Er der ellers Noget ved din Datter, Ejler er saa forgabet i? Lad os se hende med det Første, og dersom hun saa anstaaer mig, saa skal de ogsaa faae hverandre."

Jens takkede, gik til sit Hus og fortalte Sønnen Dagens Begivenheder fra først til sidst. Men dette Sidste huede ikke Knøsen.

„I kjender jo nok Naadigherren," mumlede han hovedrystende; „og Karen er den smukkeste Kvinde i hele Vendsyssel. Dersom han fik Lyst til hende —" han fuldendte ikke, men knyttede den Højre og kastede et sælsomt Blik til sin Riffel ved Bjælken.

„Aa!" tyssede Faderen, „der er ingen Ulve i den Mose — tresindstyve Aar — graa Haar!"

„Hm!" brummede Ejler, „det er ikke et Aar siden, om I vil huske Jer om, da Kjen Lauster* havde Gilde — hvem maatte hun sove ved den første Bryllupsnat? Naar Bruden er kjøn, gi'er han sjelden sin Ret bort. Det er en Fandens Ret" (han bekræftede denne Thesis med et Fladhaandslag paa Hjorteskindslaaret) „den skal jeg ikke have noget af. Men," lagde han til, „jeg vil selv følge hende, naar hun skal besees, og — vistnok: Karens Villie faaer han aldrig hverken med det Gode eller med det Onde. Hun er ligesaa armstærk, som hun er kydsk; det veed jeg."

— Faderen smilte, tog sin Riffel, satte Trækstokken i Løbet, og idet han rensede og pudsede sit kjære Vaaben, fløjtede han Tonen til en paa den Tid ny Vise, hvis Ord lyde saaledes:

Og det var Sejer i Rindeløv,
Satte paa sin Bryllupshat:
„Min bitte Ane! Du er saa knøv —
I min Arm Du sover inat."

---

* Kirsten Larsdatter.

Til Gudshus ginge de Begge saa
Med mildeste Hjertens Glæde.
Før Solen dukked i Havet blaa,
Hun maatte saa drøvelig græde.

Og Præsten havde velsignet dem,
Og Degnen havde sagt: Amen!
Og Brudeskaren den kjørte hjem
Til Gildegaarden med Gammen.

Og der blev drukket, og der blev ædt,
Saalænge de kunde sandse.
Og da nu hver Gjæst var rigtig mæt,
Stod Alle op til at dandse.

Og som nu Dandsen saa lystelig gik,
Da komme den Herremands Svende.
Da Bruden hans Bud og Befaling fik:
Sig strax til Gaarden at vende.

Og Brudgommen, som han stod derved,
Hans Kinder de bleve saa hvide;
Sin Underlæbe tilblods han bed:
„Det er jo ej Sengetide."

„Men skynd Dig, min Brud! at klæde Dig om;
„Paa det Du maa Herren behage!"
En anden Vej han til hende kom
Og vildt udi Favn monne tage.

„Hys! stille, min Hjerte! og klynk ikke saa!
„Det hjælper slet ikke, Du græder.
„Et bedre Raad vi nu hitte vel paa:
„Lad os i en Fart bytte Klæder!"

„Hvad har Du sinde, min søde Ven!"
Hendes Hjerte tog til at banke. —
„Det veed Du, saasnart jeg kommer igjen;
„Vor Herre skal os vel sanke."

Saa ginge i Dandsestuen de To;
Hun, Hatten dybt ned i Panden,
I Kofte, Broge og sølvspændte Sko —
„Der har vi jo Fæstemanden!"

Bagester tripped' den falske Brud
Og sky under Kyshatten skuled.
Om Vristerne slubred det natlige Skrud,
Og Kroppen i Kaabe sig skjuled.

Hun læsped til Svendene: „Hurtig derhen!
„Den naadige Herre tilvillie!
„Jeg vilde dog gjerne tilbage igjen,
„Mens end de dandser paa Tillie."

Som de nu da kom i den Borgegaard,
Til en af de Svende hun siger:
„Bed Herren, vi færdes i Mørke saaer!
„I Lyset sig skamme vi Piger."

Saa nedbragte Svenden den Herremands „Ja,".
„Han kunde den Blyfomhed lide . . ."
Og kom de tilsammen i Mørket da,
Sad ned ved hverandres Side.

Hun siger: „En Gud dog i Mørket seer;
„Han vil mig miskundelig være!
„Hr. Ridder! jeg Eder saa mindelig be'er:
„I la'er mig beholde min Ære!"

„Hvad Ære! Er det da ej Ære nok,
„Jeg saadan en Bondetøs viser?
„Imorgen saa vandrer Du hjem til din Rok,
„Og ydmyg min Naade Du priser."

Saa favner han Sejer med stærken Arm:
Men Sejer sin Kniv monne drage.
Den stødte han dybt ind i Ridderens Barm, —
Mod Gulvet tørned hans Hage.

Men Sejer sig lister af Gaarden ud,
Med Kniven under sin Kaabe.
Saa kommer han hjem til sin unge Brud —
Af Fryd hun begynder at raabe.

Han tysser og vinker, hun følger ham stum,
Og Gjæsterne efter dem skotte;
Og lidt efter lidt, saa bliver der Rum,
Hvor før de sig Tæerne traadte.

De ledte i Lade, de ledte paa Loft,
De ledte i Kammer og Framme*;
De ledte i Mark, og de ledte paa Toft,
De ledte i Skov og i Damme.

End havde til denne Time de led't
De skulde aldrig dem fundet;
Thi aldrig fra dem har man hørt eller seet.
Og nu er Taven udspundet.

IV.

Damernes Yndling faaer to Kurve for een.

Der er Varsel i det gamle Mundsprog, som kalder Rigdom og Skjønhed „Lykkens Gaver;" thi Lykken er en Gudinde, man ikke skal stole paa; hun tilkommer ofte, at man sætter et „U" foran hendes Navn — hendes Gaver ere Fristelser; det er en Helt, som overvinder disse.

Ridder Kay var ingen saadan Helt. Ikke fordi han jo sejrede, hvor han behagede; men der var Sejre

---

* Kjøkken.

iblandt, om hvilke han kunde sige med Pyrrhus: „vinder jeg saadanne flere, saa har jeg tabt Alt.“

Siden berørte Rejse fra Aalborg til Sæbygaard havde den dejlige Jomfrus Billede fortrængt ethvert andet af hans Fantasi — paa eet nær; og det var Vinhandlerindens. Vel stod det bag ved Jomfruens, men alligevel ovenover, saameget som hun selv var højere af Skabning og stoltere af Aasyn. —

Til Bangsbo vilde han; men Faderen maatte ikke vide det. En Fortrolig var ham hertil nødvendig, og han valgte Skytten Jens. Med denne red han da paa Jagt, iført en pyntelig engelsk Jægerdragt; og medens Skytten blev tilbage ved Grændsen mellem begge Herregaardes Jagtdistrikter, fortsatte han Vejen til Bangsbo under det artige Foregivende: at ville spørge til Damernes Befindende efter Rejsen.

Hans øvede Øje viste ham snart det Indtryk, hans mandige Skjønhed havde gjort paa det unge Pigehjerte, og han skred ufortøvet til Belejring, i sikkert Haab om Overgivelse paa Naade og Unaade. Men Fæstningen var fastere, end han endnu havde fundet nogen. Han kunde aldrig komme den nærmere end paa en vis Afstand. Der var en Bastion, paa hvilken alle hans Angreb mislykkedes. Han kjendte ikke dens Fasthed — thi den findes ikke ved alle Fæstninger — men dens Navn er ellers „Castitas.“ — Da Fæstningen desuden i Fru Bang havde en klog og paapassende Kommandant, var den under saadanne Omstændigheder uindtagelig.

Hvad var her at gjøre? trække sig tilbage? Intet mindre; det var endog for vor forelskede Ridder en moralsk Umulighed. Han besluttede: først at vinde Bangsbos skjønne Beherskerinde; saa haabede han i hende at

faae en mægtig Allieret. Derhos vakte han den elskende Piges Skinsyge; og hvad denne „Hjertets Svøbe" kan virke, saavel til som fra, derom var Junker Kay ikke ukyndig.

— Forgjæves! Fru Bangs Hengivenhed til sin Mand, hendes Karakterfasthed vare de Klipper, paa hvilke alle Ridderens Planer strandede. Krænket Stolthed, utilfredsstillet Sandselighed drog ham tilsidst saavidt ud over Sømmeligheds og Klogskabs Grændser, at han udbrød: „Vil I nægte mig, hvad de allerhøjeste Damer have tilbudet mig?"

„Det vil jeg," svarte hun; „thi jeg kjender Jer nu og foragter Jer."

— Hermed vendte hun ham Ryggen — som Sif gjorde ved Loke; — og Junkeren var nu nødt til at vende Bangsbo Ryggen for stedse.

Nu først begyndte hans Tilbøjelighed at lutre sig og derved at fortjene Kjærligheds gammeladelige Navn. Han indsaa, hvad han havde tabt, og hvorledes: han kom til at tænke over sig selv, sit løsagtige Liv, dets glædeløse Nydelser med paafølgende Tomhed. Han kunde ikke dølge for sig selv, at han aldrig havde elsket som nu — aldrig før nu. Han følte et saadant Savn, som intet Lefleri var istand til at erstatte. — Han blev tungsindig.

Ogsaa hun blev tungsindig; men denne Sjælsbyrde var lettere for hende at bære, da den var fri for Anger. Hun følte: at Dyden forlener en Kraft, som selv skuffet Kjærlighed ikke mægter at nedbryde.

V.

Vinhandleren.

Jens Bang var et af de Mennesker, man aldrig bliver klog paa — som Folk sige. Han talte overalt meget lidt, og allermindst, ja stundom slet Intet da, naar man mest havde ønsket og ventet det. Hvad Meninger og Begivenheder angik, da var han yderst tilbageholdende — indesluttet i sig selv. Hvo som engang havde forlangt hans Mening at vide, frittede ham ikke oftere.

„Han er polisk — han er falsk," hed det om ham: „Han er en Guldmager, en Sortekunstner — den Slemme tager ham nok med alle hans Rigdomme." Der var dog eet Menneske, der kjendte ham, der elskede, højagtede ham; og det var — hans egen Hustru. —

Denne Kvinde, hvem vi kjende som fast, modig indtil Stolthed, hun var mod Husbonden den blødeste, ømmeste Kvindelighed selv: hans Villie var ogsaa hendes. Hans lyse Aand — men som lyste kun for hende i hele sin Klarhed — hans ædle Hjerte — men som kun aabnede sig for hende — havde i en elskende Kone vundet ham en yndig Datter.

Bang — uagtet neppe fyrretyve Aar — havde en mere end hundredaarig Erfaring; og han besad en Aandsdannelse, som vilde gjort ham til en Prydelse for det nittende Sekulum. Men Moder Natur havde ikke gaaet tiltide med ham.

Efter sin Fader arvede han Bangsbo med Gods, men ikke uden temmelig Gjæld efter de Tider. Ved Faderens Død laa han med sin Hovmester i Paris — efter Datids adelige Studeremaade — og ilede nu hjem

for at overtage de ham som eneste Søn tilfaldne Ejendomme.

Hvor ung han end var — en to og tyve Aar — besad han dog en langt skarpere økonomisk Sands end Faderen; thi solgte han til en Nabogodsejer en Allodialgaard og noget Bøndergods, og det saa fordelagtigt, at han ej alene betalte den paa Bangsbo hvilende Gjæld, men fik endog saameget i Behold, at han kunde tilfredsstille sin Handelslyst. Dette gjorde han med saadant Held, at han inden faa Aar kunde føje en anden Tilbøjelighed, nemlig — Byggelysten. Og saaledes blev den i Begyndelsen omtalte og endnu tilværende skjønne Bygning oprejst.

Det har sig, troer jeg, med Byggelyst som med Drikkelyst: den svækkes ikke ved Alderdommen. Den Byggelystne opfører, ubekymret for at det engang vil nedrives — ligervis som den Gjerrige samler, uden at tænke paa: at der gjerne vil komme Adspredere efter.

Men Bang byggede for Fremtiden, saa vidt som Noget her paa Jorden kan være. Dog byggede han ej alene for sin egen Fornøjelse; han byggede til Medmenneskers Nytte. Han byggede og begavede et Hospital i Aalborg, og det med denne sælsomme Forbeholdenhed: „at dersom han selv eller Kone skulde komme i Trang, da skulde Bestyrelsen være pligtig at forpleje dem, som andre Almisselemmer, i samme Stiftelse.“

— Det var just i det Tidspunkt, Junker Kay gjorde sine mislykkede Angreb paa Skjønhederne i Bangsbo, at dets Besidder viste sin Hustru Planen til Hospitalet. Ved at se denne sidste Betingelse, blegnede hun; men snart kom Modets Farve tilbage paa hendes Aasyn. Hun rækkede sin Mand Haanden og sagde med et roligt

Smil: „hvor Du er, der vil jeg ogsaa være; men naar — —"

„Lad mig fuldende, hvad Du vilde sagt!" — faldt han hende i Talen. „Naar jeg frygter for Fattigdom, hvorfor bygger jeg saa et Fattighus? — Ikke sandt? Det vil jeg sige Dig: jeg frygter ikke for Fattigdom; thi Gud har i mit Sind og i Dig skjænket mig en Rigdom, som hele Verden ikke formaaer at berøve mig; men jeg stoler ikke paa Verden; den kan berøve mig alt Det, jeg har vundet fra den — og jeg er dog ingen Krøsus — undtagen — ved denne;" her førte han Hustruens Haand til sine Læber og hviskede mer end sagde:

„Soud ick al bewenen,
„dat hier te bewenen waer,
„so had ick wel al de daghen were,
„die daer comen in het jaer.

„Dat alle berghen goude waren
„en alle water wijn,
„so had ick you noch veel liever,
„moy meisje, waerje mijn." *

---

* Ved Rhinen synger endnu Almuen:

„Ach! sollt ich, was hier zu beweinen,
„Das Alles beweinen nun,
„Das hätt' ich für alle Tage
„Im ganzen Jahre zu thun."

„Wenn alle Wasser wären Wein,
„Und alle Berge wären Edelstein,
„Und sie wären mein,
„So soll mir mein Schätzelein,
„Noch viel lieber sein."

Ved disse omme Elskovssuk, udsendte i det hende saa kjære nederlandske Maal, tindrede to Taarediamanter i den ædle Kvindes Øjne; hun omslyngede sit Hjertes Ven med Andromaches Hjerteudgydelse:

„Du est mig Fader, Mand og Broder,
„Du est mit Alt —."

„Adieu mijn vader en moeder,
„mijn vriendckens alle ghelijc,
„adieu mijn suster en broeder!
„Jck vaerder na't hemelrijc."

VI.

Herremanden.

Den mishandlede Præst, Mads Sørensen, havde en Slægtning, der var Præst til Ullits, Foulum og Svingelbjerg i Gislum Herred. Da hin ønskede at komme bort fra sin Tyrans Nærhed, aftalte han med denne et Bytte af Kald, og finge de samme bevilget af Herremanden, der havde Patronatet over begge.

— Hvorvel nu Mads Sørensen tabte i Indtægter, saa besluttede den onde Herre ydermere at formindske disse. Til den Ende fraroy han egenmægtig det benævnte Pastorat Svingelbjerg Sogn og henlagde det til Vesterbølle og Østerbølle i Rinds Herred. Den forurettede Præst grænmede sig i Taushed. —

Endnu ikke nok: Herren berøvede ogsaa hin Menighed dens Kirke, den han nedbrød, og af hvis bedste Materialier han opbyggede en Del af det nuværende

Lerkenfeld, hvis østre Fløi den Dag idag bærer Kirkenavn*.

Herved blev Præstens Taalmodighed udtømt: han ivrede paa begge sine andre Prækestole mod dette Kirkeran, idet han troede at burde paatale Guds og sine Sogneborns Rettigheder. Men Adelsrettigheder vare den Tid stærkere. Vor Adelsmand lod ved sin Foged give Præsten en alvorlig Irettesættelse, med Betydning: at dersom han tiere oplod sin Mund om denne Sag, kunde han vente den haardeste Straf. Men Præsten tav ikke; han tordnede meget mere endnu heftigere mod „Helligdommens Røver."

Saasnart denne erfarede Præstens vedvarende Djervhed, lod han ham ved sine Svende voldelig bringe i det underjordiske Fængsel paa Lerkenfeld og der belægge med Lænker. Et Straaleje, en Skive Rugbrød og en Krukke med Vand — det var Alt, hvad han ved sparsomt Lys gjennem et snevert Hul i Muren kunde opdage. Han lagde sig paa Lejet, foldede sine lænkebundne Hænder og hentede i Bønnen — den var en ydmyg Hengivelse i Guds Villie — en saadan Trøst, som gjør Aanden stærk, en Styrke, som alene Troen skjænker. —

Den følgende Morgen fik han Besøg af sin Forfølger.

„Naa Præst!" snærrede han ad ham, „vil Du nu

---

* Hvo som vil antage denne Begivenhed for en Fiktion, en licentia poetica, ham skal de nyudkomne Amtskorter vise, at det var en licentia aristocratica. Thi han vil finde Svingelbjerg Distrikt, som ligger Norden for Lerkenfelds Aa — det naturlige Herredsskjel — endnu afgrænset som henhørende til Rinds Herred.

erkjende din Forbrydelse mod din jordiske Herre og paa dine Knæ anraabe hans Barmhjertighed?"

Den Tiltalte vendte sig til Tyrannen og sagde: „jeg erkjender ingen jordisk Herre uden Kongen; og jeg anraaber Ingen om Barmhjertighed uden Gud i Himmelen. I Dig erkjender jeg kun en Røver og Voldsmand, som træder alle guddommelige og menneskelige Love under Fødder. Skal jeg endog her lide, fordi jeg taler Guds og min Frelsers Sag, saa lad mig fra mit Golgatha opstige til min Herres Paradis!"

„For dit Golgatha skal jeg sørge," brølte Tyrannen; „men dit Paradis bliver vel nedenunder i Grusgraven hos Ræve og Grævlinge."

Hermed forlod han sit Offer og gav sin Birkedommer Befaling at dømme Præsten fra Livet, „som Oprører mod menneskelig Øvrighed og guddommelige Love."

— Den Træl af en Dommer gjorde kort Proces, og to Dage efter blev Præsten ført baglænds til den Banke, som gjør Skjel mellem Svingelbjerg og Foulum Sogne, og sammesteds halshugget. —

Denne Misgjerning udførtes saa hurtigt, at den unge Lykke ikke erfarede den, før Mellemkomst — om den kunde have hjulpet — var umulig.

Men Junkeren hørte denne Skændselsdaad paa et saa sælsomt Sted og af Læber, som gjorde ham Efterretningen dobbelt smertelig og nedtrykkende.

Skjøndt Porten paa Bangsbo var lukket for Junker Kay, saa vare dog Skovene deromkring ikke spærrede, og dels ridende, dels gaaende, omkredsede han ofte i hele Timer den Gaard, som var hans Længsters Hjem. Han spejdede — uden Nytte.

Spurgte han et mandligt Tyende om hende, vi veed nok: om hun var paa Gaarden? om hun var frisk? om hun ikke imellem gik ud i Skoven eller i Haven? — saa fik han aldrig andet Svar end: „A wed et ett." Det kvindelige Tyende var ligesaa uvidende; kun visse Øjekast, visse Smaasmil viste, at man vidste eller anede Grunden til hans Undersøgelser.

Mismodig gik han — Hesten havde han efterladt hos en af Sæbygaards Skovfogder — en Sommeraften fra Bangsbo af og hjemad.

Som han var vandret igjennem en af hine dybe Dale og kommen op paa Kanten af en Brink, mærkede han, at den Fodsti, han havde fulgt, ikke var den rette. Foran ham, dybt nede, laa — som sammenvoxet med den bratte Banke — et lille straatakt Hus — jeg veed ikke rettere, end at det ligger der endnu imellem Nørre-Knude og Understed.

Han gik derned for at spørge Vej. — Stien førte om ved Østerenden af Hytten, paa hvis Gavl et lille Vindue, eller rettere Glughul, bestaaende af fire usle, solbrændte Smaaruder, syntes at lade kun lidet Lys og mindre Luft ind. Endnu førend han var kommen lige ud for samme, hørte han derindenfor en Roks Snurren og en svag og langsom kvindelig Syngestemme.

Han standsede og sagde ved sig selv: „Her synges! Her i denne fattige Hytte — synger man — medens man maaske i Slottet sukker og græder. — Hm! ja! Glæde for Guld — fattig Rolighed for Rigdoms tvangtige, næsvise Lakejer, Frygt, Uro, Smiger, Bedrag — hm! der er dog en Slags Ligevægt."

— Under denne filosofiske Betragtning traadte han hen til Vinduet, lyttede, forbausedes ved Sangstemmens

Bekjendthed, bøjede Øret til og hørte de sidste hartad hendøende Toner af den gammelhollandske Elskovssang:

„Ghy meucht vel t'huiswaert ryden,
Ghy meucht wel t'huiswaert gaen,
Ghy meucht een ander kiesen,
Myn liefde is al vergaen." *

Hjerterørt, saaledes som aldrig tilforn, stod den stolte Ridder ikke faa Øjeblikke uden Bevægelse. Men Haabet, Kjærligheds Morgenstjerne, gød sine Straaler i den omskyggede Sjæl. Han hævede sit nedbøjede Ansigt og sang med sin mandigklare Stemme dette Vers af en anden hollandsk Vise:

„Bent ghyint wout, clein voghel stout,
Cant you niemand bedwinghen,
So dwingt you de haghel, de coude sne,
Het loof al wander linde." **

Ved de første Toner af den velbekjendte Stemme foer vor dejlige Hollænderinde halvt op fra Stolen. Men uden at se sig om efter Sangeren, rejste hun sig helt, gik til den ene Dør og laasede den, gjorde ligesaa ved den anden; og flere var der ikke paa Værelset.

Da Junkeren saae dette, som snart blev bestilt, pikkede han sagtelig paa Vinduet og bad om at blive hørt.

---

* Nu kan I hjemad ride,
Nu kan I hjemad gaa,
Min Kjærlighed er borte,
Til en Anden I bejle maa.

** Vilde Du i Skovens Skjul, Du vilde Fugl,
Og kan slet Ingen Dig tæmme,
Saa tæmmer Dig Hagel og kolde Sne.
O! bliv dog hellere hjemme! (Frit oversat.)

„Tal," svarte Pigen, der igjen havde sat sig bortvendt fra ham, „men jo kortere, jo bedre."

Et virkeligt Hjertesuk var Indledningen til en Tale, der havde meget om Kjærlighed, men intet om Ægteskab.

Den sjælstærke Pige drejede sig mod Stolen og paa Stolen om mod Vinduet og sagde: „Ridder Lykke! jeg elsker Eder — stille! Ingen Junkerstreger! — men just denne Kjærlighed giver mig Styrke til at modstaa Eders forførisk Angreb. Jeg har udsøgt mig dette Fristed, som I nu har opdaget. Min Villie er fri; og den har I langt mindre Magt til at tvinge end Eders ugudelige Fader til at myrde min hæderværdige Slægtning i Ullits."

„Hvad er det, I siger?" raabte Junkeren forskrækket.

„Gaa til Svingelbjerg! saa kan I faae det at vide!" svarte hun og hængte et Klæde for Vinduet.

Den nu helt udelukkede og bortskræmmede Elsker ilede til Sæbygaard for at erholde Forklaring over den Elsktes frygtelige, men for ham hartad utrolige Tidende. Den var altfor sand.

Væggene i Sæbygaard bleve sorte for ham — som det hedder — han væmmedes ved sin egen Fader. Den sønlige Kjærlighed havde Bøddelexen borthugget; ak! den havde ogsaa afhugget den unge Kjærlighed, hin blomstrende Rosengren, der smilede og duftede saa hjertekvægende — Fader og Kjæreste, Begge paa eengang tabte for ham.

Store, uventede Sorger ville enten aldeles svække eller og fremavle en hidtil ukjendt Styrke. Den af aandelige Lidelser Omspændte skal enten segne under dem eller — rejse sig over dem. Det er under saadanne

Livsstorme, at Manden kan lære at kjende sin iboende, men hidtil slumrende Kraft; hvad denne formaaer over Blødagtighed og kjælen Døsighed.

En saadan Omvendelse foregik med den hidtil paa Roser dandsende Lykkens og Kvindernes Yndling. Han følte nu Tornene — Livets Alvor. Dets Spøg hensmeltede som en tynd Morgensky, og tykke Stormbyger formørkede hans forhen saa lyse Himmel. Men han følte: at Modgang, dybe Sorger, var Noget, han hidtil havde savnet, at de kunde gjøre Spraderen til en Mand. Som en saadan se vi ham paa Rejsen sydefter.

Kay Lykke havde en Moster paa Herregaarden Skeel — dengang kaldet Huolgaard. Hende havde han i de sidste Aar ikke seet — kun flygtigt tænkt paa. Nu var Huolgaard — hvad jeg vilde sige: dens Besidderinde, Maalet for hans Rejse.

Denne gammeladelige — bedre! denne ædle Kvinde var mangeaarig Enke og barnløs; men hun adopterede bestandig saamange Forældreløse og Fattige, at hun erhvervede sig en udmærket stor Familie. Hele Godset hørte til hendes Hus.

VII.

Ridderens Moster.

„Huolgaard" — jeg vil beholde denne gamle Benævnelse paa det senere „Skeel" — ligger, om just ikke i et „Hul," saa dog lavt nok til at fortjene sit oprindelige Bondenavn, der skriver sig fra den Tid, da Bonden blev Træl og Adelsmanden Herre. Den er,

som flere gamle Herresæder, en firkantet, tykmuret og stærkmuret Fæstning med Grave omkring sig — en Levning fra Aristokratiets Guldalder i Danmark. Den ligger ogsaa regelmæssig lavt — for Vandets Skyld, at Gravene ikke skulle mangle. — Man vidste ikke dengang, at tørre Grave koste Bestormerne længere Tid og mere Blod.

At den unge, verdenslystne Kavaleer i sin Drøvelse tyede til Skeels alderstegne Besidderinde, maa nødvendigvis give os høje Tanker om hendes Forstand og Sindelag, og disse Tanker ville vi finde fuldkommen retfærdiggjorte.

Ved den første Indtrædelse til hende fyldte sig Kay Lykkes hidtil saa klare Øjne med Taarer, og den Mund, som kun var vant til Skjemt, Smil og Latter, fortrak sig til Graad, idet han, bøjende sig med Ærefrygt, førte hendes Haand til sine bævende Læber.

„Kay!" sagde hun med mild og dog højtidelig Alvor, „din Bedrøvelse, hvis Aarsag jeg kjender, glæder mig; den indgyder mig Agtelse for min Søsters Søn. Den Udaad, Jørgen Lykke nu har øvet, sætter en blodig Plet paa Familiens Vaaben. Kan Du end ikke udslette den, da stræb dog at bedække den med dine egne Dyder! Først og fremmest maa Du omskifte dit flygtige Levnet, vorde Mand og Familiefader — kunde Du elske i Dyd og Ærbarhed?"

— „Moster!" svarte han, „det gjør jeg allerede, men Den, jeg elsker, har forkastet mig for min Faders Skyld; maaske og" — lagde han med nedslagne Øjne til — „for mit forrige Levnets."

— „Er det ikke Hollænderinden paa Bangsbo?" spurgte hun med et let Smil. — Junkeren nikkede.

„Men," vedblev hun, „har Du ikke mærket noget til Gjenkjærlighed hos hende?" —

„Vel det," svarte han, „hun har selv tilstaaet det i det samme Øjeblik, da hun bortviste mig fra sig — saa fast og højhjertet er hun."

Mosteren tav noget og grundede.

— „Kay!" sagde hun derpaa, „da det er dit Alvor med din vakkre Hollænderinde, saa vil jeg bejle for Dig. Bliv nu her, mens jeg drager til Bangsbo og bringer Sagen i Rigtighed. Saadan noget forstaa vi Kvinder os paa." —

„Kjæreste Moster!" sagde han sukkende, „jeg takker Eder for denne moderlige Omhu! men hun er ikke paa Bangsbo; for at undgaa mig, har hun skjult sig i en Bondehytte, hvor jeg hændelsesvis fandt hende, der hvor hun gav mig saa kort Besked. Det er ikke ret langt fra Bangsbo, men I kan vist hverken ride eller gaa derhen."

— „Ligemeget!" svarte hun, „jeg vilde alligevel først tale med Bang og hans Hustru, og kunne vi komme tilrette, saa lade vi din Inklination hente — lad Du kun mig sørge!"

— „Men min Fader!" sagde han, „han giver aldrig sit Minde; han vil gjøre Alt for at hindre mit Forehavende, ja maaske, desværre! forgribe sig paa hende."

— „Jeg har Skjul og Sikkerhed for Eder," faldt Mosteren ind. „For det Første se vi Tiden an, og den kan forandre baade Forholdene, Planer og Sindelag."

Kay rettede sit Hoved, Haabets Straaler belyste hans Aasyn; med en Elskers Fyrighed trykkede han den Gamles Haand til sit Hjerte.

— Her skal Du ikke blive," sagde hun eftertænksomt. — „Du er vel Jæger?"

— „Ja."

— „Forstaaer Du ogsaa Jagten? Kan Du skyde? anføre Hunde? og hvad mere dertil hører?"

„Javel, men maa jeg spørge hvorfor?"

— „Seer Du! min Skytte paa Skiervad er nu nylig død, og hans Plads er ikke besat. Jeg havde ladet sy en ny Jægerdragt til ham, og jeg troer, den kan passe Dig. Vil Du træde i min Tjeneste?" vedblev hun smilende, „jeg skal tjene Dig igjen." —

„Gjerne," svarte han med et muntert Smil; „men om Nogen der kjender mig?" —

„Jeg skal saaledes forvandle Dig," sagde hun leende, „at ej engang din lille Hollænderinde skal kunne kjende Dig. Jeg har gjemt fra min salige Husbond af et saadant Mundskjæg og Kindskjæg, at naar Du faaer det paa, skal Du ikke mere ligne Dig selv."

Ved dette Forslag gik vor Ridders Smil over til ret hjertelig Latter; og opildnet ved det Eventyrlige deri og ved det til Vished grændsende Haab om lystelig Ende paa Romanen, knælede han for den herlige Tante og kyssede begge hendes Hænder.

Saaledes forvandlet og forsynet med en Skrivelse til Ridefogden paa Skiervad, red nu Kay Lykke didhen.

— Paa Vejen faldt det ham ind: at for at gjøre sig endnu mere ukjendelig, vilde det være tjenligst at omskifte det danske Maal med det tydske, eller dog at forstyrke hint, hvilket ved den fremmede Udtale var ham let at gjøre.

Og ville vi nu overlade den ridderlige Skytte til Ulvene og Rævene og Hjortene i Skiervads dengang

vildtrige Omegn for at følge Mosteren paa hendes Friertog til Bangsbo.

VIII.

Ringen. Og Brylluppet.

Man kan nok vide, at den højfornemme Frue blev standsmæssigt modtaget paa tidtnævnte vendsysselske Herresæde. Dets Herskerinde fandt især Naade for Besøgerindens Øjne. Hun kunde vanskeligt faae i sit Hoved, at det var en født Krømmerdatter, som viste en saa aldeles adelig „Comportement" — som det dengang hedte — og selv i Franskesproget, der i de Tider var Adelens Maal — hos Mange „Kragemaal" — havde en Færdighed, som Intet lod tilbage at ønske. Hendes Husbond var jo ligesaa dygtig i Franzøsken, men han oplod ikke sin Mund, uden Talen blev henvendt til ham, og lod snart begge Damerne alene. En Kjender af Ansigter vilde i hans Have læst Noget om dybe, men mandigt kuede Sorger.

Nu, vor skeelske Frue rykkede, efter nogen dengang nødvendig foreløbig Pasiar, frem med sit Hverv, dog ikke ligefrem, men som en klog Generalinde ad Omveje og Defileer. Manøvren blev ogsaa kronet med Held. Thi skjøndt Fru Bang længe retirerede og gjorde Demonstrationer, saa blev dog Resultatet: at den skjønne Gjenstridige skulde hentes og Sagen overlades til hendes Resolution.

Dette skete. — Fredsmæglerinden tilstod ved Hjemkomsten for sin kjære Søstersøn: at hans Elskede var en hollandsk Fæstning i Styrke og udholdende Modstand. —

Vauban siger: at ingen Fæstning, end ikke en af hans egne, kan holde sig længere end sex Uger. Den, Kay Lykkes Moster belejrede, holdt sig kun i sex Timer og overgav sig da paa foromtalte Vilkaar. —

Ved saadanne glædelige Begivenheder er det gammel Sæd at gjøre et Gjæstebud — større eller mindre. Dette iagttoges ikke paa Bangsbo, Beværtningen der blev som til daglig Brug, faa Retter, men disse gode, og ypperlig Vin.

Blandt Retterne forekom ferske Havfisk. Fru Bang tog for sig et Torskehoved. Da hun havde skaaret dette over, blev hun siddende ubevægelig, og hverken Kniv eller Gaffel rørte sig i hendes Hænder. De to andre Damer mærkede ikke dette, men vel hendes Mand, der kastede et spørgende Blik paa hende. Uden at anvende Ord fik han dog et fyldestgjørende Svar, idet hun rakte ham en ud af Fiskens Hoved nedfalden Guldring. Bang gjenkjendte den let: det var den selvsamme, som ved hin Overfart over Limfjorden blev offret til Nøkken. Med et usædvanlig mørkt Aasyn stak han den til sig og mumlede som for sig selv:

Hoe my nu te noc de is
dat soll ick U well segghen —
ick ben noch al de selve man. —

Ved disse sidste Ord hævede han sit Hoved og saae med en lykkelig Elskers glade og kjække Mine paa sin Hustru, hvis Ansigt øjeblikkeligt viste et Gjenskin af den elskede Husbonds.

Vi forlade nu Bangsbo og Fruens polykratiske Ring, for paa Skiervad at se to andre Ringe, to Fæsteringe, blive vexlede.

At Brudgommen havde faaet Efterretning om Fa-

derens, sandsynligvis dødelige Sygdom, hvilket Budskab han hemmeligt meddelte Bruden, kunde ikke Andet end forhøje Begges Lykksalighed, der forhen dæmpedes ved Tanken om den Frygtelige og hans Hævn, naar han erfarede, hvad der skete; det kunde umulig ret længe holdes skjult for ham, og det var dog altid usikkert, hvorvidt Tanten vilde være istand til at beskytte og gjemme de Nygifte; thi foruden Præst og Degn vare fire Vidner tilstede, og skjøndt Handlingen foretoges i et Gemak, hvor intet Tyende kom, skjøndt de to Embedsmænd vare rundeligt betalte for at holde rene Munde, saa vilde dog den foregivne Jægers Forsvinden og den beslørede Bruds Ankomst snart have bragt Kammerpiger og Lakajer paa Spor, om dette endog i Førstningen vilde været urede.

Førend Vielsen begyndte han — jeg mener nemlig Junkeren — af sin Hoffærdighed og dennes Datter Spottelyst, idet han kastede Øjnene paa den indtrædende Præst og saae dennes luvslidte Kjole og slattede Pibekrave, at yttre til Selskabet — men paa Fransk, som den Tid jo var Adelsproget — „at han var nysgjerrig efter at høre, hvad for en Tale der kunde rystes ud af saadanne Ærmer."

— Han fremførte det højt nok til, at den stakkels Præst kunde høre det, men det brød Junkeren sig ikke om, da en Præst, som forstod Fransk, i hine Tider var endnu større Sjeldenhed end en Adelsmand, der forstod Græsk.

Naa! Den luvslidte Velærværdighed træder hen for Brudeskammelen, bukker, fremsiger Bønnen — paa Fransk, som hele Vielsen i samme Sprog, og det saa rent og med en saadan Udtale, at Ingen af de Tilstedeværende var istand til at overgaa ham heri.

— Brudgommen blev herved baade bleg og rød — som man siger — og da Præsten over det Thema: „At Ydmyghed er den Riges og Mægtiges skjønneste Klenodie" fandt rigelig Anledning til at ydmyge den overmodige Junker, saa lovede denne ved sig selv, at han for Fremtiden vilde omgaaes forsigtig med Brugen af fremmede Sprog. *

Endnu før Festens Ende bragte et Ilbud den Tidende: at Tyrannen paa Sæbygaard var saligen hensovet. Rejsen did kunde følgelig det unge Par ikke opsætte. Efter en hjertelig Afsked med deres jordiske Lykkes Skaberinde ilede de da uopholdeligt til den Herrebolig, de nu skulde tage i sikker og frydelig Besiddelse.

IX.

I Hospitalet.

I „Hvedebrødsdagene" — eller, som Briten mere træffende siger, „Honningmaanederne" — faaer man undskylde to Elskende, om de glemme alle andre Mennesker. Vore Nygiftes Honningmaaneder vare ligesaa lange som to Almanakmaaneder. Og da deres Maane kvældede lidt, var det først, de fik Tanker om at besøge Vennerne paa det hollandske Slot.

I den lykkeligste Sindsstemning, som tænkes kan, red de under behørig Ledsagelse afsted. Paa Vejen gjennem hin By, hvor de i sin Tid havde seet „Tosen med Katten", saae og kjendte de hende igjen, og det saa

* Virkelig Begivenhed for en 150 Aar siden paa Lolland, hvor der var en Præst Blicher i Stokkemarke, der saaledes parlerede.

meget lettere, som hun ikke var stadseligere klædt end dengang.

— Vor nye Herremand lod gjøre Holdt foran Hytten og Moderen kalde ud. Hun var ligesaa pjaltet som Datteren.

„Min Ven!" siger da Fru Lykke til sin Mand, „jeg kan nok mærke, at Du har noget Godt ifinde." —

„Det har jeg vel," svarte han, „jeg vil give dem Lidt." —

„Hvis Du saa synes," siger hun igjen, „saa lad os give dem Meget! Det er: lad os tage dem ud af denne elendige Rønne og give dem Kost, Klæder og Husly paa Gaarden, imod at de bestille, hvad de kunne, og ere flittige og skikkelige." —

„Vel!" svarte han; Tilbudet blev gjort og med Glæde antaget.

Efter denne velgjørende Standsning gik det nu videre Sønder paa til Sundby og til Aalborg; og Talen var mest om den Glæde, man selv vilde have, og den, Bangs vilde have ved den forehavende Sammenkomst.

Da vor Karavane nærmede sig det attraaede Hus, viste sig, lig et ondt Forvarsel, paa en Bænk i Taarndøren Knud Jensens uhyggelige Skikkelse. —

„Naa! det fornøjer mig at se Jer her, min Kjære!" raabte Ridderen, „I ere altsaa blevne gode Venner — ere de Selv hjemme?"

— Knud Jensen havde rejst sig og bukkede dybt flere Gange med Huen i Haanden, men paa hans Lava-Ansigt spillede vulkaniske Glimt.

„A er hjemme her, med Eders Naades Tilladelse," gryntede han, „den forrige Ejer med Konen ligger nu i den Grav, de gravede for Andre." —

„Ere de døde?" raabte Fruen forfærdet.

„Ikke saa ganske," lød Svaret, „men de sidde og kukkelure i deres eget Hospital som Almisselemmer; for de havde dog Held til at faae Alting forødt. — Vil I ikke se, hvordan de leve? Det vil vistnok fornøje dem."

Efter disse Ord bukkede han end dybere, satte Huen paa og gik ind i sit Hus, hvor vore Rejsende forgjæves havde lovet sig nogle Dages muntert Samliv.

Jeg har i min Ungdom seet her i vort Norden et ellers kun i det varmere Syden sig befindende Rovinsekt, som i Systemerne har det ildevarslende Navn „Sphinx atropos." Det er en Birøver og kan, saasnart de flittige Skabninger mærke dens Nærværelse, forjage dem alle af Kuben. En saadan menneskelig Sphinx, sad Knud Jensen ved Døren — ligesom hin ved Flyvehullet.

— Ved Midler, som flertallige staa til en rig Skurks Brug, havde han i stakket Tid vidst at ødelægge sin Svigerson saaledes i Bund og Grund, at der neppe havde behøvedes en anden Kjøbmands Fallit og et Par Strandinger, for at knæle ham saa haardt, at han maatte opgive alle sine faste og det allermeste af sine rørlige Ejendomme, tyende med Hustru til den milde Stiftelse, der var hans eget Værk.

Ridderen med Kone opsøgte dem der. Den Sidste kastede sig hulkende om Venindens Hals, den Første rakte med et Par oprigtige Taarer Bang Haanden. —

Men i disse to Hospitalslemmers Øjne kom ingen Taarer: derimod kom paa deres Læber Smil — ikke tvungne og langt mindre bittre, men milde og rolige, saadanne som Sjælestyrke og god Bevidsthed fremkalder dem. —

„Mine kjære Venner!“ udbrød Ridderen, „jeg har Ejendomme nok — tager en af mine Gaarde i Besiddelse! anseer den som Eders egen!“

— „Jeg takker Eder, min ædle Ven!“ sagde Bang, „men vi bo jo her i vort eget Hus og æde vort eget Brød — hvad Mere kan Mennesket ønske sig? Anse ikke dette for Stolthed! Min Kone og jeg have det samme Sindelag, som tilforn hjalp os at taale Lykken og nu at bære Ulykken. Havde vi To ikke kjendt hverandre før, saa maatte vi lære det nu. Jo snevrere Verden — jo nærmere vi hverandre. Men at besøge Eder engang imellem, være Vidner til Eders Kjærlighed og Glæde — det skal være os en Glæde.“

Dette Tilbud blev med Haandslag antaget, dog med den Betingelse, at første Besøg strax skulde gjøres. Og det gjordes.

Nu er forlængst den Lykkelige Slægt uddød. Vor Ridder — om hvem det hedder i Visen:

„Og hver en Skjønjomfru hun ønsker sig,
Gud give Kay Lykke vilde have mig!“ —

fik snart et rædsomt Bevis paa Lykkens Ustadighed. —

En Dame, hvis forelskede Miner og galante Indbydelser han siden sin Omvendelse havde forsmaaet, og som var en Omgangsveninde af Fru Bang, havde i et meddeleligt Øjeblik af denne faaet Ridderens føromtalte Angreb paa hendes Kydskhed at vide og ovenikjøbet hans Yttringer om „de allerhøjeste Damers Gunst.“ Paa samme byggede hun sin altfor heldige Hævnplan.

Hun var særdeles yndet af den regjerende Dron-

ning. Og hende aabenbarede hun nu: „at Kay Lykke havde pralet af at have nydt hendes Ydigheder." Den opbragte Kongekone bragte dette ganske varmt til sin Mand, og denne lod uden videre Undersøgelse Ridderen dømme som Majestætsforbryder, skjænkede ham vel af Naade Livet, men berøvede ham Gaarde og Godser og tvang ham til i fremmed Land at søge et Fristed for huslig Lykke, det han ogsaa fandt i den elskede Hustrus Fødeegn.

— Den engang saa frodige Adelsstamme er forsvunden ligesom Ulfeldts og flere, og nye Skud grønnes i de Herreborge, der have overlevet saa mange Slægter.

Gyldholm.

For en Snes Aar siden gik jeg en smuk Midsommersdag paa Andejagt.

En halv Fjerdingvej fra mit Hjem var en Mose, der paa tre Sider omgav en lille Holm; paa Spidsen af denne søgte jeg ud, eftersom jeg herfra bedst kunde bestryge Gangene.

Da Jagten var forbi, begav jeg mig hen til en midt paa Holmen staaende Høstak, for at nyde Hvile og Vederkvægelse, og forefandt der Bonden, vor Nabo, som uagtet Hundens Halsen og den hyppige Skyden havde faaet sig en rolig Middagslur i Stakken. Ved min Ankomst vaagnede han; men da jeg tog Plads ved hans Side, blev han endnu siddende lidt, for at slaa en Sladder af.

Efterat denne i nogen Tid havde drejet sig om Hverdagsting, spurgte han mig: „om jeg vidste, hvad denne Holm engang havde været?"

Jeg svarte Nej.

„Da har her," sagde han, „staaet en Herregaard, som de kaldte Gyldholm. Min Bedstefader har fortalt efter hans Bedstefader, at de endnu i hans Tid kunde pløje Mursten op; han fandt ogsaa engang en gammel, rusten Kaarde og noget andet Jerntøj."

Jeg saae mig nu omkring som En, der første Gang befinder sig paa et minderigt Sted, og undrede mig over, at jeg saa ofte havde vandret her, uden at ane Stedets antikvariske Mærkværdighed. Pludselig oplodes mine Øjne, saa jeg tydelig erkjendte, at denne Forhøjning midt i disse sumpige Omgivelser maatte være opført og dannet af Menneskehænder: den smalle Ager, som fra Fastlandet ledte derud, var jo grandgivelig opfyldt over Borggraven, paa det Sted, hvor Vindebroen engang havde været. Selv Jordbunden, som havde en fra den omliggende Mark aldeles forskjellig Beskaffenhed, tilkjendegav dens kunstige Oprindelse.

Jeg faldt i Tanker.

Bonden, som formodentlig troede, at Ole Lukøje nu ogsaa fik Magt over mig, forlod mig med et: „Guds Fred! og sov vel!" for igjen at tage fat paa sit Arbejde.

Saa sidder Du her — tænkte jeg — paa en Oldtidsborg, hvoraf selv Ruinerne ere forsvundne! Ikke en eneste Sten vidner om Forgængeligheden af dette Menneskeværk.

Af den fordums klippefaste Bygning er nu Intet mere tilbage end det blotte Navn. Mindet om en mægtig Slægt, dens engang saa blomstrende Vælde, dens Daad og dens Fald hænger alene ved et Ord, som idag maaske for sidste Gang kom over et Menneskes Læber. Det vækker et ubeskriveligt Vemod saaledes at skue de ødelæggende Virkninger af Tiden, der, ikke nøiet med at nedrive og udslette, først synes at være tilfredsstillet, naar den har bragt sit Offer lige til Forglemmelse. Over denne af Jorden — ja selv af Erindringen nu snart forsvundne Kæmpeborg strøger Bonden sin Le;

han synger, medens Døden svinger sin over ham selv og snart afmejer ham, som han Græsset.

„Ved en Gravhøj," synger Ossian, „fremtager Jægeren sin Spise om Middagen: Hvo monne slumre her? siger han og gaaer fløjtende sin Vej."

Ej engang derom kan jeg spørge; ej engang en Grav har Tiden levnet Dig, Du navnløse Mand! — Men — hvad var Du vel imod Selmas Konge, Helten og Heltenes Sanger? Og er ikke allerede hans Tilværelse et Spørgsmaal blandt hans egne Efterkommere? kun hans Harpe har bevaret hans Sværd for Forglemmelse; Skjalden har gjort Kongen udødelig. Under saadanne Betragtninger indslumrede jeg og havde en Drøm, hvis fantastiske Gjøglerier maa træde istedetfor den virkelige Historie, som nu er uigjenbringelig begravet i Tidens bundløse Hav.

Jeg stod paa Platformen af et højt Taarn, hvorfra der var Udsigt over den største Del af Hads-Herred og vidt ud paa Havet lige til Samsø og Helgenæs. Trindtom neden under mig viste sig som en spejlklar Sø den Mose, i hvilken jeg nylig havde jaget. Jeg gjenkjendte de omliggende Landsbyer, men savnede Kirkerne, saaner som dem i Torrild og Randlev. Dog vare begge kullede; og den sidste forekom mig at være takt med Planker.

„Hvorledes," raabte jeg, „er dette virkelig Randlev Kirke?"

„Hvad snakker Du her om Kirke!" hørte jeg en Stemme bag ved mig: „hvad Du seer, er jo en Offerhal for Havets Gudinde, den frygtede Ran. Veed Du ikke, at det er der, hvor skibbrudne Mænd nedlægge deres Gaver for Frelse af Havsnød? hvor Gudindens Billede

bestænkes med Blodet af en Sømand, som hvert Aar ved Lodkastning udvælges?"

Jeg vendte mig om og saae en Olding med snehvidt Haar og Skjæg, iført en lang og vid Kappe af samme Farve, der sammenholdtes af et bredt Læderbælte. Paa Brystet hang et sort Kors.

„Hvo er Du?" spurgte jeg forbauset.

„En Jesu Christi Tjener!" svarte han nejende; „Willibrod af Britannien."

„Du skjemter, gamle Mand!" sagde jeg; „Willibrod er jo død for tusinde Aar siden."

„Meget rigtigt," svarte han; „for tusinde Aar siden døde jeg fjerde Gang, som en af de halvfjerdsindstyve Fortolkere i Alexandrien; men nu er jeg født femte Gang, som Briten Willibrod."

„Det bliver endnu galere!" raabte jeg: „Vil Du holde mig for Nar? Siig mig engang: hvad skrive vi nu?"

„Aar otte Hundrede efter Frelserens Fødsel!" svarte han.

„Vor Tidsregning," raabte jeg leende, „stemmer saa temmelig overens; der er blot en Forskjel af tusinde Aar!"

„Du drømmer, unge Menneske!" vedblev han smilende, „eller og har Du kigget for dybt i Mjødhornet."

„Naar jeg drikker," gjenmælede jeg, „drikker jeg af et Glar og ikke af et Horn. Mjød smager jeg desuden ikke; det er en Drik for Bønder. Men Du, min Fa'er! har maaske lettet ved Brændevinsflasken."

„Brændevin?" raabte han, „saadan Vin kjender jeg ikke; det maa være en antediluvianſk Likør, og næsten

skulde jeg tro, at Du havde Reminiscenser fra hine Tider."

„Jeg — Erindringer fra Syndfloden? Hvor gammel antager Du mig vel for at være?" spurgte jeg.

„En Snesaar saa omtrent," svarte han, „af din femte Tilværelse. Men din Forundring og Latter kan jeg godt forklare mig; thi Du kjender vist nok Intet til Sjælevandringen?"

„Aa, jo!" sagde jeg, „Phytagoras's sværmerske Hypothes er ikke fremmed for mig, ligesaalidt som Ægypternes endnu ravgalere."

„Hør! hør!" raabte han; „atter Reminiscenser! det er et rent Mirakel. Men siden Du virkelig mindes saadant, hvor kan Du da tvivle paa Sjælevandringen? Jeg siger Dig: hin hedenske Filosof var virkelig paa Spor efter Sandheden. Hans Lære var en Anelse om den rette Chiliasmus. Jeg forsikrer Dig nemlig, at den nuværende Verden skal staa — i det Hele — syv tusinde Aar; og i dette Tidsrum skal ethvert Menneske syv Gange fødes og syv Gange dø, førend det vorder luttret til Opstandelse. Men kun saare Faa er det givet — som Dig — at mindes Noget af deres forrige Tilværelse."

„Jeg forsikrer Dig," svarte jeg, „at det gaaer mig saaledes: det forekommer mig virkelig at være første Gang jeg befinder mig i Verden."

„Og dog," gjentog han: „har Du allerede været her fire Gange tilforn."

„Det er fire Gange tiere, end jeg veed af!" raabte jeg; „men denne Passiar er ellers morsom nok. Hvordan monstro jeg saae ud første Gang, jeg gik her paa denne forunderlige Klode?"

„Jeg vil forsøge," sagde han, „om jeg kan udfinde det."

Derpaa fremtog han en Bog med chaldæisk Skrift, saae vexelvis i den og paa mit Ansigt, og efter nogen Grublen lukkede han den sammen og sagde: „første Gang saae Du Lyset ved Bredden af Tigris — om jeg ellers læser ret — og fortjente dit Brød som Jubals Bælgetræder." —

„Aha!" afbrød jeg, „derfra har jeg rimeligvis min Lyst til Musik; nu anden Gang?"

„Var Du Nimrods Jægerdreng." —

„Ingen Skoser, Deres Velærværdighed!" raabte jeg, „hvorfor stikler De paa min Jagtlyst? Det er dog ikke værre at dræbe Dyr end Mennesker? At skyde et vildt Dyr er vel ikke større Synd end at slagte et tamt? Skulde det være mere grusomt at sætte en Kugle gjennem Hjertet af en Hjort end at skjære Halsen over paa et Lam, der slikker den myrdende Haand, at koge Krebs levende og rive Tungen af en kalkunsk Hane? Men jeg mærker, at De hører til de følsomme Sjæle, der græde over en død Ræv og juble over et Feltslag, hvori mange tusinde Mennesker myrdes og lemlæstes — naa, videre!"

„Tusinde Aar derefter," vedblev han, „fremstod Du i Grækenland som Svend hos Amphion." —

„Det var en dygtig Murmester," sagde jeg; „han brugte hverken Ske eller Vaterpas, men alene Munden og Liren: alligevel kom Stene og Stolper dandsende og ordnede sig selv til en Mur om den berømte Stad Theben. Det var en Kunst — Skade, at jeg nu ganske har forglemt den! med mindre din Fiktion er en af de nu

saa yndede Allegorier; thi Luftkasteller kan jeg bygge saa godt som Nogen."

„Fjerde Gang," sagde Willibrod, „var Du en skotsk Druide."

„Rigtigt!" gjenmælede jeg, „deraf kan jeg forklare mig min Forkjærlighed for den højlandske Kongeskjald. Men nu femte Gang, efter saa megen Herlighed, efter at have været Belletrist, kongelig Jægerdreng, Arkitekt og formodentlig Hofpræst hos en skotsk Næssekonge, driver jeg det dog ikke videre nu end til Studiosus Theologiæ."

Wilibrod studsede: „At høre latinske Ord af din hedenske Mund indgyder mig Bileams Forskrækkelse. Men Du veed jo ikke selv, hvad Du siger; en Aand — endskjøndt ingenlunde en af de gode — taler af Dig profetiske Ord, som vistnok anthyde din Bestemmelse om andre tusinde Aar. At Du kan vorde denne saa meget mere værdig, vil jeg for det Første uddrive den onde Aand af Dig."

„Hvad!" raabte jeg, „anseer Du mig virkelig for at være besat?"

„Upaatvivlelig!" svarte han, umiddelbart derpaa fremsigende en latinsk Besværgelses-Formular. „Og nu," blev han ved, „kan Du strax døbes."

„Er Du en af Gjendøberne?" spurgte jeg, „eller troer Du ikke, at jeg allerede een Gang er døbt?"

„Det var en hedensk Daab, min Søn!" svarte han, „da din Fader Asmund, som faldt paa Braavalla Hede, øste Vand paa dit Hoved og kaldte Dig Thorsteen."

„Hedder jeg Thorsteen?" spurgte jeg.

„Skjemt ikke længer, unge Dreng!" skreg han; „men følg mig til Daaben!"

Med disse Ord tog han mig ved Haanden og svævede med mig gjennem Luften ned til Søen.

„Den sidste Halvdel af dit hedenske Navn kan Du beholde," sagde han; „det betyder Petrus," og dermed dukkede han mig i Vandet.

Da jeg kom op, spurede jeg af denne Neddyppelse en Virkning ganske modsat Letheflodens; thi denne bortskyllede Erindringen om det Forbigangne, men jeg glemte nu alt det — Tilkommende.

Det faldt mig ikke mere ind at tvivle paa, at jeg var Bonden Thorsteen paa Gyldholm, eller at det var Rans Blodhal, jeg saae Norden for min Gaard. Det undrede mig ikke længer, at Odder — den navnkundige Stærkodders Fødeby — og Falling, hvorfra Svend Felding havde sit Navn, begge vare uden Kirker, og ligesaalidet, at Thors Tempel i Torrild manglede Klokketaarn, og at Skibe sejlede i det Sund, hvor der nu er Tørvemose, men som fordum omflød Hadsherred og gjorde dette til Hatisø; at jeg stundom slog Harpen og stundom Kæmper, at jeg derfor havde en lang Dyrendal ved Navn Skrep, af den berømte Vaulundrs Arbejde, dinglende ved min Hofte; at jeg bar en Rensdyrstrøje, lange, vide Vadmels Buxer, Barkeskosaaler under Fødderne og en Læderhjelm paa Hovedet — Alt var i Orden, undtagen min Daab.

„Hør, Du Fremmede!" begyndte jeg, „Du skylder mig Erstatning, fordi Du kastede mig i Vandet; vel lader Du til at være stærk, men Du skal alligevel staa mig et Hug eller to. Dog først maa Du smage min Moders Mjød og hendes harske Flæsk!"

„For Mjøden takker jeg," svarte han, „men Flæsk skjøtter jeg ikke om —"

„— Du kan ogsaa faae Hestekjød," afbrød jeg. —

„Hestekjød," raabte han, „spiser jeg aldrig og overalt om Fredagen intet Slags Kjødmad."

„Det var snurrigt!" sagde jeg, „smager Kjød ikke ligesaa godt paa Frejrs Dag som paa Thors Dag? Men der kommer min Kjæreste, Svanhvide, fra Jagten. Jeg seer, hun har skudt en Vildbasse til vor Aftensmad, — er hun ikke smuk som en Valkyrie? Klæder ikke denne snevre Jægertrøje og dette korte Skjørt hende fortræffeligt? Se engang, hvor let hun haandterer Spydet som en Vaand! Men jeg har ogsaa for hendes Skyld maattet nedlægge fem Kæmper — nu iaften skal Du bænkes ved mit Bord; imorgen kunne vi slaas."

„Jeg slaas aldrig, o Ungersvend!" gjenmælede han.

„Saa est Du en Nidding!" raabte jeg, „og kan sidde og fryse til Ragnarokr i Niflhejm og forlyste Dig med Sigyns* dejlige Datter, den blegnæbede Hel!"

„At det ikke er Fejghed, som forbyder mig at kæmpe med Dig," sagde han roligt, „vil Du erkjende af denne lille Prøve."

Med disse Ord greb han mig i Brystet, svingede mig nogle Gange rundt over sit Hoved og satte mig derpaa ned.

„Jeg mærker nok," udraabte jeg, „at Du er en Sejdmand, men min Moder Gunild rister ogsaa stærke Runer; dog derom siden! følg nu med mig ind i min Borg!"

Ved Trækkebroen traf vi sammen med Svanhvide.

---

* Sigyn (Lokes Hustru) bliver strengt taget kun Stedmoder til Hel, som var et af Lokes Børn med Jettekvinden Angerbode. Udg.

Hun gav mig et Rap af Spydet: „Det er til Straf, fordi Du har været tre Dage borte uden min Tilladelse!" sagde hun smilende: „Har Du maaske atter sendt en Medbejler til Valhal?"

„Paa Hald Hede," svarte jeg, „har de nu travlt med at trille Jord og Stene til ung Sivalds Gravhøj. Men seer Du denne Fremmede? Han er vor Gjæst iaften."

„Velkommen skalt Du være!" sagde hun. „Est Du en af Thors Goder? mig tykkes, Du bærer hans Hammertegn paa dit Bryst."

„Det er ikke Thors Hammer," svarte han, „men et Kors, som jeg haaber Du selv snart vil tilbede."

„Jeg tilbeder Freja!" raabte hun med et skjelmsk Smil til mig. Derpaa greb hun mig under Armen og dandsede afsted med mig ind i Borgen.

Da formodentlig ingen af de ærede Læsere og Læserinder nogensinde har været saa heldig — som jeg — at se en af vore hedenske Forfædres Stadsstuer eller Indretning og Anretning ved deres Gjæstebud, haaber jeg, at en kort Beskrivelse over begge Dele ikke vil blive uvelkommen. — De første vare meget forskjellige fra Nutidens: Lofterne vare hverken malede eller gibsede, men af uhøvlede Fjæl, sorte og glindsende af Sod; thi store aabne Arnesteder (Kaminer, som de siden kaldtes) gjorde Kakkelovne overflødige. Væggene vare ikke betrukne og endnu langt mindre behængte med udenlandske Kobberstykker, men med Skjolde, Sværd, Buer, Brynier og alle andre Angrebs- og Forsvars-Vaaben. Man vilde der forgjæves søge efter Divaner, Stole og Borde af Mahogny eller Cedertræ, men istedet derfor finde en eneste lang, bred og vægtig Egeskive, samt rundt om denne

Træbænke, belagte med Bjørne- og Ulveskinds Hynder. Hvad der mest vilde støde den forfinede Smag, var vistnok det tykke Lag Halm, som skjulede hele Gulvet; thi skjøndt denne Indretning kunde være saare hensigtsmæssig og bekvem for Beskjænkede, saa maatte den dog gjøre Dands, ja endog et blot Skrabud ganske umuligt. —

Skulde en slig Gjæstestue synes simpel, da stod Beværtningen i et passende Forhold hertil: paa Bordets ene Ende et Træfad med en røget, harsk Flæskebøste; paa den anden et ditto med Hestekjød; mellem begge et uhyre Gammelølskar og et andet med Mjød, samt Smaakruse til at øse med og drikke af. Samtalen, der skulde krydre Retterne, var ligesaa ensformig som disse og drejede sig om tvende endnu ikke ganske obsolete Æmner: Krig og Kjærlighed. Harpespil og Sang, Udfordringer og Tvekampe sluttede ethvert godt Gjæstebud.

Jeg føler nok, at Mange ville være utilfredse med en saa summarisk Beskrivelse. Nogle kunde ønske at vide, om Loftsspærene vare af Gran eller Fyr, om de vare sammenpløjede eller blot sømmede; Andre, om der var Komfurhuller eller Indretninger paa Skorstenen, om Gulvet var bestrøet med Rug-, Byg- eller Havrehalm, (Ærtehalm tør jeg sige det ikke var); atter Andre kunde spørge, om man fik Sennop til Flæsket, om Hestekjødet ikke var lavet i Sursteg, hvor meget Malt man tog til en Tønde Øl o. s. v, o. s. v. Men det er mig ganske umuligt at besvare disse vigtige Spørgsmaal, og det af den antagelige Grund, at jeg slet ikke veed Noget af det Omspurgte.

De Lærde — om jeg tør tælle saadanne blandt mine Læsere — ville ligesaa forgjæves ønske at vide, om Harperne vare med tre, fire eller flere Strenge, om disse

vare af Sølv eller Messing, af Faare- eller Gedetarme, om hvo Sangenes Forfattere vare, angaaende Melodierne: om de vare i Mol eller Dur, om de vare vel udfirede med Semitoner og Dissonanser. Herpaa veed jeg alene at svare dette: de vare uden Rim, med mindre man saa vil benævne de stærkt aspirerede Begyndelses-Konsonanter af trende Ord i hver tvende Linier; hvilken Indretning virkelig gav en Slags Eftertryk, eller rettere Fortryk: S'erne hvislede som Pile gjennem Sangernes Tænder, og H'erne hvinede som Sværdhug i Krakumaalets Forkvæd: „Huggom ver med Hiorvi." —

Man tillade mig altsaa at springe over Bordet saavelsom over Gjæsterne og hen til Arnen, hvor min Moder Gunild havde taget Sæde tilligemed Willibrod, der, som vi allerede have hørt, var en affagt Fjende af Hestekjød og Fredagsflæsk. Deres Samtale, der angik religiøse Gjenstande, blev, som saa mange andre af samme Natur, ført med høj Røst og al mulig Bitterhed paa begge Sider; thi enhver af dem mente at have ene og alene Ret, og det i alle Henseender.

Begge troede at være Guddommens ene udkaarede Forsvarere og at gjøre sig denne højlig forbunden ved at forbande og fordømme og — om muligt — fordærve sin Modpart baade til Legeme og Sjæl, baade i Tid og Evighed. De indviede hverandre til Hel, hvilken Afgudinde de begge vare enige i at tro paa. Min Moder blev alligevel snart bragt i Knibe, hendes dogmatiske System redigeret in absurdum, og da hun ikke længer var istand til at forsvare det med Grunde, tog hun sin Tilflugt til Skrig og Skjældsord (omtrent som Gunild Smeds paa Anholt, hvilken Dame — om der skulde være Noget i Willibrods Sjælevandring — rimeligvis har

været hendes Gjenganger). Omsider endte hun sin Disputats med en formelig Udfordring paa — Mirakler.

Hun gjorde sig til af at kunne døve Sværd, tillave Elskovsdrikke, bringe døde Mennesker til at tale ved at lægge Runer under Tungen paa dem, og opfordrede sin Modstander til at præstere det Samme. Men han, som imidlertid havde stukket Ildtangen ind i Ilden, tog den, istedenfor at svare — gloende rød ud igjen, greb selv om det ene Ben og præsenterede Moder Gunild det andet. Da hun vægrede sig herved, maatte hun virkelig ansees for overvunden, skjøndt hun hverken vilde tilstaa dette og endnu mindre træde over til den sejrende Kontraparts Mening. Hun ilede ud i taus Forbittrelse.

Paa mig derimod havde dette Kunststykke en afgjørende Virkning. Jeg satte mig paa den ledige Trefod og udbad mig af den mægtige Fremmede nøjere Oplysning i en Lære, hvis Sandhed han tyktes mig saa haandgribeligt at have bevist. Han opfyldte strax min Begjæring, og hvorvel jeg ikke var istand til at fatte eller rime alle hans Dogmer og Fortællinger, gjorde dog Grundideen et saa mægtigt Indtryk paa mig — der desuden ikke var synderlig fast i det othiniske System — at jeg med Liv og Sjæl erklærede mig for en Kristen.

Denne den kristelige Lærebygnings Grundvold: at Gud er Kjærlighed, henrev min Aand og mit Hjerte, og dette: at Religionens Væsen er Kjærlighed til Gud og alle Mennesker, overbeviste mig om, at en saadan Grundsætnings Udøvelse vilde have Almenlykksalighed til uudeblivelig Følge. Gjennemglødet, opflammet af dette nye, himmelklare Lys, traadte jeg hen til Gjæsterne og holdt en Omvendelsestale, der først blev anhørt med taus Forundring, dernæst besvaret med spottende Smil og med-

lidende Axeltræk og endelig med vrede og foragtelige Ord.

I det Samme traadte min Moder ind med tvende af Rans Præster, og da hun hørte mig prædike den nye Lære, raabte hun: „Griber disse Gudsbespottere og overgiver dem til velfortjent Fordømmelse! Den ene er vel min Søn, og jeg har baaret ham under mit Hjerte: men dog vil jeg nu udrive hans med mine egne Hænder!"

Stum af Forfærdelse over denne unaturlige Tale formaaede jeg ikke at fremføre et Ord; men end højere steg min Gru, da Svanhvide, min Elskede, sagde til Præsterne: „Tillader mig at forrette Offertjenesten og opskjære Brystet paa denne Misdæder!"

Hele Forsamlingen overfaldt os nu og bandt vore Hænder. Modstand var unyttig og desuden stridende mod den nye Lære, af hvilken jeg nu var gjennemtrængt. Willibrod og jeg bleve lænkede sammen, og derpaa gik Toget til Rans Tempel: Præsterne sjungende foran, min Moder og min Kjæreste skjældende bagefter, og alle Gjæsterne dandsende omkring os med Sphydrap paa de klingende Skjolde. Paa denne sørgelige Vandring søgte Willibrod — af hvis Mirakelgaver jeg forgjæves haabede Frelse — at trøste og opmuntre mig.

„Du seer," sagde han blandt Andet, „af hvilken rædsom Vildfarelse Du er udrevet. Den Religion, hvortil Du før bekjendte Dig, er unaturlig, da den kan kvæle Naturens helligste Følelser: Moderkjærlighed og Kvindens Kjærlighed til Manden. Glæd Dig! Du dør Marthyrdøden, men alle dine Mordere skulle brænde evigt i Helvede."

Denne sidste Yttring syntes mig mere overensstemmende med mine forrige hedenske Grundsætninger end

med Kristendommens milde Aand, men jeg fik ikke Tid til at gjendrive den; thi vi befandt os allerede i Templet og udstraktes ufortøvet paa tvende brede Stene, lige foran Afgudsbindens Billede, en Skikkelse, der med uudslettelige Træk indprentede sig i min Erindring: hendes grønne Lokker flød som glindsende Tang ned fra hendes Hoved, der omgaves af en Muslingkrands. En sølvskjællet Fiskehale krummede sig opad fra hendes Lænd og endte sig i strimede Guldfinner. I den ene Haand holdt hun et Koralbæger, i den anden et Fiskegarn. Hendes store, søgrønne Øjne stirrede frygteligt paa mig.

Allerede hævede Svanhvide med en Drages giftige Blik Kniven over mig, da se! der skete et Changement, som kun i Drømme er tænkeligt.

Den skrækkelige Ran forvandledes til en blid og dejlig Kvinde med et Barn paa Armene. Goderne bleve til Munke, med Kappe og Tonsur; Gunild og Svanhvide til store Mandsskikkelser, iførte kulsorte, snevre, glindsende Klæder og med lignende Masker for Ansigterne.

Templet omskiftedes til et sortbetrukket Torturkammer, der ikke fremviste andet Bohave end Pinebænken, paa hvilken jeg laa udstrakt; Stigen med fem jernbeslagne Trin, hvorved Inkvisiten paa een Gang faaer fem Slag over Skinnebenene; Truget (de Gamles eqvuleus), hvori han indtvinges og i den vidtudspilede Mund modtager den lodret nedstyrtende Vandstraale, der paa een Gang næsten kvæler og martrer med uudsigelig Angst; de smalle Snore, ved hvilke, snærede om Haand- og Fodledder, han hejses op til Loftet, slippes pludselig, og han falder ved sin egen Tyngde til et Kvarteer fra Gulvet, saa Snorene skjære ind lige til Benet.

Desuden saae jeg paa Væggen en temmelig fuldstændig Garderobe, bestaaende af spanske Støvler, en Flonels Nattrøje, som, for bedre at holde Varmen, overøses med sydende Olie, Caraccoer og Sanbenitoer*, begge Dele smukt bemalede med Ildsluer og Djævlefigurer.

„Hvor er jeg?" skreg jeg med Forfærdelse.

„I Venneselskab!" svarte med blid Stemme en sødtsmilende Munk. „Vi ere alle baade Jesu og dine Venner."

„Men hvortil," spurgte jeg, allerede lidt lettere om Hjertet, „disse ominøse Redskaber? For et Øjeblik siden vilde mine hedenske Landsmænd have myrdet mig, fordi jeg havde antaget Kristendommen; men nu, da jeg er Eders Troesforvandte —"

„— Ville vi," afbrød en anden Munk, „saa meget beredvilligere forarbejde din Salighed, om den endnu er mulig."

„Hvormed," spurgte jeg forvildet, „kan jeg saa hastig have forspildt den, og det ganske uden mit Vidende?"

„Det er det just," svarte en Tredie, „vi ved Hjælp af disse Instrumenter ville udfritte. Enten Du har læst i Bibelen eller Luthers Skrifter, eller Du har spist Kjød paa en Fredag, eller Du har glemt at tage Hatten af og knæle for Venerabile eller at bestænke Dig med det hellige Vand, naar Du traadte ind i Kirken, eller talt tvetydigt om den hellige Ret eller Guds Statholder eller yttret gudsbespottelige Meninger som disse: at udøbte Børn kunne vorde salige, eller at Gud kunde lade være at fordømme til evig Tid dem, som ikke ere døde i den alene saliggjørende katholske Kirkes Skjød — dette maa Du selv bedst vide. Dersom Du nu bekjender og for-

* Se Fortællingen „Leonore" (Kjærlighed i Syden o. a. Noveller).

tryder, ville vi overgive dit Legeme til Ilden, for at frelse din Sjæl, der da maaske kan slippe med en halv Snes Tusind Millioner Aar i Skjærsilden; men dersom Du ikke frivillig tilstaaer din Brøde, da ville vi til Guds Ære, de hellige Engles Glæde og alle rettroende Kristnes Opbyggelse pine Dig igjennem alle syv Grader og derpaa overgive dit Legeme til de timelige og din udødelige Sjæl til de evige Luer."

Til denne kjærlige Trøstetale formaaede jeg Intet at svare; men med et Blik til Himmelen sukkede jeg: „Er jeg her mellem Kristne?"

„Fromme, retskafne Kristne, min kjære Søn!" svarte venligt en Olding med snehvidt Skjæg.

„O!" skreg jeg med min sidste Kraftanstrengelse, „saa er Loke og hans Børn Lysalfer mod disse! Nastrond er taalelig mod dette Forfærdelsens Hjem! o, at jeg dog atter laa paa Offerstenen i Rans Blodhal! der var jeg kun forladt af Verden og Menneskene — her er jeg forskudt af Himmelen selv!"

— Se! mig skete, som jeg ønskede: jeg laa atter under Svanhvides Kniv; men ved mine Fødder stod et Væsen, som vel havde menneskelig Skikkelse, men af hvis Aasyn lyste en saadan Mildhed, som kun kan tænkes hos de Himmelske.

„Hvo est Du?" raabte jeg: „Est Du Baldur hin Gode?"

„Kald mig Baldur!" svarte det milde Væsen: „Kald mig, hvad Du vil: Sandhed, Dyd, Frihed eller Kjærlighed! Jeg er den Uendeliges Sendebud og lærer Menneskene at dø. I dit ængstede Hjerte gyder jeg tvende Trøstedraaber. Vent ikke, at Støvets Børn her skulde naae Fuldkommenhed, og allermindst i Det, som er

den allerstørste Visdom; Vejen til denne er længere, end nogen Dødelig aner eller øjner; Begyndelsen er ikke Enden. — Naar Du seer, at Menneskene hade istedenfor at elske, at de, skjøndt de burde være ydmyge, dog lade sig forblænde af Stolthed, anse sig selv for aandelig fuldkomne og forvexle deres egen indskrænkede Synskreds, deres usikkre Synspunkter, ja deres egne selviske Øjemed med den Usynliges uudforskelige Planer; naar de omvende hans Sandhed til Løgn; naar de holde deres Dværgehænder for hans himmelske Lys og stræbe at indhylle Jorden i Mørke; naar de forfølge Sandhed og Dyd, Frihed og Kjærlighed — o! da forsag ikke, men siig alene: „„de vide ikke, hvad de gjøre.““

„Tro ikke, at Forsynet sover, frygt ikke for et Kaos i den aandelige Verden! i den legemlige er jo Alt synlig Visdom og Orden. Betragt den stjernefulde Himmel! Synes disse utallige Sole ikke henkastede blandt hverandre i vild Forvirring? og dog kan Du beregne deres sikkre Gang og erkjende den allerfuldkomneste Orden. Skulde Den, som styrer Millioner Solsystemer, ikke vide at bringe Samstemmelse og Harmoni i de menneskelige Sjæles Kampe og Forvildelser? Endnu est Du ikke selv ved Maalet; fordøm ikke dem, der ere længere borte derfra, end Du er eller troer at være! Dø i Haabet, saa skalt Du leve!“

Da Engelen saaledes havde talet, svævede den op mod Himmelen. Svanhvide gjorde et Krydsstik i mit Bryst, og jeg — vaagnede. — —

Solen stod lavt paa Himmelen. Det var stille og lummert. Utallige Myg omsværmede mig med en Summen lig Offerpræsternes dumpe Sang; en sad paa mit

blottede Bryst; dens Braad var Præstindens Kniv. Længe blev jeg liggende fortumlet, bedøvet af denne underfulde Drøm.

Først den næste Dag hentede jeg Bøsse og Jagttaske, som jeg havde glemt paa hint Sted, hvor de Dødes Aander stundom synes at besøge de Drømmende.

Ebbe.

Naar man drejer om fra Landsbyen Gjødvad paa Vejen til Balle, træffer man paa begge Sider af denne Vej store lyngbegroede Høje. Nogle af dem kaldes Ebbeshøjene, og jeg har hørt fortælle om en Kæmpe ved Navn Ebbe, der skal have skrævet fra den ene til den anden. Oprindelsen til dette Sagn vil jeg berette, saa godt jeg kan; men heller ikke bedre.

I meget gamle Dage, længe før Kristendom blev prædiket i Norden, havde Egnen ved Gjødvad et andet Udseende end i vor Old. Den store Slette imellem Gjødvad og Balle var en Sø, Vejen imellem de anførte Høje en strid Strøm, som dannedes af højere Vandsamlinger, hvilke nu udgjøre dyb Mosegrund, og hvori man stundom opgraver Granstammer paa 12 til 16 Alens Længde. Skov indtog Alt, hvad der ej laa under Vand, og nogle Kulsvierhytter ved et Vad gav Landsbyen længere hen i Tiden Tilværelse og Navn. I Skoven havde en Viking sin Borg. Ebbe, saa hed han, var en stor, stærk og drabelig Sørøver. Ved sine Tog erhvervede han sig store Rigdomme. At der klæbede Blod ved samme, var ham ligegyldigt; han handlede i sin Tids Aand, og den kjendte ingen Ret uden Sphdstagens. Paa Ebbestrup gjemte han sine ranede Skatte; der holdt han om Vinteren

et lystigt Hus med sine Svende, og der gik vidt og bredt Ry af den Styrke, Kæmpen Ebbes Øl og Mjød og røvede Druesaft besad.

Paa den anden Side af Gudenaa, hvor Landsbyen Laven nu ligger, havde en Drot ved Navn Lave sit Slot. Det var overordentlig stærkt befæstet med Mure, Taarne, Grave og Vindebroer; thi ogsaa han havde en Skat at bevogte, den alle unge Herser, jeg kan sige de gamle med, lystedes efter. Det var hans Datter, den dejlige guldlokkede Sigrid, om hvem Skjaldene sang:

Freja forlod Valhalla forsand,
At blive Hr. Laves Liliehand.
Hvo raader den Rune? som Jomfru fin,
I Buret hun sømmer det hvide Lin.
Sigrid i Frejas Ynde fremtræder;
Øjet det seer, og Hjertet sig glæder.

Lave var stolt af sin faste Borg, men endnu mere stolt af sin Datter. I Forsamlingerne lod han undertiden Ord falde, som syntes fornærmelige for de andre Drotter og gav mangen Ridder Lyst til at tage skjøn Sigrid med Staalhandsken. At vinde Mø med breden Sværd, var den Tid mere gængs end at vinde Mø ved Kjærlighed; og mangen Gang gik Vejen til Brudesengen for den fagre Datter over Faderens Lig.

Ebbe var iblandt dem, der paa denne Maade agtede at bejle til Sigrid; ved et af sine sædvanlige Gilder talede han med sine Mænd derom. Da Mængden raadede til den voldsomme Vej, stod Thorvald den Sindige op og tog saaledes tilorde: „Vel sømmer det en Herre som Dig, i Ynde og Minde at begjære den stolte Laves Datter og først at bruge Sværdeleg, naar Svaret vorder afslaaende. Mit Raad skal derfor være: Send Bud til

Laveborg og tilbyd Drotten Svogerskab. Føjer han sig i din Villie, da har Du en Beskytter for din Ejendom og et sikkert Tilflugtssted for din Hustru, naar Du drager paa Vikingstog; modtager han derimod ikke dit Tilbud, ja, da kan Du skikke ham Stridshandsken!"

„Naar talede ikke min Thorvald viseligen?" raabte Ebbe: „Saaledes skal det være!" Han sendte to staalklædte Svende til Lave; Thorvald var den ene; han skulde føre Ordet.

Ved Ankomsten til Laveborg slog Ridderne paa deres Skjolde; Vægteren traadte frem og spurgte om deres Ærende; Broen blev nedladt. Ind traadte de for Drotten og frembar deres Herres Begjæring. Lave smilede, og noget Haanligt laa i hans Smil.

Uden at besvare deres Foredragende, sagde han: „I komme i en fredelig Hensigt; thi sætter Eder til Bænk og smager min Mjød; maaske turde den maale sig med Vikingens!"

Thorvald takkede, men afslog Indbydelsen, til de havde hørt Udfaldet af deres Sendelse.

„Nu vel!" meldte Borgherren: „Siger Eders Høvding, at Sigrid skal vorde hans, naar han har strævet over Bakkestrøm!" Med dette Navn betegnedes Aaen, som randt imellem de ovenanførte Lynghøje.

„Eders Svar lyder sælsomt, Drot!" mælede Thorvald: „Det er dog ikke Jert Alvor, at vi skulle bringe Ebbe det?"

„I have mit Svar!" sagde Lave: „Men bænker Eder og modtager Mjød af min Datters Haand. En Mand som Dig, Thorvald! agter jeg slig en Ære værd!"

Thorvald havde aldrig seet Sigrid, men blot

hørt tale om den dejlige Ungmø. Han kunde ikke imodstaa sin Længsel efter at se hende, til hvilken Ende han svarede: „Hav Tak, Herre! for Eders gode Tanker om mig. Vi ville optage Eders Svar i den bedste Mening og benytte os af Eders Gjæstfrihed!"

De satte sig, Sigrid blev kaldt ind og skjænkede i Hornet for de Fremmede. Thorvald heftede Øjet paa den huldе Pige og tømte Hornet. Kjærlighed gjorde den søde Mjød endnu sødere.

„Aldrig," raabte Ynglingen, „smagte jeg en lifligere Drik; aldrig skjænkedes den for mig af nogen skjønnere Haand!"

„Saa bliv hos mig, Thorvald!" sagde Lave, „og Du skal dagligen nyde denne Drik!"

„Ogsaa af denne Haand?" —

„Sligt vorder kun en agtet Gjæst og mine udmærkede Mænd til Del!"

Møen rødmede, da Thorvald, idet han rakte hende Hornet, trykkede hendes Haand og sagde: „Da fatter jeg letteligen, at alle Eders Mænd ere Berserker; thi hvo vilde staa tilbage, hvor en saadan Pris er at vinde! — Men jeg havde nær glemt, jeg var her i en Andens Ærende. Saa har I ingen videre Hilsen at bringe Ebbe?"

Lave benægtede det, og Sendebudene drog deres Vej. Laveborgs Drot yndede Thorvald; han var den gjæveste Ungersvend i Egnen; at faae ham i sin Tjeneste, havde længe været Drottens Ønske; men den Løn, Ebbe gav, kunde han som fredeligere Herre ikke give. Thorvald havde seet Sigrid og mente, ingen Løn kunde veje op mod hende.

Ved at høre den stolte Laves Svar lo Vikingen.

„Ved Thor! han har Ret!" udbrød han: „For en Valkyrie som Sigrid lønner det sig at udvide Skrævet. Imorgen følge I mig, hver med Hakke og Spade, og vi ville se, hvad der er at gjøre!"

Mændene brugte deres Redskaber med en saadan Iver, at de inden Ugens Ende havde en Vandledning færdig, der ved sin Dybde var istand til at modtage den hele Bakkestrøm, uden at Breden overgik det Rum, Ebbe, der var af Langbenrisernes Slægt, formaaede at skræve. Om denne Daad kvad Harald Højknæ, Ebbes Digter:

Hakken hug, og Spaden grov;
Saa rap det gik fra hænde;
Hver Mand stræbte, slet Ingen sov,
Alt dybere blev den Rende.

Da Arbejdet var færdigt, lod Ebbe Sigrids Fader byde til sig. Han kom, ledsaget af sine djærveste Riddere. Dyre var de i Tallet, Alle stadseligen rustede; thi Lave elskede Pragt. Førend de satte sig tilbords, gav Ebbe hemmeligen nogle af sine Svende Befaling til at lede Aaen ind i den gravede Vandledning og dæmme for Strømmen længere nede, saa at den gamle Rende kunde være tør, naar han og Gjæsterne stod op. Man spiste og drak, talede om Fædrenes Bedrifter og glemte heller ikke sine egne, især da Ebbes Vin, der for de Fremmede næsten var en ubant Drik, begyndte at virke. Som i Spøg foreslog Vikingen Lave en Skaal til Held for det af ham givne Vilkaars Opfyldelse.

Lave tog Hornet og sagde: „Rigtignok favner dit Skræv vidt, Ebbe! men til at indfatte Bakkestrøm turde det være for stakket. Imidlertid, Du vil Skaalen. Men jeg mærker, din udenlandske Drik gaaer mig i Hovedet; lad os da tømme den i Dllet!"

„Du handle heri efter egen Hu!" svarede Ebbe, og Skaalen tømtes.

Nu kom en Svend og hviskede Vikingen i Øret, at hans Befaling var efterkommet og at han kunde hæve Maaltidet, naar han vilde. Strax efter blev der drukket til Gudernes Ære, og man stod fra Bordet.

„Vi ville nu se, hvorvidt Freja har hørt dit Ønske for mit Held!" sagde Ebbe og bad sin Gjæst følge sig i Skoven.

Da de nærmede sig Vandledningen, sprang han iforvejen, indtog sin Stilling og raabte: „Nu skræver jeg over Bakkestrøm. Kan Du finde dens Vand andensteds, opgiver jeg mit Frieri!"

Drotten undersøgte Aaens sædvanlige Løb og fandt det tørt. Han studsede, strøg sig om Hagen og ponsede paa Udflugt; endeligen sagde han: „Saaledes var det ikke ment!" hvorpaa han taus besteg sin Ganger og red bort med sit Følge.

„Hvad tænker I?" spurgte Ebbe sine Mænd: „Monstro vi komme til at drikke Fæstensøl hos Hr. Lave?"

„Det vil nok holde haardt!" var Nogles Svar.

„Da vorder det ham ej tilfromme. Men nu staaer mit Sind til Leding; paa Odinsdag brække vi op og søge vore Skibe i Fjorden!"

I en mørk Stemning kom Lave hjem. Sigrid mærkede det og spurgte om Aarsagen.

„Jeg har," svarede han: „hildet mig i min egen Snare. Min Iæt om Dig, mit Barn! har Vikingen faaet under det Vilkaar, at han skrævede over Bakkestrøm, og se, han har afledet Strømmen i saa smal en Rende, at det blev ham muligt at opfylde Vilkaaret. Havde det dog været Thorvald!" føjede han til: „men

denne hovmodige Viking kan jeg nu eengang ikke lide. I Kvinder ere saa snilde; veed Du ej at hitte paa Raad til at undgaa dette Frændskab?"

Sigrid havde en Amme ved Navn Gunild, som var født i Rye. Denne plejede hun at betro sine lønlige Sorger, og hendes Klogskab raadede gjerne Bod paa samme.

Hun gik til hende. „Du veed," sagde hun, „at den smukke Ridder, Vikingen sendte til min Faders Borg, har vundet mit Hjerte fra den Stund, jeg skjænkede Mjød for ham, og nu staaer jeg Fare for at vorde Ebbes Brud!" derpaa fortalte hun hende, hvad der var foregaaet.

„Giv Tid, Datterlil! giv Tid, og lad mig besinde mig!" svarte den Gamle og begyndte at tælle paa Fingrene: „Der er Storaa, Lilleaa, Sønderaa, Bjergvatn og — hvad hed det Vand, Du nævnede?" —

„Bakkestrøm!"

„Rigtigt — og Bakkestrøm imellem de to sidste. En letfødet Hest vilde have nok i at sætte over samme i fire Spring. Ih, kan din Fader ikke lade Ebbe skræve over den?"

Sigrids Hjerte lettedes. „Hvor er den?" spurgte hun. „Kan Du finde den, mener Du?"

„Det er nu fjorten og tyve Aar siden, jeg var i Ryeskov; men jeg troer dog nok, jeg kan hitte til Bakkestrøm, ved hvis Bredder jeg i min Ungdom vogtede Faar!" —

„Saa følg min Fader did ved Morgengry!" —

Glad tren den bolde Mø ind for Faderen og berettede ham, hvad Ammen havde sagt, følende til: „Paa denne Maade finder Du Udvej, og jeg frelses!"

Lave klappede Sigrid paa hviden Kind. „Tænkte jeg ikke nok," sagde han smilende: „Underligt skulde det føje sig, om I Kvinder ej havde gode Raad under Huen!"

Ved Solens Opgang satte et Par Huskarle Drotten og den gamle Gunild over den dejlige, med skovklædte Øer og Holme prydede Sø, som laa imellem Laveborg og Rye-Grund. De maatte færdes langsomt; thi Egnen var bakkefuld og Ammen havde de Halvfjerdsindsthve paa Bagen. Først ved Middagstid naaede de det angivne Vand. Efter at have ladet Gunild igjentage Navnet for sig og maalt Strømmens Brede med Øjnene samt undersøgt Jordsmonnet rundt omkring, betegnede Lave sig Tilbagevejen ved at hugge Grene af langs med samme. Dagen derpaa sendte han Præsten i Thors Tempel, hvilket stod paa det Sted, hvor Landsbyen Alling nu ligger, til Ebbestrup, for at give hans Løfte den af Ammen tilraadede Forklaring.

Ebbe, som allerede stod rejsefærdig, slog en høj Latter op, da han hørte Præstens Ord, og svarede: „Ja, saa fornemmer jeg, at jeg har tabt. Men sig den Mand, Dig sendte: For ilde Sødet skal man Raat gjælde!" hvorpaa han drog bort til sine Skibe, der havde deres Vinterleje i Randersfjord. De Mænd, han havde i sin Tjeneste, kunde ej forlade ham om Vaaren. Naar et Vikingstog derimod var endt og Byttet delt, stod det Enhver frit for at drage, hvorhen han lystede. Thorvald saae sig af den Aarsag nødt til at følge Høvdingen til England, hvis Kyster denne Sommer var Mødet for hans Plyndringer.

Den Maade, Ebbe havde overlistet Lave paa, forekom Thorvald, hvis Hjerte var ukjendt med al Slags Svig, som Noget, der stred mod dansk Ærlighed; ogsaa

syntes han af Ebbes Yttringer at kunne spore, at det mere var Lyst til Eventyr end virkelig Kjærlighed til Sigrid, som ansporede den vilde Søkriger.

Da de derfor om Efteraaret sejlede hjem og Ebbe og Thorvald stod hver for sig selv paa Forstavnen af Langskibet, Ørnen kaldet, spurgte den Sidste, hvad Ebbe ved Hjemkomsten agtede at foretage sig med Hensyn til det begyndte Frieri.

„Udføre, hvad begyndt er!" var Vikingens Svar.

„Og føler I da virkeligen Kjærlighed for Laves Datter, eller staaer Jer Hu blot til at søge Kiv med Drotten?"

„At ægte Sigrid er just ikke min Hensigt nu; hun skal alene være min fornemste Frille, passe mit Hus og se til med min Ejendom, naar jeg er borte. Paa denne Maade vorder hun og Faderen bedst ydmygede!" —

„Da agter jeg den væne Mø for god til at være Jer Frille, og det forekommer mig, at Eders Hensigt er ikke renere end Maaden, hvorpaa I har søgt at naae den!" —

„Sligt skulde Ingen have sagt ustraffet uden Du, Thorvald! Men tæm din Tunge og bland Dig ikke i mine Handlinger, uden saavidt Du udfører mine Bud!" —

„Jeg skal holde mig Eders Ord efterrettelig, Herre! Og hermed være det Eder sagt: Saasnart vi have delt Byttet, forlader jeg Eders Tjeneste!"

„For at tjene min Avindsmand?"

„Dette Svar bliver jeg Jer skyldigt!" —

„Far med Loke!"

Disse Ord udtalte Vikingen med gnistrende Øjne. Thorvald tav og gik til den anden Ende af Skibet. Fra dette Øjeblik af var Venskabet ophørt imellem disse

to Mænd. Thorvald modtog ikkun de nødvendigste Befalinger af Ebbes Mund, og da Vikingen havde teltet Skibene og delt Byttet, drog han med sin Del til Laveborg, hvor han tog Tjeneste med den Beslutning snart at gjøre sig værdig til at modtage Mjødhornet af den yndige Sigrids Haand.

Endnu mere forbittret over, at den gjæveste Ridder, han aatte, var bleven Laves Mand, gav Ebbe strax ved sin Hjemkomst denne Valget imellem Sigrid og Fejde, og Lave antog den sidste. Den Ene søgte nu at gjøre den Anden al mulig Afbræk. Flere Gange belejrede Ebbe Laveborg, men kunde Intet udrette mod de stærke Mure og Thorvalds mandige og kloge Forsvar, hvilken delte Overanførselen med Drotten.

Ved List lykkedes det engang Vikingen at lokke Lave og hans Helte ud af deres faste Værn; han lod sig se med et lidet Antal Folk udenfor Laveborg, efter at han havde lagt de Øvrige i Baghold inde i den nærliggende Skov. Imod Thorvalds Raad gjorde Drotten Udfald med tredive af sine Svende, forfulgte Fjenden, som trak sig tilbage, og faldt i Bagholdet. Der opstod en heftig Kamp, men Styrken var alfor ulige; Lave maatte flye. I en Dal, der endnu bærer Navn efter Begivenheden, tabte han sin med gyldne Fjedre prydede Hat; og synge Egnens Piger den Dag, idag er, om dette Uheld saaledes:

Lave vender sin Ganger brat,
Ad Skoven lader han stande,
Grene finge i Hatten fat,
Den faldt af svedige Pande.
Standse ej tør den Drot sin Blæs,
For Hatten atter at tage,
Skoven kaldte han Hattenæs,
Hvor det sig monne tildrage.

Den Hidsighed, hvormed Ebbe satte efter Lave, gjorde, at han glemte sig selv og jog over Slotsbroen i Hælene af Drotten, uden at hans Folk vare istand til at følge ham.

Neppe blev Thorvald, som endnu ikke var kommen over, Fejlen vaer, før han raabte: „Broen op, Broen op!“ hvorpaa han kastede sig i Slotsgraven, for at svømme over. Men dette Bovestykke havde nær kostet ham Livet. Hesten kunde intet Fodfæste finde paa den stejle Bredde, og han maatte gjøre adskillige Vendinger i Vandet, medens han var udsat for de fjendtlige Skarers Pile og Kastespyd. Endeligen vare nogle af Murens Forsvarere heldige nok til at faae en Rebstige anbragt, fra hvilken de trak den halvdøde Kæmpe til sig og bragte ham i Sikkerhed.

Da Ebbes Folk havde mistet deres Høvding og ingen Mulighed saae i at storme Borgen, holdt de inde med Fjendtlighederne og sendte i det Sted Herolder med hvide Stokke i Hænderne til Lave, for at tinge om Ebbes Udlevering. For at give deres Ord større Vægt, tilføjede de den Trusel, at de, i Tilfælde af at deres Herre ej blev sat paa fri Fod, vilde hærge Alt, hvad Lave ejede rundt omkring.

„Hvad Grisene gjøre, skal Ornen bøde for!“ var Laves Svar, og de maatte drage bort med uforrettet Sag. Længe sad Vikingen i Taarnet, indtil den mægtige Kong Ring omsider bilagde Tvisten og skaffede Ebbe Frihed.

Thorvald var haardt saaret, men han velsignede sine Saar. Da Fruentimmerne i Hedenold var de Eneste, som gav sig af med Saarlægekunsten, blev Sigrid hans Plejerinde. Freja sørgede for Helbredelsen og kaarede sig med det Samme Parret til Livegne. Ebbe, som for at faae sin Frihed frasagde sig enhver Fordring

paa Laves Datter, maatte se den Mø, han agtede at gjøre til sin Frille, i sin forrige Ridders Arme. Sagnet fortæller, at Thorvald med sin skjønne Viv tillige arvede Laveborg, og at han og Sigrid efterlod sig en talrig Afkom. Iblandt deres Børn skulle Nogle have fundet Vejen til Island og nedsat sig paa denne Ø. Hvo veed, om vor berømte Billedhugger ikke nedstammer fra dem?

Om Ebbes øvrige Handlinger veed jeg Intet at berette, uden alene dette, at han blev en af Normannernes Anførere og tilsatte Livet ved en Landgang paa Flandern. Hvad Kong Ring angaaer, da lader Fru Elsebeth Brochenhuus, i hendes Rim om danske Konger fra 1589, hans Medbejler til Tronen, Sigurd den Anden, tale som følger:

Jeg vaar Kong Gottricks Dather Søn,
Och Ring vaar lige nær i Kiøn
Aff Kong Olluff Morbroder min;
Juder tog ham til Konge sin,
Sielland och Schone kaarede mig,
Dog tog han Riget allt til sig,
Der ieg var ude mod Rigens Fiende;
Jeg kom strax hiem ieg spurgte Tiende,
Och ryckte saa med hannem Haar,
At vi fik huer sin Bane Saar.

De tre Klokker.

Gaarden Vesterkielstrup eller, som den og kaldes Vesterkejlstrup, ligger paa en stor Slette, hvilken paa trende Sider indsluttes af Lyngbakker og paa den fjerde af Silkeborg-Sø. Den har tilforn været anseligere end nu, da den, foruden Gjødvad og Balle, tillige ejede Sejling og Kragelund; men ved Familiens Tiltagende blev Herresædet efterhaanden delt imellem Sønnerne, og paa denne Maade opstod Østerkielstrup, der ligger paa samme Slette som Stammegaarden, Overgaard og Klosterlund, hvilke sidste for længe siden have tabt ethvert Spor af deres Fortids Pragt og ere nedsjunkne til simple Bondergaarde.

I Begyndelsen af det tolvte Aarhundrede boede Esbern Sparre paa Kielstrup, en Herremand, fattig paa Guld, men desto rigere paa Børn, af hvilke en Søn ved Navn Ivar opoffrede sig til den geistlige Stand og blev, efterat have studeret i Cölln, Sognepræst til Gjødvad og Balle. Jeg kommer siden til at tale om hans tre Søstre, de bolde Jomfruer Juta, Inger og Thyra; men jeg troer, jeg bedst iagttager Fortællingens Gang, naar jeg lader Elselil fra Sejlgaard træde op forend hendes Veninder.

Hun var en Datter af Niels Ulf, en ligesaa ubemidlet Ridder som Esbern, hvis hele Ejendom indskrænkede sig til nævnte Gaard, det lille Funderſogn og Funderkirke, den Faderen med ſtor Anſtrengelſe havde faaet fuldført og forſynet med Klokke. Da Kielſtrup ikkun laa en halv Mils Vej fra Sejlgaard, herſkede en uafbrudt venſkabelig Forbindelſe imellem Familierne; Mændene delede Jagtforlyſtelſerne med hverandre, Fruentimmerne de ſtillere Glæder, og i hele Maaneder kunde Pigebørnene fra den ene Gaard opholde ſig hos deres Legeſøſtre paa den anden. Iſær var dette Tilfældet med Elſe Ulf; hun tilbragte den ſtørſte Del af Sommeren paa Kielſtrup. I Begyndelſen var det Venſkab, ſom bandt hende til denne Gaard, ſiden var det Kjærlighed; den muntre Knos af Gud, ſom føjter al Verden rundt, havde ogſaa fundet Vejen til Jyllands Hedeegn og trykket en meget hvas Pil af mod Elſes og Ivars Bryſt, og da de Begge beſad alle de Egenſkaber, der gjøre ſlige Pile indtrængelige, var ſamme virkeligen trængt ind i Hjertet og havde tændt en Lue, ſom brændte ſammen i en Spids foroven og blev ved at brænde med en ren og jevn og hellig Flamme, efterat Ivar var bleven Præſt og Elſe Præſtekone i Gjødvad.

Mere faae Læſerne ej at vide om Parrets Elſkovsvaar; jeg vil ikke trætte dem med at føre dem omkring i den Labyrinth, Amor lader ſine Skolarer gjennemvandre, inden de naae Roſenvangen. Men ſaa haaber jeg igjen, at de tillade mig, at dvæle noget længere ved Ivars og Elſes ægteſkabelige Liv. Jeg gjør det ſaa gjerne; thi, ak! ogſaa jeg var engang i Arkadien, og jeg behøver blot at forandre Navnene, for at kunne ſige: Det er mig ſelv, jeg fortæller om.

Elselil var sin Mands højeste Lyst; at mildne hans Sorger, forhøje hans Glæde, dertil helligede hun sit hele Liv; ham indesluttede hun i sine Bønner til Gud; ham sysselsatte hendes Tanker sig med, naar han var fraværende. Af en brav Moder havde hun lært Flid og Huslighed, og hun anvendte disse Dyder til at frede om Ivars Tilfredshed og sikkre ham for Næringssorger. Kjærlig plejede hun ham i Sygdom; vennefuld fjernede hun enhver Ting fra hans Side, som kunde gjøre ham fortræden og nedslaaet. Hun var at ligne med en god Engel, et barmhjertigt Forsyn skikker os Dødelige, for at lette vor Vandring igjennem Forkrænkelighedens Land. De Glutter, hun skjænkede Manden, opammede hun selv, og de trivedes og voxede op til rødmussede Drenge og Piger. Endnu viser man den Plet paa det Yderste af Ebbeshøjene ved Gjødvad, hvor hun om Søndagene sad med sine Smaa og ventede paa den kjære Fader, naar han kom fra Annexet, da hun og Rollingerne tog Plads i Vognen og den hele lykkelige Familie kjørte langsomt op ad den sandede Bakke til deres hyggelige, af Linde beskyggede Bolig, hvor alle gode Genier syntes at have opslaaet deres Pauluner.

Var det at undre over, om Ivar trykkede sig ved at tage ud? Den, slig en Vennekiv vorder til Del, øser jo af eget rige Væld, hvad Intet udenfor hans Trylleкreds kan give ham. Munter gaaer han til sine Sysler; ufortrøden bærer han Livets Byrder, og ligesom Fred og Kjærlighed gjennemstrømmer hans hele Væsen, saaledes yttrer den sig i al hans Daad, og han udbreder saa meget hellere Velsignelse omkring sig, som han selv føler sig velsignet af Himmelen. — Eder, I Danskens Møer! være denne Beskrivelse helliget, I ville, det er

mit søde Haab, blive saadanne Hustruer for Eders Mænd, og et Himmerige paa Jorden vil udbrede sig fra Eders Arne!

Men hvad er jordisk Lykke? En Plante, lig den Profets, der gik ud, som han allerbedst vederkvægede sig under dens Skygge. Hildebrands ugudelige Bulle, hvori han forbød Præsterne at gifte sig og paalagde dem, der vare gifte, at skille sig ved deres Koner, kom endeligen ogsaa til Danmark. I ethvert Land, hvor denne Bulle hidtil var bleven bekjendtgjort, havde den mødt alvorlig Modstand; men samme var dog ikke at ligne med den, Gejstligheden i vort Fødeland viste. Den stred for sin huslige Lykke som for Livet, og den Haardnakkenhed, hvormed de danske Præster forfægtede Menneskehedens Rettigheder, bevægede Gregor den Syvendes Eftermand til at meddele En og Anden Bevilling til at forblive gift, saalænge den nærværende Hustru levede.

Men slige Bevillinger vare kostbare og krævede betydelige Offre, og Ivar og Else havde Intet at byde Roms Biskop, uden deres Taarer. Den Førstes Studeringer havde medtaget saavel den Arv, der tilkom ham efter hans afdøde Moder, som den, han fremdeles kunde vente sig efter Faderen, der desuden endnu havde sex Sønner og tre Døttre at forsørge. Heller ikke var Niels Ulf paa Sejlgaard istand til at yde nogen Hjælp; meget mere, han maatte sætte sig i Gjæld, for at ruste sig til Ledingstoget, Kong Niels agtede at gjøre. Hertil kom, at Esbern havde, formedelst Fiskeriet i Silkeborg-Sø, lagt sig ud med Biskoppen, som boede paa Slottet, Søen nævnes efter, saa at denne Intet vilde gjøre for det ulykkelige Par. Havde Calixtus faaet Efterretning om den Jammer og Hændervriden, de Sukke og Beklager,

der fandt Sted i den Præstebolig, som nyligen havde været Glædens og Rolighedens Hjem, han maatte have været det værste Uhyre af alle dem, der havde siddet paa St. Peters Stol, hvis han ej havde skikket Ivar Bevillingen gratis. Men han fik Intet at vide.

Saaledes stod Tingene, da en kvindelig Pillegrim en Nat meldte sig ved Præstens Dør og forlangte at komme ham i Tale. Ivar modtog hende i sit Studerekammer, men studsede, da han i hende opdagede sin Søster Juta.

„Hvad — —" raabte han; men Jomfruen afbrød ham med den Begjæring: „Optegn mig i en Hast den nærmeste Vej til Rom!"

„Til Rom?" gjentog Ivar: „Er Du ved dit fulde Vid? Hvad vil Du i Rom? Og i denne Dragt? Juta! Du har jo dog ingen Synd at udsone?" —

„I denne Dragt vandrer jeg tryggest. Jeg har, benedidet være Kristi! Intet at bede om for mig selv; min Gang gjælder alene Dig og Elselil!"

„Derfor lønne Dig den Højeste, dyrebare Søster! Men hvordan tænker Du at udrette Noget hos den hellige Fader? Hvad har Du at byde? Tilmed forstaaer han jo ikke engang dit Tungemaal!"

„Har Du ikke sagt, at Eskild, vor Moders Frænde, er i Rom? Han vil nok tage sig af vor Sag. Dine Spørgsmaal og Indvendinger forsinke kun Tiden; opfyld min Begjæring og lad mig vandre med Gud."

„Men hvad vil vor Fader sige, naar han kommer fra Fejden!"

„Jeg tænker, Niels Drot holder ham længere ved Hæren, end Rejsen holder din Søster; og sæt, han kommer; han vil, han maa bifalde vor Beslutning. Men

sink mig ikke, Ivar! Intet rokker mit Forehavende; Loddet er kastet!"

Præsten vilde atter tale; men Juta holdt ham for Munden, leverede ham en Pergamentsstrimmel og bad ham paa samme optegne Stederne, hun skulde igjennem.

Saasnart hun havde faaet den tilbage, bød hun Farvel med de Ord: „Dig og Else Gud befalet! Iøvrigt ren Mund for den Silkeborg-Bispes Skyld!"

Den over al Maade forundrede Broder stod som En, der pludseligen vaagner af en sælsom Drøm; han vilde neppe tro, hvad han havde seet og hørt. Endeligen fattede han sig og gik i al Stilhed til Stalden, hvor han blot lagde et Dækken paa en af Hestene og begav sig til Kielstrup, for at faae nærmere Oplysninger i denne besynderlige Sag.

Her berettede nu Inger og Thyra ham, at de havde forenet sig med deres valfarende Søster om at redde ham og hans Viv, og at Lodkastning havde afgjort, hvo af dem der skulde drage til Rom. Betingelsen, under hvilken de haabede at erholde Bevillingen, var det ikke Ivar muligt at affritte de væne Piger; ikkun saameget gav de ham at forstaa, at de nærede det bedste Haab, maatte kun Juta lykkeligen naae den pavelige Hovedstad. For at dølge hendes Bortgang, vilde de foregive, at hun var bleven syg og tillod Ingen at pleje sig, uden alene Søstrene. Paa den Maade skulde den højærværdige Herre paa Slottet histovre ej faae Lejlighed til at lægge Hindringer ivejen for deres Plan. Vedblev han imidlertid at ængste Ivar, kunde denne sende sin Hustru med Børnene til dem og være forsikkret om, at de som ærlige Søskende vilde hjælpe dem Begge at tømme Kalken.

Med disse Honningdraaber vendte den ulykkelige Mand tilbage. Else, hvem han ved Afskeden blot havde sagt, at en bodfærdig Synderinde havde bragt ham Bud fra Kielstrup og at hans øjeblikkelige Nærværelse der var nødvendig, laa, medens han var borte, og grublede over, hvad det dog kunde være, der ved Nattetider drev hendes elskede Husbonde fra hendes Side, og da den Korsbøjede sjelden huser glade Anelser, forestillede hun sig ogsaa nu det Værste. Men man tænker sig letteligen hendes Overraskelse, da Ivar en Timestid efter traadte ind i Sovekammeret og aabenbarede hende den hele Hemmelighed. Resten af Natten tilbragte det fromme Par med at trøste hinanden og bede for den Skytsaand, Forsynet muligen kunde have udseet til deres Bistand. Ihvor lidet Haab Jutas mødige Vandring endog gav de Hjælpeløse, holdt de dog fast ved samme som den Skibbrudne ved den svømmende Planke.

En Uge forløb, og Biskop Peter lod Ivar kalde til Silkeborg. Han forlod sin Hustru under en dødlignende Afmagt og tren sønderknust ind for den geistlige Herre.

„I har endnu, som jeg hører, ikke opfyldt den hellige Faders Bud!" tordnede Prælaten, „og tør allige-vel fare fort med at forrette Præsteembedet!"

Ivar tav og trak paa Skuldrene; Biskpen blev ved: „Enten nedlægger I Eders Kald, eller I skaffer Jer Kvinde af Huset. Inden tvende Solemærker være det skeet; hvis ikke, er I forfalden i den hellige Kirkes Band!"

„Men, Eders Højærværdighed!" gav den sittrende Mand til Svar: „der gives dog Præster, som have faaet

Benaadning i denne Henseende. Ved Eders bevaagne Hjælp — —"

„Sligt kan I ingen Regning gjøre paa!" faldt Biskop Peter ham i Ordet med en Mine, hvori baade Haan og Vrede udtrykte sig: „Hvad har I at forjætte den hellige Stol for en saadan Benaadning? og desuden — —"

Han holdt pludselig inde, da han følte det Upassende i at røbe sit Had til den kielstrupske Familie.

Imidlertid var det ikke det Had alene, der gjorde Hykleren saa forpikket paa at sønderrive det ømmeste Baand. Nej, han havde seet Ivars elskelige Hustru og fattet det snukke Anslag, at tage hende til sin Concubine, naar han havde faaet hende skilt fra hendes Ægtefælle. Han afærdigede derfor Ivar med de Ord: „Som sagt: inden tvende Solemærker. Hører I!" Med vaandefuldt Hjerte maatte nu Ivar føje Anstalter til at bringe Else med de tre af Børnene til sine Søstre; det fjerde Barn beholdt han hos sig til Trøst i sin Elendighed. Skilsmissens Kvaler formaaer min Pen ikke at beskrive; vi ville derfor gaa dem forbi og se at træffe vor Pillegrim paa Vejen til det tilslørede Sodoma.

Uden at friste noget Eventyr var Juta kommen til Innsbruck, hvor hun besluttede at forblive en Dag over, for at udhvile sig af sin ilfærdige Rejse. I Herberget traf hun Erkebiskop Ascers Famulus, der vendte tilbage fra et Ærende, han i Rom havde udført for sin Herre. Den Glæde, Landsmænd altid føle ved at mødes paa fremmed Grund, besjælede dem Begge og virkede et Slags gjensidig Fortrolighed. Med Navnenes Fortielse aabenbarede Juta den unge Mand sin Rejses Med, og han meddelte hende Anbefalingsbreve, saavel til

Eskild som til Kardinal Cornelio, hvilken, lig Borgia i de senere Tider, i Særdeleshed tog sig af den danske Nation i Pavestaden.

Da Gregors Bulle havde skilt Svend — saa hed den Gejstlige — ved en af Sjællands blaaøjede Piger, med hvem han havde tænkt at ville bo og bygge, følte han saameget større Medlidenhed med de stakkels Embedsbrødre, som allerede havde bygget, og han gav den indtagende Jydepige, hvis Søsterkjærlighed i høj Grad rørte ham, mange gode Raad med paa hendes Pillegrimsfart, gjorde hende bekjendt med Pavens Karakter og formanede hende fremfor Alt til at vise sig gavmild mod de i hendes Fødeegn nybbygte Stenkirker, da hun fornemmelig derved vilde vinde Calixtus for sin Sag. Endeligen føjede han til: „I gaaer til Ulve i Faareklæder, skjønne Mø! og maatte vel have en Beskytter nødig. Havde I kommet en Maaned tidligere, skulde I have fundet en saadan i mig; dog, Gud, som har ført Eder hidindtil, vil ogsaa føre Eder frembeles!"

Henrik Grell, en sachsisk Greveson, der som Jurist havde endt sine Studeringer i Bologna, var fulgt med Svend til Innsbruck. De hyppige Samtaler, hans Rejsefælle havde med Juta, gjorde ham opmærksom paa Pigen; jo længere han betragtede hende, desto smukkere forekom hun ham, og han erkyndigede sig hos Famulus'en om, hvo hun var. Ved at høre, hvad hun havde isinde at gjøre for Broderen, og hvormeget hun trængte til en hjælpende Ven, var hans Interesse for den fagre Pillegrim tiltagen, og han begyndte allerede at vakle imellem Kjærlighed til Hjemmet og Attraa efter at se Rom. I Bologna havde han næret denne Attraa, og ikkun hans Morbroders Sygdom, der før

sin Død længtes efter at tale med ham, havde hindret ham i fra Universitetsstaden at besøge den klassiske By. I Innsbruck modtog han Efterretning om Morbroderens Død og Testamente, i Kraft af hvilket han var indsat til Arving af dennes Gods Hernhausen; hans Faders Brev, som meldte ham dette, gav ham tillige Tilladelse til at vende tilbage til Rom, da Faderen imidlertid vilde paatage sig Godsets Bestyrelse. Men han var nu engang kommen paa tydsk Grund; den kjære Fædrenebolig trak hans ufordervede Hjerte med magnetisk Kraft til sig, jo nærmere han kom samme; desuden havde han i Svend fundet en Staldbroder, han med hver Dag fik mere Godhed for, og som han glædede sig til at kunne vise omkring paa sit dejlige Landgods; dette gjorde, at Vægtskaalen sank temmelig dybt til Fordel for Sachsen.

Man nu saae han Juta, hørte om hendes vakkre Daad, rørtes over hendes forladte Tilstand, og Længselen efter Rom vaagnede paany i hans Hjerte. En saadan Rejsekamerat var dog noget ganske Andet end Biskop Ascers Famulus; desuden kunde han jo blive Jomfruen til mangfoldig Nytte, saavel paa Rejsen som i Rom, og hvad vilde hans Samvittighed sige, om han overlod en saa elskværdig Skabning til sig selv? Kort, her var et Tilfælde, hvori al den Skolastika, Ynglingen havde lært i Bologna, udrettede ligesaa meget som Danaidernes Vandbæren. Han demonstrerede pro og kontra; han gjorde Syllogismer i Hobetal; men naar det kom til ergo, ja, saa var han lige nær.

Endelig indtraf en Begivenhed samme Dag i Innsbruck, som gjorde Udslaget. En Blytækker, der arbejdede paa Taarnspiret, og hvis Hus laa ligeoverfor Herberget,

blev bragt død og sønderknust hjem. Sorgen over denne Ulykke forøgedes endnu mere ved den Fattigdom, hvori Enken med hendes Smaa befandt sig; hun ejede ikke engang Det, hun kunde lade Manden anstændigt begrave for. Den danske Pillegrim var strax redebon til hendes Hjælp; hun gav hende nogle af de til Rejsen bestemte Guldstykker, lovede paa Hjemvejen at tage et af hendes Pigebørn med sig og være det en Moder, og endnu ikke nøjet dermed, lod hun sin Haandske gaa omkring iblandt Herbergets Gjæster, for at indsamle, hvad der kunde være klækkeligt til Blytækkerens Begravelse og Enkens Lindring for en Tid.

Rørte over Jutas Medlidenhed og indtagne af hendes behagelige Væsen, gav de Fleste langt rundeligere, end Tilfældet vilde have været, hvis en Indsamler af Fortællerens Kjøn havde ladet Baretten gaa om. Jeg behøver neppe at erindre, at Henrik Grell ingenlunde var den Karrigste. Men denne Handling af Pigen bestemte den unge Greve til at ledsage hende paa hendes øvrige Vandring. Svend maatte derfor bytte Kaar med sin Landsmandinde og rejste ene. Henrik begav sig med den lille Karavane af Pillegrimme, Kjøbmænd og et Par Munke tilbage, fast besluttet at være den overordentlige Mos Skytshelgen. Hurtigt fortsatte de Rejsen over Majland til Genua, hvorfra et Skib førte dem lykkeligen til Rom.

Efter at have sørget for et anstændigt Herberg til Juta, gjorde Henrik sig Umage for at opspørge Eskilds Bopæl; da denne var funden, fulgte han selv Jomfruen did.

Paa Vejen strømmede hendes Hjerte over af Taknemmelighed for al den Omhu, han hidtil havde viist

hende. „Gud har sendt mig en god Engel i Eder!“ sagde hun, „og jeg antager denne Naade af ham som et Tegn paa, at mit Ærende vil vorde helligt!“

Henrik var aldrig for at indhøste Tak for sine veldædige Handlinger: han søgte af den Aarsag at give Samtalen en anden Vending og spurgte: „Kjender I noget til den Mand, I agter at besøge?“

„Nej!“ var Jutas Svar: „jeg veed kun saameget, at han er beslægtet med min afdøde Moder; men jeg har aldrig seet ham!“

„Hvad sagde Svend om ham?“

„Han beskrev ham som en ærefyg, men forresten brav Mand!“

„Men I fik jo ogsaa en Skrivelse til en af Roms Stormænd?“

„Ja, til Kardinal Cornelio. Men denne Herre — tør — ingen Ungmø besøge!“ —

„Hos ham gjør jeg Alting af for Eder; vær kun rolig og stol under alle Omstændigheder paa min Bistand!“

Overvældet af en Følelse, der tidt med Taknemmeligheden lister sig ind i det troskyldige Hjerte, uden at dette i Førstningen veed at gjøre sig Rede for samme, traadte Juta ind i Eskilds Hus. Henrik lod sin Tjener, som i nogen Afstand havde ledsaget dem, gaa bort for at opspørge Cornelio; selv begav han sig ind i Skriverens Stue, for at oppebie Jomfruens Tilbagekomst og gelejde hende hjem. Da Juta havde meldt sig som Esbern Sparres Datter, modtog Eskild hende med Høflighed og førte hende til en Stol, medens han læste Brevet, Svend havde medgivet hende. Han studsede ved at læse, hvad hun havde gjort for sin Broder,

saae med Beundring paa Pigen og læste videre; endeligen rystede han paa Hovedet og sagde: „I har for en Broders Skyld paataget Eder en besværlig og som jeg frygter, frugtesløs Rejse, min bolde Frænke! Slige Dispensationer koste meget, og Jer Fader er ikke rig!"

„Min Fader skal heller Intet bidrage, højærværdige Herre! det er alene mig og mine Søstre!"

„I og Eders Søstre?" afbrød Eskild, og hans Forundring tiltog: „Og hvad have da I at kunne byde?"

„Den Arv, vi have modtaget efter vor salig Moder!"

Eskild foldede Hænderne, som om han bad for Fru Sparres Manes, tav en Stund og sagde omsider i en rørt Tone: „Ak, kjære Pige! det vil nok lidt forslaa. Men er det da saa smertelig en Sag for Ivar, at forskyde sin Hustru? Flere Præster have dog gjort det!"

„Det Baand, som omslynger min Broder og hans ædle Viv, er knyttet for Evigheden. Havde Eders Højærværdighed seet Parret i dets lykkelige Dage, seet, hvor ømt den Ene fredede om den Andens Vel, hvor glade de saae paa Deres Kjærligheds Panter, som den Gjerrige paa sine Skatte, hvor inderligt de takkede Gud for deres Held og udbredte, ved deres Exempel, ægteskabelige Dyder rundt omkring dem; og var I nu Vidne til deres Jammer, hørte I de Sukke, som trænge sig frem af Hustruens Bryst, skuede I de Taarer, som strømme ned fra Mandens Øjne, den Baande, de uskyldige Børn yttre over Forældrenes Kvide: I vilde — —"

Biskop Eskild klappede Pigen paa Kinden og afbrød hende med de Ord: „Din Søsterkjærlighed gjør Dig ordentligt veltalende, min gjæve Frænke! Vær forsikkret om, jeg skal anvende Alt, hvad der staaer i min

Magt, for at forebygge din gode Broders Ulykke. Men hvad have I sjeldne Søstre da egentligen isinde at byde den hellige Fader for Bevillingen?"

„Vi ville lade trende Klokker støbe i Lybek, een til Balle-, en anden til Kragelund- og den tredie til Sejling-Kirke!"

„Kan Eders Mødreneary ogsaa strække dertil?"

„Hvad der maatte mangle, laane vi og pantsætte vore Smykker!"

„I Sandhed, jeg har Aarsag til at være stolt af slige Slægtninge. Jeg skal anbefale din Sag for Hans Hellighed og Cardinal Cornelio, han er en Ven af den danske Nation!"

„Men — —"

„Glem ej, hvad Du vil sige!" faldt Eskild hende i Ordet og gik til Døren, for at kalde paa sin Skriver. Han leverede denne Svends Brev og bød ham, i Overensstemmelse med samme, at opsætte en Ansøgning til Paven i Juta Sparres Navn for hendes Broder Ivar, Sognepræst til Gjødvad og Balle, Aarhus Stift. Skriveren hviskede sin Herre Noget i Øret, og denne vendte sig til Jomfruen: „Du har, som jeg hører, en Ven, der har ledsaget Dig hid; hvo er det?"

Juta berettede, med hvilken Ædelmodighed den unge Grev Henrik havde taget sig af hende, og Skriveren fik Befaling til at indbyde Ynglingen. Eskild takkede ham for den Omhu, han havde vist den forladte Pige, lod nogle Forfriskninger bringe ind og indbød dem Begge til at spise hos sig den følgende Dag. Endeligen erindrede han sig Jutas „Men," hvilket han havde standset i Farten, og spurgte, hvad hun vilde sige

dermed. Hun yttrede Betænkelighed ved personlig at gjøre Kardinalen sin Opvartning.

„Hvi saa, min Pige?" spurgte Biskoppen: „Cornelio er en artig Mand — dog, jeg kan vel tænke," føjede han til med et Smil: „Famulus'en har sagtens sladret af Skole. Nu, kan jeg hindre det, skal jeg; men ialfald kan Du tage din ædelmodige Beskytter med Dig; under hans Ægide er Du sikker. Gud med Eder Begge!" De bøjede sig for Prælaten og forlod Værelset.

Tjeneren, hvem Henrik Grell havde sendt bort for at opsøge Cornelios Palads, var endnu ikke kommen, hvorover han og Juta besluttede at bese nogle Oldtidslevninger i Nærheden.

Den Sidste blev ikke lidet overrasket ved pludseligen at høre sig tiltalt i Modersmaalet af en neppe voxen Dreng, der var klavret op paa en af Marmorblokkene.

Det var den siden i Historien saa berømte Saxo Grammaticus, hvem Plejefaderen, som stod i Eskilds Tjeneste havde taget med sig til Rom. Ved i Skriverstuen at høre Henriks Fortælling om Jutas Pillegrimsgang og dens Aarsag, var han bleven begjærlig efter nøjere at beskue denne overordentlige Landsmandinde og nyde Lykken af hendes Samtale, til hvilken Ende han havde fulgt hende og Greven, da de forlod Eskilds Hus. Med et Spring stod han for Jomfruen og tilbød sig at oplyse hende og hendes Ledsager om de paa Pladsen værende Ruiner. Efter hans Forklaring vare de Levninger af Bellonas Tempel, hvor Umenneskет Sylla engang havde staaet og skjemtet over de Ulykkeliges Jammerskrig, han lod omkomme udenfor, da han paa eengang havde dømt henved 40 Raadsherrer og omtrent 1600 af Ridderstanden til Døden.

„Gavlen, I se hist henne," sagde Drengen, „og som har holdt sig saa godt mod Tidens og Barbarernes Odelæggelser, skal have udgjort en Del af Patricieren Coruntus's Bolig. Denne Senator blev under Marius's og Cinnas Forfølgelse reddet ved sine Slavers List; thi da disse havde faaet fat paa et dødt Legeme, en Sag, som i de Tider ingen Vanskeligheder fandt, opstablede de et Baal, og just som de kom, der skulde gribe og henrette Coruntus, stak de Ild paa Baalet og foregav, at det var deres Herre, de havde kvalt og brændt!"

Han pegede tilvenstre: „Paa hin Høj laa den kapitolinske Jupiters Fanum, hvilket Manlius forsvarede saa tjækt mod Gallerne, men som sank i Grus, da den Korsfæstede plantede sine Trofæer paa Roms Mure. Samme Skjæbne havde de andre Gudetempler, paa hvis Grundvolde kristelige Kirker og Kapeller nu knejse!" Paa denne Maade foer den i Krøniken saa bevandrede Dreng fort og viste allerede dengang, hvad han vilde blive. —

Jeg har smaaligen søgt efter denne Omstændighed i Saxos Historie, men ikke fundet samme. Den gode Mand kunde dog ligesaavel have optegnet den som saameget Andet.

Imidlertid var Tjeneren kommen tilbage; Henrik og Juta toge Afsked med den vakkre Saxo, og den Første udbad sig hans Ledsagelse, naar han videre vilde se sig om. De naaede snart Maleren Giovannos Hus, hvor Juta logerede, og Henrik ilede hjem, efterat have udbedet sig hendes Tilladelse til at besøge hende, naar hun havde talt med Cornelio. Saasnart han var paa sit Værelse, satte han sig ned og forfattede et latinsk

Bønskrift paa Juias Vegne, hvilket han, ifald det behøvedes, vilde overrække Kardinalen, hvem han om Eftermiddagen agtede at gjøre sin Opvartning. Den øvrige Tid tilbragte han med at tage et Bibliothek i Øjeshn, Eskilds Skriver havde givet ham Anvisning paa. Han var heldig nok til at træffe paa det justinianske Corpus Juris, og han besluttede at hellige Formiddagstimerne i Rom til at afskrive dette i sit Slags dengang sjeldne Værk.

Den Rolighed, Juta nu nød, brugte hun til at holde Regnskab med sit Hjerte. Da hun forlod Kielstrup, var Broder- og Søsterkjærlighed hendes herskende Følelse, og den holdt enhver anden ude til Innsbruck. Fra denne By af rakte Taknemmelighed den Haand og fulgte Skridt for Skridt med den lige til Roms Porte. Og her i Rom selv! —

Det er en Anmærkning, jeg engang har læst hos en Vismand, jeg husker ej hvilken, at naar Taknemmelighed i en vis Grad finder Sted imellem unge Personer af forskjelligt Kjøn, den da letteligen gaaer over til en ømmere Tilbøjelighed. Var dette Tilfældet med Juta! „Nej!" svarede hun sig selv og gik op og ned i Kammeret, for at bringe Blodet, der paa nogen Tid havde begyndt at stige stærkt til Hovedet, til at tage sit sædvanlige Løb: „Nej, jeg ønsker den dyrebare Yngling det højeste Maal af Lykke, nogen Dødelig kan naae; videre gaa mine Følelser ikke — videre maa de ikke gaa. Hvor intet Haab er, maa Kjærlighed heller ikke være. Han en rig Grevesøn; jeg en fattig Adelsmands Datter — —"

Hun blev afbrudt; hun syntes at høre en sagte Surren; det var Træringen med Buen, der hvisked hende i Øret: Men Kjærlighed gjør Alle lige! Hun

dvælede en Stund ved denne Røst; endeligen raabte hun og lagde Haanden paa det bankende Hjerte: „Nej, nej! men jeg vil aldrig glemme ham; min Erkjendtlighed skal følge mig til Graven; i mine brændende Bønner skal jeg indeslutte ham, og naar han fjernt fra mig — —“

Nu kunde den arme Pige virkeligen ej faae Mere frem; Taarerne glindsede i hendes Øjne, og Monologen svandt hen i ene vemodige Foreſtillinger, dem mine Læsere og Læserinder formodentligen kjende af Lafontaine og derfor fritage mig for at beskrive.

Omsider slog Klokken tolv; Værtens Datter kom for at spørge hende, om hun vilde spise paa sit Kammer eller med Familien. De havde just ikke godt ved at gjøre sig forstaaelige for hinanden; imidlertid var den muntre romerske Brunette temmeligt beløben i Minespil, og hun brugte Læber, Øjne, Hænder og Fingre med en saadan Behændighed, at hun ej alene fik sit Spørgsmaal besvaret, men førte endog en hel Samtale med den Fremmede om lang Rejse, mødige Ben, den ligeoverfor liggende Kirkes Navn, Pavens Pomp, Faderens Malerier, af hvilke der hang nogle bibelske Stykker i Værelset. Juta fattede Noget og bifaldt det Øvrige med et Nik, eller med det danske „Ja,“ hvilket vel ogsaa tidt er kommet Flere tilpas ved slige Lejligheder.

Under Middagsmaaltidet, som vor Reisende bivaanede nede i Stuen, blev Samtalen paa anførte Maade fortsat, og omendskjøndt den gode Maler uafladeligt raabte: „Capisco!“ (jeg forstaaer), var han dog, da han stod op fra Bordet, næsten ligesaa klog, som da han satte sig. Sin største Fornøjelse fandt Juta i at spøge med hans Smaa, hvilke syntes allerbedst at forstaa hende og, uagte Moderens Skjænden, klyngede sig om den venlige Mø,

rækkende hende snart en Dukke, hun skulde pynte, snart en Fløjte, hun skulde blæse i. De Gamle smilede med inderligt Velbehag til den huslige Scene.

Efterat være kommen paa sit Værelse igjen, tog Juta sin salig Moders Smykker frem af det forborgne Gjemme, hvori hun havde indsyet dem. De bestod af Kjæder, Ringe og nogle Ædelstene, og skulde, efter Søstrenes Bestemmelse, deponeres i Rom som en Borgen for deres indgangne Forpligtelse, indtil Klokkerne kunde anskaffes. En af Ringene, som var Jutas egen, havde hun seet sig nødt til at sælge i Innsbruck, for at bøde paa det Hul, Blytækkerens Understøttelse havde gjort i hendes Rejsefond. Den var af massivt Guld med en Safir i Midten. Hendes Landsmand Svend havde været hende behjælpelig i at faae den afhændet til den høyst mulige Pris.

Som hun nu var ifærd med at eftersе og oppudse denne Skat, lod Henrik Grell sig melde. Han havde været hos Cornelio og overleveret denne det af Juta modtagne Anbefalingsbrev fra Svend, saavelsom den Ansøgning, han selv havde forfattet. Den Artighed, hvormed Kardinalen havde modtaget ham, og den Beredvillighed, han havde viist til at fremme Ivars Anliggende, kunde den unge Greve ej nokſom rose; men nu kom Knuden: Kardinal Cornelio havde ønsket at se den Dannekvinde, der var istand til sligt et Offer for en Broder, og Henrik havde maattet love at tage hende med sig, naar han næste Gang besøgte ham.

Jomfruen rødmede og blev forlegen ved at høre dette Løfte; men Ynglingen satte Mod i hende. „Jeg vidste det;“ sagde han, „før jeg kom til Rom, vidste jeg, at Hans Eminence beivrer sig i høj Grad for at vinde

unge, smukke Brude til Kirken, vel ikke i den reneste Hensigt; men han vil sikkert ikke prøve paa noget Saadant med en Dame, der staaer under Biskop Eskilds og min Beskyttelse. Desuden har I, jeg siger det uden at smigre, en Glorie om Eders Person, som maa afskrække enhver Vellystning!"

Med en ydmyg, blufærdig Mine vendte Juta sig og saae op til et imellem Vinduerne anbragt Krucifix, og Greven benyttede dette Øjeblik til at spille af Taflen paa Bordet. Han skilte sig mesterligt ved Tingen. Da Juta havde udøst sit Hjerte for den Himmelsendte og drejede sig atter imod ham, sagde han: „Men jeg vil ikke opholde Eder, ærede Jomfru! da jeg seer, I er sysselsat. Imorgen ved Middagstid tillader jeg mig at afhente Eder i en Vogn og følge Jer til Eders Frænde!" Med disse Ord tog han Afsked og gik.

Juta faldt igjen i dybe Tanker; snart ængstedes hun over Mødet for Kardinalen; snart igjentog hun Formiddags-Monologen. Endeligen satte hun sig til det afbrudte Arbejde. Hun troede at være færdig med Ringene, da hun, ved at løfte sit Torklæde op fra Bordet, endnu blev en Ring vaer, og — netop den, hun havde solgt i Innsbruck. „Du hellige Moder!" raabte hun og sprang op: „Hvad er dog dette? Hvordan kommer denne Ring her? Har Du ladet et Mirakel ske, for at vise din Naade mod din ringe Tjenerinde?" At hun i den første Overraskelse indbildte sig, at det afhændede Klenodie ved et Jertegn var kommet paa Bordet, var en Følge af den Tids enfoldige Kristendom; men da Overraskelsen havde sat sig og Fornuften paany indtaget sin Post, begyndte ogsaa Tingen at faae et mere naturligt Udseende i hendes Øjne.

Allerede i Innsbruck havde hun undret sig over den Hurtighed, hvormed Svend havde faaet Ringen solgt, og hun havde formodet, at en af de i Herberget værende Gjæster havde kjøbt den. Denne Formodning blev nu næsten til Vished, og da Tanken om alt det Gode, Henrik havde viist hende, sluttede sig til samme, endte hun sine Betragtninger med at udbryde: „Det er ham; det kan ingen Anden være. Gud! hvormed har jeg fortjent saa stor Misfundhed, at Du skulde sende mig denne Belgjører?"

Hun havde heller ikke taget fejl i sin Gisning; Henrik var det, som havde kjøbt Ringen i den Hensigt, naar passende Lejlighed gaves, igjen at tilstille hende den. Paa Jutas Kammer i Rom fandt han først Lejlighed dertil; medens Pigen vendte sig mod den Korsfæstedes Billede, bragte hans Taskenspilleri Klenodiet under Tørklædet, og han gik hjem, hjertefro over det lille Puds, han havde havt Held til at udføre.

Da han Dagen derpaa kom for at afhente Juta, maatte han skrifte for hende og af hendes brændende Læber modtage den Tak, hans Beskedenhed saa gjerne havde unddraget sig for.

„Jeg indseer dog ikke, Jomfru!" sagde han, „hvorfor jeg fortjener Eders Lov. Det Menneske, Forsynet betroer Meget i Verden, maa aagre med sine Pund, om han af sin himmelske Herre ej vil ansees som en lad og ond Tjener; men kan man aagre bedre, end naar man kommer den Værdige til Hjælp? At jeg har bidraget min Skjærv til Eders Tilfredshed og til et lykkeligt Udfald af Eders Ærende, vil min Dommer hisset afskrive i min Skyldbog. Denne Overbevisning driver mig til at handle; I seer altsaa, at det er min egen Fordel, jeg

har for Øjne, og kan følgeligen ingen Tak gjøre Fordring paa!"

Hvorvidt Ynglingen var saa ganske ærlig ved denne Tilstaaelse, og om der ikke tillige stak en anden hemmelig Bevæggrund under Expektorationen, ville vi lade staa ved sit Værd og følge det unge Par til Biskop Eskild.

Juta havde taget sine Smykker med til hendes Frænde, hvilken strax lod en Juveleer hente for at angive deres Værd. Denne anslog dem til 100 Dukater. Efter hans Bortgang sagde Eskild, som satte en Ære i at forstaa sig paa Pretiosa: „Jeg tør byde 20 Dukater til for dem. Hvad siger I, Hr. Greve?"

Henrik svarede, at han just ikke var saa stor en Kjender, dog troede han, at Smykkerne altid vilde være tilstrækkelig Forsikkring for tre Landsbyklokker.

„Det vil nu," gjenmælede Hans Højærværdighed, „komme an paa den hellige Faders Bestemmelse i denne Henseende. Men hans Løfte har jeg, kjære Juta! og den brave Kardinal Cornelio har staaet mig bi som en ærlig Mand. Men han vil endelig se Dig; Du kan ikke undlade, mit kjære Barn! at hilse paa ham."

Henrik tog Svaret: „I Eftermiddag skal jeg ledsage Eders Frænke did!"

Dermed var Eskild tilfreds, og man satte sig tilbords, spiste og talte om det kjære Fødeland og de Uroligheder, Misfornøjelse med Kongen og hans Søn vakte, om Sachsen og dets Rigdomskilder, om Grevens og Jutas Familie m. m.

„Have I," sagde Eskild og vendte sig til Greven, „det ikke bedre i Eders Hjem end i vort, da ere I at beklage. I Danmark høres fast Intet uden Krig og Rygte om Krig, snart med udenlandske, snart med inden-

landske Fjender. Fædrene rives fra deres Arne, for at bløde paa Valpladsen. Sønnerne, Familiernes Haab, drage ud med Stridsøxen og vende aldrig mere tilbage, og Enden er ikke endda. Skeer det endog iblandt, at vi have et Øieblik's Frist og en Konge, under hvem vi aande friere, saa faaer han Rejsenykker. Der var nu Erik Ejegod, den bedste Mand, der kunde sidde paa en Trone; men han havde ingen Ro paa sig; først drog han til Rom; dette lader jeg passere; derved skaffede han Landet den Erkebispestol, vi nu have i Lund; men saa vilde han til det hellige Land, uagtet Jyderne tilbød ham tredie Delen af deres Formue for at blive hjemme. Jeg burde vel ikke dadle det! det var en hellig Rejse; men den kostede det medtagne Land uhyre meget og skilte os ved en god Konge. Nu have vi Niels og alle vore Ulykker paany. Men Du græder, Juta! Rører min Tale Dig saameget?"

„Ak, kjære Herre!" svarede Pigen: „Jeg tænker paa min Fader og mine Brødre. De ere allerede dragne til den Hær, Kongen samler. Gud veed, om mine Øjne faaer dem mere at se i dette Liv!"

Esfild og Greven trøstede den i Bemodighed hensunkne Mø, og den sidste fattede den Beslutning at være være hende baade Fader og Broder. Efter Bordet indbød Esfild dem engang for alle at spise hos sig, saalænge de vare i Rom; tillige lovede han at gjemme Smykkerne for Juta, hvorpaa de tog Afsked for at begive sig til Kardinal Cornelio.

Paa Vejen behøvede Henrik al sin Kunst, for at berolige sin kjære Ledsagerinde. De Vink, Famulus'en havde givet Juta, og som Grevens Ord havde gjort tydeligere, svævede for hendes Sjæl; hun ængstede sig

over, at Kardinalen skulde fordre Klosterløfte af hende, og at hendes Afslag skulde fordærve den hele Sag, for hvis Skyld hun havde gjort Valfarten.

Hun yttrede sin Bekymring for sin unge Ven, og han forsikkrede, idet de just kjørte forbi et Nonnekloster: „Frygt ikke; I skal aldrig komme inden disse Mure, og kom I der, min Haand skulde drage Eder ud, koste det endog Hernhausen selv. Jeg har engang antaget mig Eder, og jeg sværger Eder til ved Maria og alle Helgene, at jeg ej forlader Jer, førend jeg har ført Eder lykkeligen til Pavestatens Grændse!"

I samme Øjeblik holdt Vognen for Kardinalens Port. De steg ud, og bleve strax indladte. Da Henrik saae de graadige Blik, Kardinalen kastede paa den blonde Mø, hvis Kinders friske Rosenskjær stak saameget af imod Romerindens mindre levende Ansigtsfarve, tog han en hurtig Beslutning og sagde paa Italiensk: „Her har jeg den Ære at forestille Eders Eminence den jydske Præstes Søster og min forlovede Brud!"

Ved disse Ord trak den gejstlige Herres Aasyn sig i andre Folder, og ihvorvel Ilden en Stund vedblev at brænde i hans Øjekast, blev den dog Intet uden en velgjørende Lue, der efterhaanden tabte sig i den Jomfruens Daad tilkommende Roes og i Forsikkringer om en ubegrændset Højagtelse. Henrik tog sig den Frihed at anbefale Kardinalen hendes Sag til den hastigste Afgjørelse muligt, da hun længtes efter at komme hjem og trøste sine Søskende. Han lovede, at Bevillingen allerede den næste Morgen skulde være i Eskilds Hænder. Saaledes endtes denne Audients, og Ynglingen maatte paa Tilbagevejen fortælle den glade og taknemmelige Pige, hvad Cornelio havde sagt. Men hvad han selv ved Ind-

trædelsen havde sagt Cornelio, det tav han med. Sligt var at saare Ungmøens jomfruelige Følelse.

Den følgende Dags Formiddag indfandt Henrik sig hos Eskild, hvilken allerede havde ladet Juta hente. Den pavelige Bevilling laa paa hans Bord; men en af Biskoppen verificeret Afskrift laa ved Siden af samme, skreven paa dansk Maal; denne fik Juta at læse. Førend jeg anfører dens Indhold, maa jeg, skjøndt det er vel sildigt, anmærke, at Calixtus, medens Pigen var undervejs, havde aflagt den tredobbelte Krone og at Honorius den Anden var traadt i hans Sted.

Bevillingen lød, som følger: „Vi Honorius II., af Guds Naade o. s. v. giver ved dette vort aabne Brev vor Søn i Kristo, Ivar Sparre, Sognepræst for Gjødvad og Balle Menigheder i Jyllands Aarhus Stift, Bevilling til at henleve i Ægteskab med hans nuværende Hustru, Else Nielsdatter Ulf, indtil hun ved Døden maatte afgaa, i hvilket Tilfælde han for sit øvrige Liv paa det Strengeste tilholdes at forblive ugift. Derimod forpligte vi fornævnte vor Søn Ivar Sparres trende Søstre, Juta, Inger og Thyra Sparre fra Gaarden Kielstrup, Balle Sogn, til, for denne Bevilling at forære 3 Klokker til Balle-, Kragelund- og Sejling-Kirker. Og har I Os elskelige Søn, Biskop Eskild, til ydermere Bekræftelse paa denne Forpligtelse at modtage den i vor Residents værende Jomfru Juta Sparres Ed paa det hellige Evangelium; ligesom det samme vorder at iagttage af vor elskelige Søn Biskop Peter paa Silkeborg med Hensyn til hendes Søstre, Inger og Thyra Sparre i Fædreboligen. Eden sendes Os beskreven. Alt under Straf af Exkommunikation. Befalende Eder Gud ꝛc.“

Juta havde ikke endt Læsningen, da Esfilds Skriver trinede ind med en Pakke Breve til sin Herre. Denne overfaae flygtigen de to første, men desto opmærksommere blev han ved det tredie. Man kunde se, han havde Noget, han vilde sige; imidlertid tav han, til Juta var bleven færdig.

„Et Held er det for din Broder og Dig, min Datter!" tog han nu tilorde: „at Du kom før denne Skrivelse; uden dette vilde formodentlig det hele Foretagende have strandet. Skrivelsen er fra Eders Biskop! han har faaet Nys om din Rejse og gjør nu Alt, for at lægge Jer Forhindringer ivejen. Han skildrer din Broder i dette Brev som en stiv, mod Kirken opsætsig Mand, der længe efter at hans Helligheds Bulle var ankommen til Danmark, har vedblevet at leve i Forbindelse med sin Kone, og som neppe ved Trusel af Band kunde lade sig bevæge til at sende hende fra sig. Jeg har tillige en Skrivelse fra ham til Paven, hvilken jeg kan tænke ikke er mildere!"

„Men denne Skrivelse, Højærværdige Herre! kan den ikke undertrykkes?" spurgte Henrik.

„Kjære Greve!" var det med Skuldertræk ledsagede Svar: „Hvad tænker I paa? Det er en Embedssag og kunde medføre stor Ulempe!"

„Da beder jeg Eder," vedblev Greven, „idetmindste saalænge at opsætte dens Udlevering, til Eders Frænke har forladt Rom!"

„Naar agter Du at drage bort, Juta?" spurgte Esfild.

„Det Øjeblik min Broders Sag er afgjort; endog i denne Eftermiddag!"

„Ja, saalænge tør jeg nok tøve."

„Men jeg har ogsaa den Tillid til min Moders Frænde og til en Mand, hvem jeg, næst Gud, kan takke for Ivars Lykke, at I ved Eders gode Mægling forebygger de skadelige Følger, den silkeborgske Bisps Skrivelse muligen kunde have!"

„Din Tillid, mit Barn! skal ikke blive beskæmmet. Men sig mig, har din Broder ingen Udstand med Biskop Peter? thi den hele Tone, som hersker i Brevet, røber, at denne er Ivar gram."

Juta fortalte ham om den Misforstaaelse, der fandt Sted imellem Bispen og hendes Fader angaaende Fiskeriet i Silkeborg-Sø, hvilket Hans Højærværdighed ene vilde tilegne sig. Eskild rystede paa Hovedet ved denne Beretning. Efterat have gjort sin Ed og modtaget Bevillingen med dens Kopi, udbad Jomfruen sig den Godhed, at hendes og Søstrenes Prydelser maatte forblive i Eskilds Værge, indtil de ved sikker Lejlighed kunde sendes til Fædrelandet, saasom Frygt for at miste dem havde paa hendes lange Vandring gjort hende mest bekymret. Eskild bød hende at være ved frit Mod, lovede, at det Brev, der blev sendt til Biskop Peter, skulde tilintetgjøre enhver Forfølgelse fra hans Side, og medgav hende sin Velsignelse, samt Hilsen til hendes Søskende.

Endnu samme Dag tog hun med sin Beskytter til Civita Vecchia, hvor han, efterat have besørget hende med et Skib til Genua, forlod hende, for at vende tilbage til Rom og tilendebringe det Arbejde, han med den justinianske Lovbog havde begyndt paa. Det var det Overordentlige i Jutas Beslutning, forenet med den nordiske Møs Tækkelighed og sand Menneskekjærlighed, der fra Begyndelsen af havde bevæget Ynglingen til at tage sig af Pigen. Jo længere han rejste med hende,

desto højere steg hans Beundring for hendes Dyder, indtil den i Rom, ved den uskyldige Fortrolighed, hun viste ham, forvandlede sig til Kjærlighed.

Imidlertid stræbte han at undertrykke, eller idetmindste at skjule, hvad hans Hjerte følte, da han ej kjendte hendes tidligere Forhold og tænkte for ædelt til at ville gjøre sig nogen Fortjeneste hos hende af sin Beskyttelse til Skade for en lykkeligere Medbejler. Men da han paa Skibsbroen i Civita Vecchia tog Afsked med hende og hun med Taareperler i Øjnene gav ham Haanden og sagde: „Tak, dyrebare Mand! for al den Hjælp, I har ydet mig Ukjendte. Nu seer jeg Eder aldrig mere!" trykkede han den givne Haand, tilstod hende sin Tilbøjelighed, og Baandet var sluttet. Inden Sommerens Ende skulde hun se ham. Læserne indse letteligen, at denne højtidelige Akt varede noget længere, end jeg her fortæller; men den var dog kort nok, altfor kort; thi den genuesiske Skipper raabte fra Dækket: „Stop Passiaren, Pillegrim! og kom ombord, ellers slaa vi, ved den hellige Antonio, los!" Glutten maatte afsted.

Overvættes lykkelig pløjede hun det toskanske Havs Bølger og ankom, efter at have udstaaet en alvorlig Storm, til Genua. Derfra drog hun i sin Pillegrimsdragt ad den Vej, hun var kommen. Stundom forvildede hun sig; men Kirkerne, hvis Altere hun vidste vendte mod den Verdens Kant, hvorfra vor Frelser er udrunden, bragte hende igjen paa Spor. De kostbare Brevskaber havde hun indsyet i sine Klæder tilligemed de Penge, hun havde tilovers fra Rejsen. I Innsbruck opfyldte hun det Løfte, hun havde gjort den fattige Blytækkerenke, og tog dennes næstældste Datter, en Pige paa ti Aar. med sig. Da hun betraadte Sachsens Grund, hændte det

sig, som hun imod Aften gik igjennem en Lindeallee, der førte til en Herregaard, at hun traf en aldrende Mand i Jægerdragt til Hest. „Højlovet være han, som fødtes til vor Baade!“ hilsede hun og nejede.

„I Evighed!“ var Mandens Svar.

„Kan en Pillegrim med sin lille Ledsagerske overnatte paa hint Slot?“

„Det staaer aabent for enhver from Vandrer!“

„Er I maaske dets Herre?“

„Til den rette Herre kommer. Men hvo er I? Eders Maal synes at røbe en Udlænding.“

„En dansk Pige fra Jylland!“

„Og har saa ung gjort Valfart?“

„For en Broder og hans Viv!“

Manden standsede Hesten og saae paa Juta: „Jeg forstaaer Jer ikke!“

„Min Broder, som er Præst, truede Hildebrands Bulle med at skille fra en elskelig Hustru. Jeg har været i Rom, for at udvirke Tilladelse for ham til at beholde hende!“

„Og har faaet den?“

„Eders Mine indgyder Tiltro, Herre: Ja?“

„Ved den hellige Moder! Dette er noget Overordentligt; men jeg maa høre Historien omstændeligere, vakkre Pillegrim! Vederkvæg Jer imidlertid paa Slottet efter Eders Vandring; drag med Gud igjennem Porten. En saadan Mø bringer Velsignelse i et Hus?“

Med disse Ord sporede han sin Hest og jog foran til Herregaarden. Med sin lille Plejedatter Elisabeth ved Haanden nærmede Juta sig Slotsbroen. Her kom en stadselig Kone og en yngre Dame hende imøde, bød

hende venligt Velkommen og førte hende ind i et med grønt Vadmel betrukket Værelse.

„I har havt en mødig Gang, fromme Pillegrim!“ sagde Konen; „hvil Eder her; gjør Jer magelig; aftag den tunge Valfartsdragt og anse Eder som hjemme. Ildegertha!“ vendte hun sig til det unge Fruentimmer: „hjælp vor Gjæst tilrette, medens jeg ordner det Nødvendige til hendes og den Lilles Vederkvægelse!“ Hun gik, og den yevre Jomfru sysselsatte sig nu med at skaffe de Fremmede al mulig Bekvemmelighed.

Er I,“ spurgte Juta, „maaske en Datter af Slotsherren?“

„Ja!“ svarede Ildegertha skjelmsk: „og hans Søster tillige!“

„I taler i Runer, kjære Jomfru.“

„Men jeg skal strax raade dem: Min Fader er Bestyrer af Godset, til min Broder, dets egentlige Herre, kommer hjem fra sin Flankeren udenlands!“

„I synes at røbe Fortrydelse over denne Broders Fraværelse?“

„Kan jeg Andet? I fire Aar har jeg ikke seet den slemme Henrik; jeg glædede mig saa inderligt til hans Komme i Foraaret; thi han var allerede paa Hjemvejen; med Et faaer han det Indfald at tage tilbage til Rom. Gud maa vide, naar jeg nu faaer ham at se!“

Juta blev underlig tilmode ved Pigens Ord. „I kaldte den kjære Broder Henrik; det er dog aldrig Henrik Grell?“ spurgte hun.

„I kjender ham?“ raabte Ildegertha og slog de himmelblaa Øjne op paa den Fremmede.

„Den Ædle,“ svarede Juta, „har været min be-

skyttende Engel, saavel paa min Rejse til Rom som i denne farlige By!"

Vips var Henriks Søster ude af Kammeret og hos Moderen, hvilken nogle Minuter efter traadte ind, ledsaget af Hr. Grell og hendes Datter. Her blev nu, som Enhver kan tænke, Spørgsmaal i Hobetal givne og besvarede. Den ømme Moder var, ved at høre Sønnens brave Opførsel, saa rørt, at hun ej kunde tale; men Faderen sagde: „Han er os værdig, min Emma! Saaledes ventede jeg vor Henrik vilde handle!" Den nye Gjæst blev dem fra dette Øjeblik af dobbelt kjær, og Fru Emma og Ildegertha overhængte Juta om at forblive nogle Uger paa Hernhausen.

Men hun var ingenlunde at overtale. „Jeg maa ile," sagde hun, „for at trøste min stakkels Broder og hans Hustru. Med Eders Tilladelse vil jeg derfor imorgen tidligt atter begive mig paa Rejsen; thi ethvert Minut er kostbart. Hvo veed, hvad der allerede kan være skeet!"

„I har Ret!" svarede Grell: „Det skjønne Værk maa fuldendes, og vi bør ikke opholde Eder, saa behagelig endog Eders Nærværelse vilde blive os!"

„Men, Fader!" anmærkede den sachsiske Grevedatter: „vort Land er jo ikke saa langt fra Jomfruens Hjem I kan da affærdige et Bud til Præstemanden, og v; beholde vor kjære Pillegrim!"

„Mit Ærende, ædle Jomfru!" gjenmælede Juta med en taknemmelig Bøjning, „er for vigtigt til at kunne betroes Nogen; jeg maa af den Aarsag selv forrette det. Men aldrig skal Eders vennehulde Modtagelse forsvinde af mit Hjerte!"

Hun vilde have sagt Mere; men Ildegertha

afbrød hende: „Saa giv os i det Ringeste det Løfte at besøge os til Høsten!"

Hun omfavnede den yngre Mø, kyssede hende og sagde: „Min og mine Søstres Forpligtelse til Paven vil gjøre et saa kjært Besøg umuligt. Jeg maa nøjes med den Glæde, Erindringen om en saa dyrebar Familie skjænker mig!"

Moderen havde imidlertid besørget Bordet. Under Maaltidet maatte Juta fortælle Alt, hvad der angik Broderen og hendes Rejse, og Greven glemte, at det var langt over hans Sengetid, for at høre paa hende. De søde Følelser, hvormed Pigen sov den Nat, de rosenfarvede Drømmebilleder, som omsvævede hende, har Sagnet affærdiget med de faa Ord: Hun var i Paradis. Om Morgenen satte hun sig, efter forrettet Bøn og Afsked med Hr. Grell og hans Frue, paa den Vogn, hendes gjæstfrie Vært havde foranstaltet til hende, og som skulde befordre hende til de sachsiske Grændser. Ildegertha ledsagede hende, og et Venskab stiftedes imellem Jomfruerne, hvilket vedvarede til deres Død. Ved sin Ankomst til Lybek bestilte Juta de tre Klokker og ilede videre.

Vi forlod Ivar ved Skilsmissen fra hans Sjæls Elskelige. Saavidt havde den myndige Biskop paa Silkeborg bragt ham, at han havde ladet Elselil drage fra sig til Kielstrup; men formelig at fraskrive sig hende, var Noget, Prælaten med alle sine Trusler ej kunde bevæge ham til. Jo længere han troede Juta var kommen frem paa Vejen til Rom, desto mere syntes hans Mod at voxe, og han indskød sig, for at forlænge Tiden, under Kong Niels og Erkebiskop Ascer i Lund. Bispernes Magt var rigtignok allerede dengang meget

betydelig; men saa stor, som den siden blev, var den dog ikke. Landets Drot havde endnu en afgjørende Stemme, og da Ivar havde medgivet sin Svigerfader, Niels Ulf, der et Par Ugers Tid efter gik til Sjælland, en Ansøgning til Kong Niels, hvori han udbad sig Tilladelse til at lade det bero ved den midlertidige Skilsmisse, indtil Pavens forventede Dispensation kunde erholdes, og denne Ansøgning var bleven bevilget, maatte Hans Højærværdighed paa Silkeborg tie og harme sig.

Imidlertid gjorde han dog, hvad han kunde, for at gyde Malurt i Parrets Bæger. Else var sin forrige Mand alt for nær; det kunde give Forargelse, og Hr. Peter udvirkede, at hun blev skikket til Aarhus, hvor han ved sin Fortrolige, den ugudelige Skalk Pater Mikkel, anvendte alle de Kunster, Munkelist har opfundet, for at rokke hendes Dyd og Troskab. Dernæst sendte han, som vi allerede have hørt, et Ilbud med Breve til Eskild og den romerske Biskop, for at stemme dem Begge imod Ivar og Juta, hvis Ærende og Rejse Præsten, da han formente, Søsteren nærmede sig Rom, havde gjort ham bekjendt med. Den stakkels Mand led meget, og hans gode Menighed i Balle, hvilken stedse har udmærket sig ved Kjærlighed til sine Præster, led med ham og kaldte Gregors Bulle Fandens Hovedpude og Biskopen en arrig Kumpen.

En Dag sidder Ivar udenfor Præstegaarden med sin lille Søn paa Skjødet og seer en pyntelig Pige med Hvidklæde paa at aabne Leddet til Gjødvad. Ved at faae Øje paa Præsten fordobler hun sine Skridt; nu staaer hun for ham. Det var Juta; hun havde i Landsbyen Skifholme ombyttet sin Pillegrimsdragt med en net Bondemøs, og hendes nydelige Ansigt for-

stak sig paa en indtagende Maade under den hyggelige Hovedbedækning. Den pavelige Bevilling hvilede ved hendes Bryst; at tage den frem, levere Broderen den og kaste sig i hans Arme, det var Eet. Har Gud forundt os syndige Mennesker et Glimt af Himmelens Salighed i dette Muldliv, saa maa det være saadanne, som fandt Sted ved Jutas Gjenforening, først med den gladstumme Ivar, siden med Søstrene paa Kielstrup og to Dage efter med Elselil i Aarhus. Mange glædelige Dage have skinnet ned igjennem Herregaardens Vinduer; men det tør jeg nok sige, saa have overgaaet den, da Præsten i Gjødvad, med Søster Juta ved den ene Haand og Pavens Bevilling i den anden, traadte ind i den med kunstig Spaanfletning tapetserede Dagligstue. Imidlertid er der gjerne Noget, som i slige Henrykkelsesstunde skal minde os om, at vi vandre i Ufuldkommenhedens Land; midt under Frydens Tummel raabte den blide Thyra: „Ak, havde vor gode Fader nu været tilstede! Havde vore Brødre kunnet tage Del i vor Glæde!" og Vemod blandede sig i Fryden.

Ivar tøvede ikke med at tage til Silkeborg. Ledsaget af to Embedsbrødre, saavelsom af de to hjemmeblevne Søstre, fremstillede han sig for Biskop Peter og foreviste ham den pavelige Bevilling med Begjæring, at han vilde paategne samme sit Vidisse og modtage den Ed, Hans Hellighed fordrede af Inger og Thyra. Bispen maatte bide i det sure Æble. Vidi blev skrevet, Eden blev modtagen, og tre Dage derefter kjørte Else med sine Børn i Triumf ind ad Præstegaardens Port. Parret levede længe og lykkeligt. Det Brev, Eskild sendte Hr. Peter, standsede dennes videre Forfølgelse,

indtil han med flere Bisper omsider tilsatte Livet i Slaget ved Fodvig i Skaane. I samme Slag mistede det søsterlige Kløverblad paa Kielstrup trende Brødre; men Esbern kom uskadt hjem og glædede sig endnu i mange Aar ved sine Børns Fromhed og Lykke.

Grev Henrik havde faaet de tørre Haandskrifter i Rom afkopierede, og Intet bandt ham længere til denne By. Over Triest tog han Vej til sit Fædreland. Hvor frydedes hans Hjerte, da han hørte sine Forældres Lovtaler over Juta! Han tilstod dem sin Kjærlighed til Pigen; og hendes Fattigdom, der opvejedes af Dyder, var saa langt fra at lægge nogen Hindring ivejen for hans Ønsker, at hans Fader endog erklærede: „Havde Du overladt mig at vælge en Brud til Dig, min Søn! jeg kunde aldrig have valgt en bedre!“ Som han havde lovet, saae Juta ham endnu inden Sommerens Ende, tilligemed Ildegertha. Ivar, som vidste at udlokke sin Søsters Hjerteanliggende, havde allerede givet sin Fader et Vink om hendes Forbindelse. Da derfor Greven i et Brev fra Kielstrup udbad sig hans faderlige Samtykke og Velsignelse, stod begge Dele paa rede Haand til den brave Ungersvend, og han drog tilbage til Sachsen som Jutas forlovede Brudgom. Aaret efter hentede han sin Brud.

Samme Aar ankom de bestilte Klokker. De medtog Jomfruernes Modrenearv; men Smykkerne bleve i Behold. Efter Henriks Ønske afstod Juta sin Del af disse Smykker til lige Deling iblandt Søstrene; kun Ringen, Greven havde indfriet, vilde hun beholde, og hendes Mand erstattede Inger og Thyra igjen dens fulde Værdi. De til Balle- og Kragelund-Kirker be-

stemte Klokker bleve strax ophængte; men da den tredie om Vinteren skulde føres til Sejling over den nedenfor Ballekirke beliggende Gub-Sø, brast Isen sønder, og Klokken gik til Bunds. Der ligger den, den Dag idag er. Gamle Niels Petersen i Balle, hvem jeg skylder Fortællingen, har sagt mig, at Folk ville have til, den ringer i Dybet, hvergang det stunder til Julehøjtid. Men han føjede tillige til: „Der skal en stærk Tro til at tage efter Sligt!" — Saaledes lyder Sagnet om de tre Klokker eller, som Egnens Beboere ogsaa udtrykke sig, om de tre Jomfruer.

Og nu tager jeg Afsked med mine Læsere og Læserinder og takke dem for deres Taalmodighed. Men jeg er kommen saaledes i med at fortælle, at jeg til Slutning ej kan undlade at anføre følgende lille bitte Sagn om Biskop Peter, hvilket ogsaa henhører til min Axesamling fra Gudenaas sidbekrandsede Bredder. Fornævnte Biskop havde egentlig sin Residents i Aarhus; men da denne Kjøbstad i de Tider var en saare ringe By, fandt Hans Højærværdighed det behageligere at bo omkring paa de forskjellige Gaarde, han havde i Stiftet. Især behagede Aagaard — Nogle mene, det var Aalgaard — ham for den rige Jagts, de fiskerige Søers og den herlige Aals Skyld, og han opholdt sig gjerne paa denne Gaard, uagtet dens Bygninger vare simplere end de øvrige Gaardes. En Sommerdag sejlede han med nogle Kanniker paa Lang-Sø. Man kom paa Tale om, hvor herligt et Slot vilde give sig ud paa den i Nærheden liggende Landtunge. Med Et tager Hr. Peter sin Silkekalot af, sætter den i Vandet med de Ord: „Hvor min Hue lander, bygger jeg mig en Borg!" og

lader Baaden styre saa sagte efter den. Kalotten drev iland paa det Sted, hvor Levningerne af det gamle Slot endnu saaes, da jeg for halvtredie Aarti siden besøgte Stedet. Om jeg mindes ret, skal den af Biskoppen opførte Bygning to Gange være flyttet; men Navnet, Hr. Peter gav Borgen efter sin Silkehue, har den beholdt.

Eneſte Barn.

Da jeg i Aaret 1815 var i Kjøbenhavn, befandt jeg mig en Dag hos hin Ven, hvem jeg i min Fortælling „Eva" har omtalt. — Der ringes, der aabnes, og med en dyb, men skoleret Nejen indtræder et, efter Udseende, lidt mere end midaldrende Fruentimmer. Hendes hele Dragt mindede om den Talemaade: „at slide Silke af Armod". Hatten havde Huller og Kjolen ligesaa, hvorvel de vare smaa og skjødesløst sammenræmpede. Paa venstre Haands næstmindste Finger saaes en simpel Ring, der snarere kunde være Messing end Guld. I højre Haand holdt hun en Parasol, der vist længe havde overlevet sine skjønne Dage, ligesom Bærerinden, hvis lange, magre og blege Ansigt passede godt til hele Dragten. —

Naar man kommer i Berørelse med en Bekjendt, ville Øjne instinktmæssigt søge Øjne. Men af hendes var ej engang den underste Halvdel at se; de ubevægelige Øjenlaage lukkede for Sjælens Vinduer — jeg mener Stenene, disse trinde Glughuller. — Hun havde været temmelig høj, men var nu sunken lidt; hun var rundrygget. Naar hun talte, rettede hun sig vel, men sank derpaa atter sammen. — Hun tiggede; man hørte: det var skematisk, lært udenad. En endnu ikke aldeles ned dæmpet Hoffærdighed røbede sig baade i Tale og Legems-

stilling. „Jeg har vistnok ikke den Ære at kjende Dem personlig, min Herre!“ sagde hun, „og De kjender vist heller ikke mig; men De kan tro mig: jeg har seet bedre Dage end disse“ — et svagt Skuldertræk bekræftede det. — „Man har sagt mig: De var en ædeltænkende Mand, og saa fordrister jeg mig at anmode Dem om en Understøttelse — efter eget Behag — til Husleje.“

Han tog et Par Skridt hen mod Skriverpulten, men vendte sig pludselig om imod hende med det Spørgsmaal: „Deres Navn, Madam?“

Hun skudrede, bøjede Hovedet og traf Laagene helt ned over Øjnene — medens hun svarte langsomt og i en Spøgelsetone: „Mit Navn? — det har jeg for lang Tid siden tabt — og nu har jeg næsten glemt det — ligesom den øvrige Verden mig. Jeg har vel faaet et andet, men det tilhører en talrig Familie — det hedder Sorgognød.“ — Her tørte hun sine — tørre Øjne.

Schmidt gav hende, uden videre Examination, nogle Sedler. Hun nejede, rettede sig igjen og gik.

Jeg havde under dette Optrin med sælsomme Følelser betragtet den fornemme Tiggerske. Det kom mig grandgivelig for, at jeg skulde kjende — eller have kjendt — dette Ansigt, denne Stemme. Men for disse dunkle og svage Mindelser fandt jeg hverken Tid eller Sted. Hun var mig, i vaagen Tilstand, som et Drømmebillede: man synes at skulle kjende Fantasiens Skabninger; men naar man troer at fastholde dem, forvandles eller forsvinde de.

„Hm! — det var mærkeligt,“ — sagde Schmidt — „hun vilde ikke være sit Navn bekjendt — Du saae saa vist paa hende — veed Du Noget?“

„Hm!" svarte jeg, „seet hende før har jeg; men det er mig ikke muligt at komme paa: hvor eller naar — mon hun gik ud?"

„Der seer jeg hende ude paa Gaden," sagde han; „hun gaaer nedad til Frue Kirke. — Vil Du ha'e Noget at vide af hende, saa maa Du skrubbe Dig."

Det gjorde jeg, indhentede, men fulgte hende i en liden Fraſtand.

Da hun drejede om Hjørnet af Biſpegaarden, tog hun, beſtandig gaaende, et Stykke Papir op af Lommen, saae afvexlende paa dette og paa Husnumrene. Noget forbi Krystalgaden ſtandſede hun et Par Sekunder og drejede derpaa ind ad en Port. — Jeg blev ved at holde den gamle Sejlers Kjølvand — opad til anden Sal. Medens hun ringede, gik jeg en Trappe højere op og skottede igjennem Rækværkets Trømmer. Døren dernede gik op. En Tjeneſtepige traadte i den og sagde spodsk: „Naa! det er Hende igjen: Hun beſøger os tidt, men mit Herskab har befalet mig at sige Hende, at det ikke kan nytte, Hun kommer her før paa Løverdag otte Dage — den Første i Maaneden, Hun veed — Adieu!" — Dermed lukkede hun Døren efter sig og smækkede Skaadden rapt for. — Den Udelukkede ſtødte Paraſollen mod Gulvet, ſtivede Ryggen, slog Øjnene helt op, stod saaledes nogle Sekunder som En, der eftertænker noget Vigtigt, og gik — eller trippede raſkt ned ad Trapperne. Jeg fulgte efter. Hun tog Vejen tilbage ad Nørregade, om ad Krystalgaden og ind i Peter-Hvitfeldsstræde, hvor hun gik op i et meget uanſeligt Hus. Jeg anſaae det for hendes Bopæl, som det ogsaa var.

I Kjælderen boede en Spekhøker, hvem jeg antog for Husets Ejer eller dog, ifølge hans Næringsvej, som

Den, der maatte vide Besked om de Iboende. — Han var ikke tilstede, men et Fruentimmer, som paa min Foresporgsel bejaede at være hans Kone. Jeg kjøbte Noget og spurgte: om saadan og saadan En boede her? og hvem hun var?

„Ja vel logerer hun her," lød Svaret; „men hvad hun hedder, kan jeg ikke huske; min Mand veed det, for han er fra samme Egn derovre i Jylland. Saameget kjender jeg til det: at han er født paa det samme Gods, som hendes Fader ejede, og han var ellers Kammerherre eller saadan Noget og en rig Mand, og hun var eneste Barn; men hun skal ha'e baaret sig snavs ad, giftet sig mod Faderens Villie, løbet fra sin Mand og taget fremmede Guder — som man siger. Og nu er det Jux med hende! hun staaer altid skreven hernede, og Huslejen kommer aldrig før bagefter; og det er endda knap nok, men min Mand seer lidt igjennem Fingre med hende for Landsmandskabets Skyld — der er han selv! nu kan han gi'e Dem bedre Forklaring."

„Hvorover?" spurgte han.

„Den Herre," sagde Konen, idet hun gik bort, „vilde vide, hvad hun hedder, der boer heroppe paa tredie Sal til Venstre."

Han saae stivt paa mig og spurgte: „Med Forlov, hvem er De?" Det sagde jeg ham, saavelsom hvor jeg var født. Han blev herved meget mild, slog med den flade Haand paa Disken og gav mig de forlangte Oplysninger, hvilke jeg, tilligemed Tiggerskens Ungdomshistorie, den jeg kjendte langt bedre end Høkeren, fortalte Schmidt, omtrent som den nu herefter findes.

Fra den første Tid af, at min Hukommelse staaer mig bi, mindes jeg godt Frøken S..... og tyktes — uagtet jeg var en Vildkat, naar jeg kom paa min egen Boldgade — at Frøkenen var endnu mere forvildet end jeg; hun tog mig paa Skjødet, vippede mig og kyssede mig og sagde mig, at naar jeg blev ældre, vilde jeg nok komme til at forstaa saadan Noget. Jeg vidste ikke, hvad hun mente, brød heller ikke mit Hoved dermed, men søgte, saa ofte som jeg kunde, ind til hendes Moder, som, meget gigtsvag og, som siden er rundet mig i Tanker, meget hjertesyg, alligevel kjælede for mig og altid havde Sukkergodt at putte i min lille Mund. Jeg saae hende aldrig udenfor hendes Kammer, inden hun blev baaret derfra i den bekjendte lille sorte Portechaise. — Hendes Mand, Kammerherren, stod ikke nær saa højt hos mig. Naar han kastede sine smaa grønne Øjne paa mig, fornam jeg altid noget Antipatisk; hvorvel han aldrig sagde mig et eneste haardt Ord, men blot gjorde lidt uskadelige Smaaløjer med mig — disse endda ikke af de fineste, men de vare mig ligesaa uforklarlige som Datterens. — Denne gammeladelige Herre var en rigtig Aristokrat; hvilken Bondepige paa Godset han tilkastede Tørklædet, hun maatte holde for; og hvilken Bonde han blev vred paa, maatte holde Ryggen til. Stundom slog han vel haardt, for stærk var han, og maatte engang udholde en Proces lige til Højesteret, fordi han skulde have slaaet En saaledes, at han døde deraf. Kammerherren blev frikjendt, det forstaaer sig selv; og saa var den Historie forbi. — Men jeg maa dog fortælle en anden, der vel ogsaa endtes med Død og Drab, men var alligevel meget morsom.

Paa Hald tjente en Hyrdedreng, der kunde løbe og

springe, som om han havde lært det i Nachtegalls Institut. Det hændte sig nu en Sommer, at Gaardens fungerende Tyr med Et bliver mandvoln, render sit Tøjr istykker, jager andre Høveder og Heste løse; og gik denne Frihedsspektakel ud over Naadigherrens Korn. Han kalder da alle Folkene sammen og udlover en Krone til Den, der kan bringe ham Spektakelmageren enten død eller levende. — Hyrdedrengen siger: „A vil prøve ad — men saa skal I Anner slaa Purten i, nær A foer ham herind." — Hele Personalet bevæbnede sig nu med Forke, Øxer og Leer og ventede paa Gutten Tyr, medens min gode Thomas allerede havde opsøgt ham ude i Rugvangen. Han rækkede Tungen ud og brølte ad Bæstet, der strax satte efter ham. Thomas's to Ben vare rappere end Tyrens fire, saa at han flere Gange maatte standse, for at faae den med. Det lykkedes da ogsaa: Thomas foer som en Triumfator ind i Gaarden — Tyren bagefter og — ud i Møddingen, hvor den fik en skiden Død. — Thomas fik ej alene sin Krone, men ogsaa en blaa Trøje med Sølvtresser og en endnu mere glimrende Hue; kort sagt, han blev Løber og gjorde i denne sin Embedsstilling Kammerherren megen Ære. Han var godt kjørende, den naadige Herre; men Thomas var endnu bedre løbende, saa hvor stærk end Kudsken jog paa, var Løberen altid langt foran, gjorde en Rundenom efter den anden og smeldede med sin Pidsk, som vilde han udæske baade Kudsk og Heste. — Thomas Løber skulde, uagtet sine glimrende Egenskaber, ikke kommet til at figurere i denne Historie, hvis han ikke havde gjort andre Løb end dem foran Kammerherrevognen.

Vor Frøken skulde da til at giftes. Papa havde udseet en fjøn ung Baron til hende, som tilmed var

Lieutenant; og der var slet ikke Andet ivejen for Ægteskabet end det: at Datteren havde udseet sig en Anden. Det var skeet saa hemmeligt, at Naadigherren ikke vidste Noget deraf og altsaa ej heller kunde begribe, hvorfor hun gjorde Indvendinger mod et saa passende Parti, thi Grunden hertil skjulte hun omhyggeligt.

Den lønligt Udkaarede var desværre kun en Præsteson: men hans Uniform var blaa og hans Skjæg sort; hvorimod Baronen havde tynde gule Fnug paa Hagen.

Vor Hurtigløber, Thomas, blev de Elskendes Duepost, og Kontoret var Bagklædningen af Niels Bugges Brystbillede i Vestibulen.

Dog, Korrespondancen blev opdaget, men Postføreren ikke; thi han løb mellem Hald og Vium, naar alle Andre sov. En Dag ankommer en historisk og antikvarisk Lærd fra Kjøbenhavn, eftersom han havde faaet at høre om det omtalte Billede. Kammerherren selv viser ham det. Den Fremmede seer efter et muligt Malermærke; og da han intet finder paa den rette Side, vender han Billedet om, og hvad finder man der, uden en lille trekantet Billet, der slet ikke saae antik ud. Kammerherren stak den til sig i Taushed. Da den Fremmede var borte, aabnede Herren Brevet og fik deraf fuldt Lys i Sagen — Datterens Hjertesorg. — Kudsken fik strax efter Befaling at spænde for Chaisen og Frøkenen at gjøre sig færdig til en Reise, og snart trak de fire Svedfuxer det høje Herskab til Aunsbjerg, — det var et Slags galant Fængsel, hvori Frøkenen blev bragt; Herren og Fruen — hendes Faster — vare Arrestforvarere. — Ja de havde tidsnok: inden Fangen kom vel af Vognen, fik Løberen Anvisning paa det nye Posthus, som hun paa Didrejsen allerede

havde oprettet — i Munden paa en af de Vildmænd, der stod som Skildvagter ovenfor Indgangstrappen.

Baronen arriverede endnu samme Dag. Det gik saa meget kjærligt til: hun baade kysede og klappede ham; og Ingen skulde tro Andet, end at hun var forelsket til op over begge Ører. Det var hun ogsaa, men ikke i den stakkels Baron.

Paa et Kammer i anden Etage blev Fangen indkvarteret; og Tjenerne skiftedes til at holde Vagt i Gangen, der førte til Slottets eneste Ud- og Indgang.

En Morgen, som Herren og Fruen og min Lidenhed sad ved Thebordet, kommer den ene Tjener ind med et Lommeklæde, som han havde fundet under Frøkenens Vindue. „Bring hende det op!" sagde Herren. Men Fruen, som havde en finere Næse, tog Tørklædet fra ham og eftersaae det i alle Hjørnerne, medens hun lod Tjeneren gaa ud. „Eja!" raabte hun saa, „det er ikke Lottes Tørklæde — se her staaer et B. Jeg vil vædde paa, at denne Monsieur B. har været hos hende i Nat. Gaa Du selv ud, min Hjerte! og se vel til baade i Haven og paa Muren, om der ikke skulde være andre Kjendetegn paa et hemmeligt Stævnemøde."

„Det vil jeg, sandt for Herren! ogsaa," svarte han og gik.

Undersøgelserne lod ham opdage: at langs hen med Muren var Duggen aftraadt og Græsset nedtraadt; at i en Gang, som førte til den nordre Stakitport, var i Sandet synlige Trad frem og tilbage; samt at udenfor Porten havde staaet en Hest bunden, der havde trampet og skrabet.

„Jeg vil, sandt for Herren!" — saaledes sluttede han sin Beretning — „hellere vogte hundrede Geder,

end een ung Pige, naar hun faaer Nykker. Synes Du som jeg, Mama! saa ville vi skikke hende tilbage, og det i denne velsignede Dag. Saa faaer din Broder selv passe paa hende, det Bedste han veed og kan."

„Ja, min Hjerte! lad os det!" sagde hun. — „Men" — lagde hun til — „er det ikke det Sikkreste, at vi følge selv med; for sende vi hende alene bort, hvem veed saa, hvad hun kunde hitte paa? Og Kudsken og Tjeneren kunne vi ikke forlade os paa."

„Du har Ret, Mama!" svarte han. „Det Slemmeste er: hvordan vi skulle faae hende herfra paa en god Maade; for Magten vil jeg paa ingen Maade bruge. — Det var dengang, jeg paatog mig at være Vildtvogter, men det skal, sandt for Herren! blive sidste Gang!"

„Lad Steen gaa op til hende!" siger Fruen, „og spørge: om hun har Lyst at gjøre en Tur med til Hald." Jeg gik; og se! hun havde strax Lyst og kom helt paaklædt ned, endnu førend de Gamle vare blevne færdige. — Der blev slet ikke talt Noget om den formentlige Fenstren, og vi rullede af alle Fire.

Midtvejs omtrent mellem Aunsbjerg og Hald ligger en lille By, hvis Navn jeg ikke er for at tilkjendegive. I Byen boede en Præst, hvis Have rakte lige ud til den Vej, vi havde at kjøre. Som vi kom hen derimod, se vi Præstens Gartner — som ellers var en ret beleven Mand — en Kjøbenhavner — han plukker Blomster og binder dem sammen i Smaakoste. — Da vi næsten ere komne lige ud for ham, lader det til, som blev han os nu først vaer. Han hilser, nærmer sig hurtigt og springer over Diget til Vognen, idet han beder Kudsken holde. „Maa jeg ha'e den Ære," raaber han, „at offerere Her-

skabet nogle af mine Levkøjer! Jeg troer neppe, der findes saa fuldkomne andetsteds i Jylland." Man takkede og modtog de blomstrende Foræringer. „Naar De kommer til Staden," lagde han til, „hvor De maaske bliver i Nat, var det godt, om Buketterne bleve løste og Blomsterne enkeltvis nedsatte i vaadt Sand: saaledes konservere de sig længere, den naadige Frøken paatager sig maaske den Ulejlighed; den vil sandelig ikke være spildt."

Det Sidste sagde han med et noget alvorligt Ansigt og et Blik til den naadige Frøken, som jeg dengang ikke forstod at tyde, men af hvilket Slags jeg, gammel nok, har observeret adskillige. Nu kan jeg for det Meste se paa et Par Øjne, om der er en vigtig Hemmelighed indenfor dem.

Vor Frøken var meget glad ved denne Urtekost: hun lugtede hvert Øjeblik til den, pillede ved Blomsterne og roste dem, og saaledes hen ad Vejen. Engang da hun lirkede lidt stærkere mellem dem, skimtede jeg noget Hvidt forinden midt i Kosten: men hun lukkede øjeblikkelig sammen om det. „Hvad!" sagde jeg i min barnlige Enfoldighed, „jeg troer, der er en hvid Nellike derinde." — „Du kan selv være en Nellike," sagde hun smilende og gjemte Buketten paa Brystet. Men det kom mig for: at Snørlivet ikke var stærkt nok til at holde fast paa Blomsterne, saadan bevægede det sig ud og ind — det kunde jeg heller ikke begribe.

Men jeg brød heller ikke mit Hoved længe med det. Der var nok Andet, som tiltrak sig min Opmærksomhed: det smukke, paa Situationer saa vexelrige Landskab, hvis Beskrivelse ikke har Sted her, men som man kan lade sin Fantasi udmale med grønne, gule, lysblaa

og brune Farver og udgravere i høje Bakker og dybe Dale.

Kammerherren blev forundret og muggen ved at se os; han mumlede Noget, som jeg ikke kunde forstaa. „Du kan gaa lidt ind i dit Værelse — og tag den Lille med!“ sagde han til Datteren. Vi gik. Indkomne der, hviskede hun hurtigt og jeg kunde sige fortroligt: „Tag det Glas der og hent mig det halv fuldt af det hvide Sand, Du veed nok!“ Jeg tog Glasset og løb. Da jeg snurrede mig om udenfor og vilde lukke Døren, saae jeg, at i det Øjeblik hun klippede Bindselet over, der sammenholdt Blomsterne, faldt et lidet Stykke sammenfoldet Papir fra dem; men hun greb det i Flugten med den ene Haand, medens den anden smed Levkøjerne hulter til bulter i Vindueskarmen. — Jeg gik ind igjen, efterat have hentet det forlangte Sand. Som jeg nu aabnede Døren, seer jeg, at hun trykker noget Papir — vistnok det samme — til sine Læber og, da hun fornemmer mig, ned paa Brystet. „Saae Du Noget, din lille Kjeltring?“ sagde hun, vimsende hen til mig og bøjende sit Ansigt tæt ned til mit. — „Jeg saae, at De kysfede en Strimmel Papir; Andet har jeg ikke seet,“ svarte jeg. — „Vist ikke,“ sagde hun, „jeg lugtede blot til det, for det duftede saa dejligt af Levkøjerne — forresten snakker Du ikke til noget Menneske, hvem det end er, om hvad Du saadan seer herinde, for — se her har Du to Makroner, og flere skal Du faae, naar den lille Mund ikke vil sladre.“ (Det lovede jeg — og holdt lige til nu, det er: noget over et halvt Aarhundrede; hvorfor mine Tilhørere ikke maa krympe sig ved, at jeg snakker saa vidt og bredt om en Begivenhed af det Slags, der er mange tusinde Aar gammel og vil være ny, saalænge

Verden staaer; nu er der løst for Posen, og Indholdet vil herud.)

„Hør!" sagde hun videre, „jeg er ikke vel og gaaer nu tilsengs. Naar lidt er gaaet, kan Du komme og læse mig Noget op af „Siegvard" — som Du plejer; det hvor Kronhelm bortfører Therese — det er saa sødt; gaa nu til Fader og snak med ham om Fuxerne." — Jeg gik og snakkede om Fuxerne baade den Dag og den næste. Og Baronen snakkede med — for han var jo Kavaleri-Officer. — Sommetider gik han og Kammerherren ind til den syge Frøken; men naar de kom, sov hun altid. (Det var snurrigt, naar jeg kom alene, var hun altid vaagen.)

Naar jeg vilde til at gaa, sagde hun bestandig: „Se at faae fat paa Thomas Løber og spørg ham: om han ikke har Noget til mig!" — Det gjorde jeg ogsaa; men han havde ikke Noget, førend den anden Dags Aften, efterat Frøkenen var bleven syg. Da flyede han mig saadan et underligt Brev, der ikke var lagt sammen, som Breve ellers pleje at være, men som en Sløjfe. — Det maa have været et mærkeligt Brev: for aldrig saasnart havde hun læst det, før hun blev frisk, sprang op og kom i Klæderne. — Jeg spurgte: om jeg ikke skulde læse i Siegvard, men hun sagde: „Lad ham kun være! Jeg har en anden Siegvard — han kommer snart — holdt! bi hos mig saalænge. Der har Du hele Æsken med Makronerne."

Jeg klemte paa Makronerne. Hun pakkede Kjoler og Klæder og andet Stads i en Koffert, idet hun hvert Øjeblik kikkede ud af Vinduet. — Da jeg havde faaet Has paa Makronerne, kikkede jeg ogsaa ud ad Vinduet, for at se, hvad der monne være. Og se! der kom da

en Vogn med fire Fuxer for — men det var ikke Kammerherrens, og Kudsken ikke heller. — Frøkenen smækkede Kofferten i, tog Nøglen til sig og mig ved Haanden: „Kom med!“ raabte hun, „at ta'e mod de Fremmede!“ Udenfor stod hendes Kammerpige; og hende befalede hun at bære Kofferten ned og sætte den i Gangen.

Som vi ere der, ruller Vognen frem for Døren, og Kammerherren træder ud til os. Han studser kort ved at se Datteren og det i Rejseklæder: „Hvad! Lotte! hvad betyder det? er Du nu saa frisk?“

„Ja, Papa! nu er jeg kommen mig!“ raabte hun med et skjelmsk Smil.

I det Samme traadte de Ankomne — en Mand med en gul Nøgle paa det højre Kjolestød, ligesom vor Kammerherre, og to Andre uden Nøgler — ind ad Døren.

Den fremmede Kammerherre hilsede vores med et ironisk Smil og sagde: „Ifølge allerhøjeste kongelig Ordre og i Kraft af min Embedsmagt —“

„Jeg blæser ad Jeres Embedsmagt!“ faldt Kammerherre S... forbittret ind; „men hvor er den kongelige Ordre? og hvad lyder den paa?“

„Ordren er her,“ svarte hin og fremtog et stort Dokument, igjennem hvis øverste Blad fremskinnede det store, røde Majestætsegl. Vores greb efter det og udbrølte et: „Lad se!“

„Deres Højvelbaarenhed!“ sagde hin med et undskabsfuldt Smil, „er desværre ikke i en saadan Sindsstemning, at jeg tør betro den allernaadigste Skrivelse umiddelbart i Deres Hænder. Men saasnart De lader Deres Frøken Datter — hvem Ordren især angaar — trine herhid, skal jeg i hendes og Deres samlede Nær-

værelse oplæse og nærmere fremvise den i disse Vidners Overværelse."

„Kald paa Frøkenen!" tiltordnede han en fjerntstaaende Tjener, og hun kom selv hid fra den anden Side med Rejseklæder paa og en lille Byldt i den ene Haand.

Faderen maalte hende et Par Gange fra Top til Taa og spurgte barsk: „Hvorhen, Mademoiselle!"

Den Fremmede optog Svaret for hende, sigende med kunstlet Gravitet: „Da begge de Paagjældende nu ere tilstede, skal jeg oplæse den mig meddelte allerhøjeste Skrivelse, der lyder som følger: „Paa allerunderdanigst Andragende af Lieutenant B . . . af vor kongelige Marine, hvorledes han nemlig, som forlovet med Frøken Ch. S . . ., har bragt i Erfaring, at benævnte Frøkens Fader C. S . . . holder hende strengt indspærret, for at tvinge hende imod hendes Villie til at ægte en Anden, saa har Du nøje at forfare i, hvorlunde denne Sags rette Sammenhæng og Fundament monne være, samt Fader og Datter konfrontere, for af den Sidstnævnte hendes Erklæring at fordre, saavel anlangende den paaankede Indspærring, som især at bringe til Kundskab: hvilken af de tvende Medbejlere hun vil erklære sig for. Vorder dette Ansøgeren Lieutenant B . . ., og det skulde være hendes faste Bestemmelse at forene sig i Ægteskab med Denne, da har Du i det Fald, at Faderen ikke godvillig vil udlevere hende, at befri hende med den saavel civile som militære Magt, der staaer med vor allernaadigste Tilladelse til din Disposition."

Under Oplæsningen af dette Dokument knyttede vor Kammerherre først den ene Haand, saa dem begge, og strakte dem med stive Arme skraa ned udenfor Hofterne, ret i gammeldags Klopfægter-Maneer, og da saa Fore-

læseren vilde, som han blev færdig, række ham det, knipsede han til det med højre Pegefinger og begyndte at trampe saa med den ene Fod, saa med den anden — det lille tykke Korpus var ikke uligt en Statue, der vakler i Jordskjælv.

„Naa!" sagde den Anden med uforandret Solskinsansigt. — „Og De, min Frøken! hvad beslutter De? Deres frie Villie har De."

„Du vil dog ikke løbe fra din Fader?" brøste Faderen til Datteren.

— „Hun behøver ikke at løbe," tog den fremmede Kammerherre Ordet; „for hun kan kjøre med mig — om hun vil. — Bliver De her, eller maa jeg byde Dem min Arm?"

Hun tog imod den og bukkede for Faderen.

„Løb saa, din Taske!" raabte denne; „løb til Verdens Ende med din liderlige Matros! Men vov Dig aldrig indenfor Grændserne af dit fædrene Gods! Det er tabt for Dig — Du er arveløs."

Hermed skiltes Fader og Datter. De havde seet hverandre for sidste Gang.

Kammerherren blev oppe lige til næste Morgen. Snart skrev han, snart gik han frem og tilbage i sit Soveværelse, nu med hurtige faste Trin, nu langsomt, ligesom En, der grubler eller er kommen op af en Sygdom. — Uden at have nydt Noget siden Gaarsdagen, kastede han sig omsider paa Sengen, men i Klæderne, ringede paa Tjeneren og befalede ham at vække sig om to Timer. — Den fastsatte Tid gik Tjeneren ind, men kunde ikke faae ham vaagen, thi han var død; et Slagflod havde gjort Ende paa hans slette Liv og kvalt hans

Hævnplaner i Fødselen. — Den forhadte Svigerson blev hans Universalarving.

Denne tog aldrig Bopæl paa Hald, men kom blot engang hver Sommer dertil for at efterse Bestyrelsen af Gaard og Gods, saavelsom Vedkommendes Regnskaber; hans Kone var ingensinde med, men forblev heller i Hovedstaden, hvor hun naturligvis kunde more sig bedre. — Maaske Fru B . . .'s Ulyst til at gjense sin Fødegaard og Egn ogsaa har bevæget Manden til efter faa Aars Forløb at sælge det Hele herovre. — Denne Handelssag tilligemed saa mange Smaatterier, der først maatte bringes tilende paa Godset, holdt ham længer end sædvanlig dersteds.

Da han kom tilbage, fandt han sit Hus, sine Børn, sine Tyende; men sin Kone fandt han ikke: let kom hun — let gik hun.

Enten nu Tiden var bleven hende lang, mens Manden var borte, eller hun var bleven ked af ham, — hvilket jeg snarest vil tro — nok var det: hun havde erhvervet sig en anden Lieutenant til at forkorte Tiden. Men Begge vare, et Par Dage før hun ventede sin rette Lieutenant hjem, pillet af med alt det ædle Metal, der havdes i Huset — som der mentes over til Sverig. Idetmindste har en Bekjendt af mig fortalt mig følgende:

Jeg var i Sommeren 1805 i Christianstad, hvor jeg havde en Handelsforretning for vort Hus. Der træffer jeg en Dag den Lieutenant, som nogle Uger iforvejen var smuttet bort med Fru B . . . — jeg havde kjendt ham godt fra Kjøbenhavn og et Par Gange laant ham Penge — som jeg aldrig fik igjen. — „Er det Dig, R . . . .?" raabte han, „hvad bestiller Du her? Følg med hjem og se, hvordan jeg boer!" — Jeg fulgte med

og saae, at han boede smaat, men dog temmelig godt. Han gik strax hen til en Dør, satte Munden til Sprækken og sagde: „Frue! maa jeg bede om Frokost til to Personer!“ — Jeg ventede nu at faae Fru B . . . at se; men det var en ganske Anden: da hun kom ind med det Forlangte, hørte jeg ogsaa paa Sproget, at hun var svensk. — Da hun igjen havde lukket Døren efter sig, gjorde L. en frivol Grimasse og sagde: „Hun er hverken af de Yngste eller Smukkeste; men hun er mig en solid Veninde — Du forstaaer mig nok?“ — „Vel gjør jeg det,“ svarte jeg; „men jeg troede ellers, Du havde en ældre Veninde.“ — „Ah!“ sagde han, „har havt — rigtig! joh! Du kjendte jo Fru B . . . — der var ingen Udkomme med hende: hun var løben fra sin Fa'er, fra sin Mand, og saa løb hun fra mig med, den Satan!“ — „Hvem løb hun saa med?“ spurgte jeg, „og hvor er hun nu?“ — „Hun løb tilbage til Danmark med en Handelsbetjent, der kneb en Del Myntер fra sin Principal; men hvordan det siden er gaaet med hende — det veed jeg slet Intet af — drik engang!“

En halv Snes Aar tilbage var jeg et Ærende paa Hald. — Ak! hvor forandret!

Den gammeladelige grundmurede Borg var forsvunden, og en Vaaning af Bindingsværk og med Straatag var nu den borgerlige Ejermands fordringsløse Bopæl. — Inde i Værelserne mindedes man om den uafladelige Foranderlighed i Alt, hvad menneskeligt er. „Nu“ er aldrig saadan som „For“: „Nyt“ slutter sig til — eller rettere skiller sig fra „Gammelt.“ Her viste sig det Første — det var Bedsteforældre i Selskab med

Børnebørn; her et mægtigt Egeskab i Fortidens Smag ligeoverfor en lille Mahogni Kommode; her en Ottoman med forgyldt — nu mestendels afslidt Træværk og Læderbetræk — der en Sofa, fineret og betrukken med hjemmegjort Tøj, og her nogle store Billeder af ukjendte, længst forglemte Herrer og Damer, mellemspækkede og undersmækkede med Kobbere over 2den Aprils Slaget og Napoleons Sejre.

Jeg gik ud i Haven — der var ingen mer! Alle de gamle Frugttræer vare forsvundne, Blomster og Kjøkkenurter havde givet Plads for Rug, Byg, Havre, Koer og Faar. — Jeg ilede ned til Søen, hvor jeg i mine Drengeaar paa en Altan udover Vandet havde anglet — der var ingen Altan, der var ingen Baad — der var intet Andet end Vand — og saa Skoven paa hin Side. Jeg tyktes endnu derovre at høre svage Gjenlyd af hine Kanonknald, der forkyndte Festiviteterne, dem jeg i mine Drengeaar saa ofte havde bivaanet. — Alt var stille. — Jeg ydede mine Barndomsminder et langt og trangt Suk og tænkte: der kommer og en Tid, da Du selv bliver stille.

Livo.

Omtrent en halv Mil ude i Limfjorden, hvor denne er bredest, ligger Vest for Himmersyssel — nu almindeligt kaldet Himmelland, ihvorvel denne Benævnelse kan antages for en Smule ironisk — den ovennævnte Ø, en „Hallig" i en Indfjord; dog mest af Figur og fordi den hverken har eller behøver Dæmninger. Den største Del af Øen, tjenlig til Kornavl og Græsning, er temmelig højtliggende og tildels bakket. Dette lille Land og det omgivende Vand ernære ret godt de to Familier, som udgjøre det hele Antal af Beboere. Fra meget gamle Tider boede her ikkun een Familie; men i de yngre blev den formeret med een til, og det paa en underlig Maade, som nu skal fortælles.

Imellem Løgstør og Nibe ligger langt inde fra Fjordens sydlige Kyst Herregaarden Vaar, ældre og mere gammeldags end de fleste andre. Nord ud for den viser sig en vidtstrakt flad Eng. Syd op strækker en smallere sig længere op i Landet, begrændset paa begge Sider af høje Banker, hvor tyndtstaaende Træer og Stubbe anthyde, at her fordum har været Skov. Borgen er meget simpel og har ingen anden arkitektonisk

Mærkelighed end en Række mægtige Kjælderhvælvinger, der hverken tyde paa Vinkjældere, ej heller paa Fængsler. Hvilken Bestemmelse de ellers kunde have havt, seer jeg mig ikke istand til at bestemme, men overlader saadant til kyndigere Arkæologer. At dog en Fange engang har havt Ophold hernede, skal paafølgende Historie vise.

Det var i Førstedelen af Reformationsaarhundredet, at en ved Rigdom og store Godser mægtig Riddersmand var Borgens Besidder. Hans Slægtnavn skal man ikke spørge om, for maa hænde det endnu ikke er uddødt; men jeg vil paa eget An- og Tilsvar belægge ham med Dobenavnet Kresten. Hvorledes samme Herre saae ud, om han f. Ex. havde rødt eller sort Haar, det faaer jeg lade Enhver tænke sig; men hans Sjæl var temmelig sort, hvis iøvrigt et Væsen, som er usynligt, kan afmales. Men især siden Mester Morten farvede Fanden med Blæk, siger man jo: „sort som Fanden" — Negerne sige: „hvid som Fanden". — Nok: Sort og Rødt har noget Betænkeligt ved sig; og saa nok om Farven!

Nu hen til en anden nærliggende Ridderborg Krastrup, hvis daværende Ejer jeg ligeledes antegner med Dobenavnet Jørgen. Den seer endnu ud til fordum at have været en Fæstning, der i en vid Omkreds kunde overse baade Engene og Egnen ovenfor dem. Hr. Jørgens Karakter var langt ridderligere — i god Bemærkelse — end hans Gjenbos paa Vaar; men Ringeagt for Uadelige, Standsstolthed og Hidsighed, der stundom udartede til Hævngjerrighed, var den modige og ærlige

Ridders Skyggesider. Hans Kone besad de sidstnævnte Egenskaber i langt højere Grad og var i enhver Henseende Intet mindre end „Naadig". Dette velfornemme Ægtepar havde, paa den Tid vor Historie indtræffer, tre fuldvoxne Børn: to Sønner og en Datter. Ridder Kresten havde samtidigt en Søn og to Døttre, saa her meget nemt kunde være stiftet en Tripelalliance, hvis Forældrene kunde være blevne enige herom. Men Ridder Jørgens Gemalinde var bestemt derimod, og saa maatte Gemalen ogsaa være det. Fruen paa Vaar var hverken for eller imod; thi hendes Husbond havde forlængst vænnet hende af med at have nogen egen Mening. Han her og hun paa Krastrup havde andre højtgaaende Planer med deres respektive Børn. Hvorledes disse Planer mislykkedes med den yngste Junker paa den ene Borg og den ældste Froken paa den anden, staaer nu til at forklare. Mellem begge de gamle Riddere havde aldrig været god Forstaaelse, ligesaa lidt som selskabelig Omgang, hvilket hidrørte fra visse Galanterier i deres Ungkarledage, da Begge paa eengang gjorde Kur til en Dame, som dog Ingen af dem kom i Besiddelse af, da de gik hverandre i Vejen. Da Saadant blev dem vitterligt og den tilbedte Gjenstand valgte sig en tredie Kavaler, bleve de to Forsmaaede siden hinandens hemmelige Fjender.

Helten i denne Krønike, Hr. Jørgens yngste Søn ved Navn Holger, var i sin Opvext ikke bleven forkjælet hverken af Fader eller Moder; ja af den sidste tvertimod snarere behandlet som Stedbarn. Saadant var intet Onde for ham; ingen Lumskhed, ingen Trodsighed, men Fasthed og Standhaftighed blev Frugterne af en Opdragelsesmaade, der, om den var bleven anvendt paa den ældre Broder, troligt vilde itide have tæmmet

den Letsindighed, Vildskab og Kaadhed, der i Ynglings- og Manddoms-Alderen blev Andre og ham selv med til Plage.

Junker Holger, hvem jeg herefter vil afskære den adelige Titulatur, for Rummets Skyld, befandt sig altid bedre ude end inde, hvor han blev jevnligt strengt og altid koldt begegnet. Han omgikkes derfor, til behagelig Sindslettelse, saa Podemesteren i Haven, saa Skytten i Marken. Som han en Morgen besøger denne, finder han ham usædvanlig mørk og ordknap.

„Hvad skader Dig?" spurgte Holger.

Det varede noget, inden Svaret kom: „Hendes Naade, Deres Fru Moder, bilder sig vel ind, at jeg har Vildtet i Tejr; hvor, den slemme Syge, skal jeg til imorgen Middag skaffe hende baade Harer og Agerhøns, Brokfugle, Vildgæs og tredobbelte Bekkasiner?" her udstødte han en arrig Latter, „paa saadan en Aarstid vil hun ha' Tredækkere! og Vildgæs! men saadant Noget er da ogsaa til at bli' halvgal over!"

„Jeg vil gjerne hjælpe Dig med de tre første Sorter," svarede Holger venligt; „naar vi gaa ned ad Kjølby til, saa faae vi maaske idag Alt, hvad vi behøve."

„Hun vil ha' en Fandens Hoben," raabte Skytten.

„Hvad skal det betyde?"

„Hun venter Fremmede."

„Men hvem da?"

„Kammerherren fortalte mig nu for et Øjeblik: at der skal komme en hel Rulle derovre fra Aggersborggaard, Herre og Frue med fire Junkere og fem Frøkener. Og de blive saa vel sultne, naar de drage

over Fjorden; thi „Søen tærer," som man siger. Kammertjeneren havde ogsaa faaet at vide — sagtens af en af Fruerpigerne — at Deres kjære Moder havde Noget ifinde med Dem og Deres to Søskende — ja jah! paa den Maade kan vi nok faae Tredækkere — ti hi hi — ha ha ha!"

Holger blev opmærksom ved denne Underretning; thi han kjendte sin Mama; men han oplod sig ikke videre for Skytten. —

De gik. Jagten gik godt. Kun en betænkelig Omstændighed indtraf tæt ved Grændsen af Vaars Ejendomme; Holger saarede en Hare, og denne søgte at bjerge sig for Hundene i Vaar Skov. Didhen kunde man ikke følge Drevet, blev altsaa staaende og ventede paa Hundenes Gjenkomst. Da denne havde fundet Sted, følte man i Flabene og fandt enkelte Harehaar.

„De har rigtignok taget hende," sagde Skytten; „men vi maa lade hende ligge."

„Jeg vil gaa derover," svarede Holger.

„Det er ikke værdt; er der Nogen fra Vaar, som træffer Dem, saa kan De komme til en Ulykke. Vel er Skytten og jeg ikke Uvenner; men Bøssen maa de lade blive her; og finder De Missen, saa bær den endelig ikke herover, men dæk den til med Løv og Græs, og læg ved den et Par Viller Blaar, som jeg vil gnide i Krud til Dem. Naar De ta'er nøje Kjende paa Stedet, saa kan vi hente den iaften."

Holger gik, fandt Haren og bar sig ad efter Skyttens Anvisning. Som han er færdig hermed, faaer han et Stykke inde mellem Træstammerne Øje paa et kvindeligt Væsen, hvis Paaklædning tilkjendegav, at hun var mere end slet og ret. Hun nærmede sig langsomt

derhen, hvor han befandt sig. Han skjulte sig bag to sammenvoxede Træer, der dog afgav ham en smal Aabning til Udsig. Hendes Hænder vare foldede, hendes Hoved var bøjet. Standsende nogle faa Skridt fra hans Skjulested, rettede hun det igjen og viste ham en saare skjøn Profil. „Det gule Hav" — som en vis Digter kalder de nordiske Gudinders Haar — bølgede ned over Skulder og Nakke. Den fine Alfefod tyktes næsten for liden til det mer end almindeligt høje og føre Kvindelegeme. Nu gjorde hun en halv Vending, ligesom for at vise ham forfra sit dejlige Ansigt. Hun hævede det mod Himmelen, og Taarer glindsede i de himmelblaa Øjne. Hvorfor græd hun? Mon for en utro Elsker? Det var dog ikke muligt; thi Hvo kunde være utro mod saa himmelsk en Skjønhed? Han begyndte næsten at blive skinsyg paa En, som maaske ej engang var til. Hvad enten det nu var det Indtryk, denne Fe havde gjort paa ham, eller og det dæmpede Aandedræt, nok: han kom til at nyse. Feen gav Tegn paa let Forskrækkelse, men gik alligevel rask hen til Stedet, hvorfra Lyden kom, og bag om Træet. Anden Gang lidt mindre forskrækket, da hun jo ventede at se et Menneske der, faldt hans Jægerdragt hende noget fordægtig paa. Han bukkede, og hun sagde: „Hvem er Han? og hvorledes befinder Han sig her i min Faders Vildtbane?"

„Ikke som Vildtthv," svarede han med et artigt Buk. „Jeg er ellers en Søn af Ridder Jørgen paa Krastrup og fik, som jeg var paa Jagt derovre, Lyst til at gaa over i den smukke Skov her. Jeg er kommen ubevæbnet hid, og hist henne staaer vor Skytte med mit Gevær. Her er saa dejligt, og selv have vi ingen rigtig Skov."

Ridderdatterens Ansigt opklaredes, fuldt saa meget ved de flygtige Øjekast paa den smukke, alvorlige Yngling som ved hans tilfredsstillende Forklaring.

„Da det saaledes forholder sig," sagde hun, med et ikke slet saa koldt Ansigt som før, „maa I ikke tage fortrydeligt op, at jeg har tiltalt Eder som formentlig Krybskytte. Jeg vil, som jeg kan, gjøre dette godt igjen med det Vink: at I ikke kommer altfor tidt at forlyste Eder i min Faders Skov, og allermindst i saadan Dragt. Farvel! I kjender vel Forholdene mellem vore Familier? Farvel!"

I denne Afskedshilsen laa noget Halvvenligt, Halvtilbageholdent. Hun gjorde en dyb Afskedshilsen, og et Suk undslap hende, idet hun vendte tilbage. Da Holger næsten var kommen til Grændsen, hvor Jægeren stod og ventede efter ham, drejede den unge Herre sig om og — saae den skjønne Skikkelse endnu i Skovkanten; men i samme Øjeblik forsvandt hun.

„Naa, da var det vel," raabte Jægeren glad, „at I er kommen velbeholden igjen! Fandt I Haren?"

„Jeg har dækket den vel til, som Du sagde mig; og naar Du tager Mærke til hin store Bøg, hvor jeg kom ud, saa gaaer Du ikke fejl af Morten. — Hm! jeg har skudt en Hare, og jeg troer, jeg er selv bleven skudt, eller dog lidt anskudt."

„Herre Jøsses!" raabte Mikkel, „hvor? Jeg har intet Skud hørt."

„Ja, min gode Mikkel! det er ogsaa af de Skud, som intet Knald give — men nu gaaer jeg hjem. Bliv Du kun ved, og faaer Du ikke nok idag, vil jeg hjælpe Dig imorgen."

Med Bøssen paa Nakken skred han i sagte Gang

mod Hjemmet; ikke uden flere Gange at kaste Øjnene hen til den fortryllende Skov. — Jægeren kom hjem langt ud paa Aftenen med tilstrækkeligt Vildt, inklusive den forputtede Hare. Holger havde allerede da puttet sig i Sengen. Hvad han drømte, veed jeg ikke; men det maa udentvivl have været yderst behageligt, eftersom han ikke vaagnede, for en Tjener vakte ham med den Underretning, at Klokken var henved Elleve; at de Fremmede vare komne for et Kvarter siden, og at han havde den Befaling fra hans Moder og hans Fader (hun blev gjerne nævnet først, som billigt var; hun fungerede jo som Højstkommanderende), at han havde strax at klæde sig paa og komme ned til Selskabet. Han adlød.

Udførligt at beskrive hvert enkelt Lem af den Familie, som nu gjæstede den paa Kraftrup, vilde hverken lønne Forfatterens eller Læserens Umage. Jeg indskrænker mig derfor blot til en kort Skyggetegning af de Trende, der finde Plads som Rollehavende i dette Skuespil.

Om den fremmede Ridders Karakter er ikke farlig Meget at sige: han var ærlig og godhjertet, naar han turde være det for sin Kone, under hvis haarde Tøffelhæl han, villig eller uvillig, var vant til at bøje sig. Og nu behøver jeg vel ikke yderligere at nuancere hendes Sind og Tænkemaade. Det var naturligvis hende og Kraftrupdamen, der, uden at behøve Mændenes og Børnenes Samtykke, havde affattet Præliminærerne til den besluttede Tripelalliance. Cæcilia, den næstældste Datter var udseet til Holger. Der var intet Andet derimod at indvende, end at hendes Krop var skjæv, hendes Ansigt grimt og hendes Sindelag lig den hoffærdige, herskesyge og onde Moders. — Ved Spisebordet fik Holger af

sin Mama Plads anvist hos den skjønne Cæcilia. Den unge Herre, som ellers næsten altid var ordknap, forholdt sig her ganske lydløs og passede alene sit Fad og sit Bæger. Han bemærkede ikke den regjerende Dronnings Miner og Vink; thi han saae hverken lige ud eller til Siderne; hans Øjne vare ufravendte paa Retterne lige ned for ham og — hans Tanker ved Skovbrynet, vi veed nok hvor. Efter Bordet fik han ikke Lejlighed til at slippe væk; thi ved Maaltidets Ende lod en Tjener ham vide, at hans Moder vilde tale med ham i det og det Værelse. Han adlød, skjøndt ugjerne. Hun foreholdt ham alvorlig, hvor kluntet og ubehøvlet han havde opført sig mod den Dame, man havde udseet til hans Livs Ledsagerinde. Med et svagt Smil og en Smule ironisk Tone spurgte han, hvor stor en Medgift vel kunde ventes med hende?

„Hvor stor," svarede hun, ret tilfreds med Spørgsmaalet, der forvisede hende om, at han bed paa Krogen, „hvor stor kan jeg ikke endnu sige; dog, naar den bliver lagt til den, vi ville unde Dig, saa kan Du leve standsmæssigt."

„Det er nu meget godt," sagde Sønnen, „men hvor gammel kan hun vel være?"

„Hun har endnu ikke fyldt sit tyvende Aar."

„Ak!" raabte han, „havde De sagt firsindstyve, saa kunde jeg gjerne have taget hende; men nu er hun altfor ung til mig; jeg be'er Mama at frafalde dette Forsæt, for det faaer De aldrig fuldført. Har Mama ellers Andet at sige mig?"

Jeg vil ikke bebyrde nogen Læser eller Læserinde med at studere den temmelig lange, af korte afbrudte Sententser bestaaende Skjændepræken, hvis Slutning

lød saaledes: „Dersom Du ikke adlyder, saa gjøre vi Dig arveløs."

„Om Eders Mand vil," svarede han koldt og vendte den unaturlige Moder Ryggen.

I Udgangen fattede han det Forsæt, ikke at se hende, ej heller det Indvendige af Kraftrup mere. Men saa hvorhen? Dette havde han ikke faaet besvaret, da han ved Nedgangen til Ladegaarden mødte Faderen, der havde været nede at se til, om de fremmede Heste vare blevne tilbørligt forsynede. Sønnen traadte ham i Vejen og hævede Armene lidt som til en Omfavnelse.

„Hvad er paafærde, Holger?" raabte den Gamle.

Den Unge fortalte, hvad der nys var foregaaet mellem ham og Moderen. — „Vil Fader ogsaa forstøde mig?"

Taarer perlede ned ad Ridderens Kinder; han gav et heftigt Haandslag og bød ham følge sig op i sit Værelse, det som allerede flere Aar tilbage var ham anvist af Befalhaverinden.

Ankommen her, spurgte han: „Hvad har Du ifinde? Hvor vil Du hen?"

„I Krig," var Svaret.

„Pengeløs skal Du ikke gaa — se her!" — han gav ham en vægtig Pung — den er hemmelig samlet og bevaret for paakommende Tilfælde. Med den — det er bare Guld — kan Du vel gjøre andetsteds bedre Lykke, end her er at vente."

Holger kyssede Faderens Haand med Taarer, som alene randt for ham.

„Jeg vil sende Mikkel Skytte herop efter min Smule Tøj. Her er Nøglen til min Kiste, vil I lægge Pengene derned, Pungen indsvøbt i en Skjorte; saa kan

han tage det ned i hans Kammer, indtil jeg videre har bestemt mig. — Lev saa vel, som I kan, min Fader! Vi sees vel aldrig mere i dette Liv."

Og dermed ude var han af Døren, den Dør, der aldrig mere skulde aabnes for ham. Han søgte nu sin eneste tro Ven paa hans Fædrenegaard og fandt ham ifærd med at pudse en Bøsse og tiltalede ham: „Nu, min gode Mikkel! er jeg arveløs og udjaget i den vide Verden."

Skytten slog med den flade Haand paa Kolben, men kunde i første Øjeblik ikke faae sin Tunge til at fremføre et Ord.

„Jeg er husvild, min Ven!" blev Holger ved, „og beder Dig derfor om en Plads i dit Kammer denne Nat, om det saa blot er paa en Stol; men hent os først min Kiste! Der har Du Nøglen til Kammeret! Lad den blive siddende i Døren!"

Snøftende gik den smerteligt rystede Jæger.

Holger kastede sig i en gammel, forreven Lænestol, grundende paa en Fremtid, der ikke var altfor lys. „Gaa i Krig?" mumlede han, „kæmpe, mod hvem og for hvem? opoffre Blod og Liv, i hvilket Øjemed? et godt eller et slet? Er der ikke noget Bedre at bruge et Par dygtige Arme til? Hm! Krigeren skaffer Føde til Ulve og Ravne; Plovmanden til Mennesker. Og naar Bonden, foragtet, stundom plaget af en mægtig Herre, efter møjefuld Dagsgjerning hjemvender til sin fattige Hytte, modtages han af en rigere Kjærlighed end — holdt der! — Skovnymfe! jeg maa skue Dig endnu engang."

Her kom Skytten med alle Junkerens Ejendomme paa en Trillebør, og klogelig betænkt havde han ikke taget Vejen ned ad Ladegaarden, men til Bagsiden af

den Længde, hvor han havde sit Værelse; usset af nogen Anden blev Kisten indskubbet af det rummelige Glughul.

Næste Dag sprang Holger ud af den samme Aabning, efter at have sagt sin Fortrolige, at der var Penge i Kisten, og anbefalet ham dem til troer Haand. Skulde der spørges efter ham, kunde han sige, at han var kjørt paa en bestilt Bondevogn Sønder paa.

„Men kan Du svare mig til Kisten, om Du skal ud?" spurgte han.

„Den er ikke større," svarte Mikkel, „end at den kan staa indeni min egen; og den er der Ingen, der kommer i."

„Godt, Mikkel, Farvel til iaften!"

Holger ilede ad en Omvej hen til Vaar Skov. Han stillede sig bag Tvillingbøgen og keg gjennem Kløften mod samme Strøg, hvor Dryaden den næstforegaaende Dag havde ladet sig tilsyne. Hun kom rigtignok, men ikke den Vej. Pludselig hører han bag ved sig Lyden af en ved Fodtrad knækket tør Kvist — han snoer sig omkring — ja, der staaer hun. Ingen Hilsen, hverken af den Ene eller den Anden, undtagen alene med Øjnene; paa begge de ungdommelige Ansigter vexlede Lys og Skygge som Skyer og klar Luft under lette Vindpust.

Han kom først tilorde; med dyb Stemme sagde han: „Dette er først den anden Gang, vi sees; og dog tykkes det mig næsten, som om vi vare gammelkjendte — Sorgen maa altsaa kunne forene, saavelsom Glæden. I har Sorg; det saae jeg iforgaars, det seer jeg idag." — Taarer kvældede ud af de blaa Øjne. — „I kjender mig for kort," vedblev han, „til at kunne eller burde fatte ubetinget Tillid til mig. Men vil I til i Overmorgen gjøre mig delagtig i Eders Gjenvordigheder, og om en ærlig og frygtløs Mand kan udrette Noget til

Eders Bedste, da skal I, ved Himmelen! ikke have taget fejl af mig."

En svag Gysen overfoer den Tiltalte og gav hendes Ansigt Ligfarve. Dog denne forjoges i næste Øieblik af Livets. Med et Blik, der var af det Slags, man kalder veltalende, sagde hun i bestemt og livlig Tone: „Om to Dage sees vi igjen." Hurtigt skred hun ned mellem Træerne; og langsomt skred han henad til Vitskøl Kloster.

Hvor Herresædet Bjørnsholm ligger, er vidt og bredt bekjendt. Mindre bekjendt kan det vel være, at Gaardens midterste Fløj er Kirke, og det endnu for hele det store Sogn. Det skriver sig endnu fra den Tid, da her var det ovenfor nævnte navnkundige Kloster, hvis Benævnelse er sammendragen af det latinske „Vitæ scola", som betyder „Livets Skole" og synes at være en bitter Ironi paa Munkelivet, der blot betyder: „at leve godt indenfor et Klosters Mure, uden at bryde sig stort om det virkelige Liv udenfor." Dette gjorde dog den daværende Abbed; og det paa en Maade, at han var velhyndet og højagtet, saavidt han var kjendt, saavel blandt Lave som blandt Høje. (Somme vilde vide, at han i unge Dage — nu var han om ved de Halvtreds — havde været Kjæreste med Fruen fra Kraftrup. Han var adelig — men — efterhaanden kommen under Vejr med hendes Jesabelisme — havde han trukket sig tilbage i et Klosterasyl. Hans vantrivende Kjærlighed til Moderen gik, skjøndt fremspirende af renere Grund, over paa hendes Børn.)

Abbeden lod de to Drengebørn paa visse Tider komme til sig i Klosteret, underviste dem i Latin og gav i Flittighedsbelønninger Smaabilleder af et halvforvanskket

Breviar. Dog, den Ældste, letsindig Vildlap som han var, erholdt ingen; og da han endelig beklagede sig for Moderen, fritog hun sin Kjæledægge ganske for Undervisningen, hvilket slet ikke fortrød Læreren.

Hans yngre Broder, vor Holger derimod, gjorde en Abbeden selv forbausende Fremgang. Inden to Aars Forløb havde han gjennemgaaet de to første Bøger af Livius, de fire første Sange af Æneiden og — Abeilard og Heloises Brevveksling. Denne var han hændelsesvis truffen paa blandt sin Lærers Bøger, havde i dennes Fraværelse i Embeds-Forretninger læst et Par Breve, der, fordi de fordrede flere Oplysninger, bleve ham et mystisk og dog tillokkende clair obscur. Han bad da Abbeden om at læse dem med sig og give de nødvendige Forklaringer. Denne studsede, gik nogle Gange frem og tilbage og drejede sig med Et rask om til Ynglingen, spørgende med en Tone, som klang denne helt fremmed: „Har Du Lyst til at være Munk?"

Næsten forskrækket svarede denne: „Det har jeg endnu ikke tænkt paa."

„Skulde Du," vedblev hin, „engang komme til at tænke herpaa, saa overtænk ogsaa, at Klostercellerne ere eller bør kun være Tilflugtssteder for dem, for hvem Verdens Glæder ere forspildte — eller tabte."

Han snoede sig ikke hurtig nok til at dølge et Par Taarer for Knøsen. Men denne gjemte den ædle Lærers Ord og tabte dem aldrig.

„Seer Du," sagde denne videre, „denne Abeilard døde som Abbed og Heloise som Abbedisse — Begge fordi de havde misbrugt Kjærligheds Gave! — Vel! Du skal kjende deres Historie; Du kunde vel deraf uddrage

Dig nyttige Lærdomme og tjenlig Advarsel." — Og saa gjorde han.

Da Holger nu fra sidste Møde i Skoven tyede til sin faderlige Ven og Skolemester i „Vitæ scola", udøste han for ham sit overfyldte Hjertes Sorrig, Haab og Tvivl, fortællende ham oprigtig Alt, hvad Læseren nu allerede veed. Abbeden billigede hans Vægring for at ægte et Fruentimmer, der var ham saa modbydeligt. Da han kom til at sige sin Mening om det sælsomme Sammentræf i Vaar Skov, rystede han betænkeligt paa det kloge, ærværdige Hoved og spurgte, efter nogen Grunden: „Hvad troer Du, det vil lede til?"

Uden langt Overlæg svarede han: „Jeg mener heri at spore Guds Finger. At jeg, ligesom jeg skal udstødes af mine Forældres Hus, møder hende, at vi saasnart fatte gjensidig Godhed for hinanden — er det ikke Forsynets Styrelse?"

„Min kjære Søn! Forsynets Styrelse er den Gudfrygtiges Støttestav paa hans saa ofte besværlige Vandring; men den Letsindige, den Lastefulde beraaber sig trodsig paa samme højhellige Vejledning, naar de betræde deres vilde og onde Veje, der føre dem i Fordærvelse. Hvilken var din første Beslutning, da Du maatte vende dit Hjem Ryggen?"

„At søge en bedre Lykke i Krigen."

„Men nu?"

„Dersom hun knytter sin Skjæbne til min, da bliver det Pligt for mig at udfri hende fra en ond og tyrannisk Fader og da at opsøge et sikkert Fristed, hvor vi kunne henleve de Dage, Gud vil skjænke os, i stille Rolighed, os selv nok."

„Og veed Du et saadant Fristed, hvor I kunne være

skjulte for Spejderes Øjne? thi at hendes Fader jo vil lede og lade lede efter Eder hele Landet rundt, derpaa kan Du vel ikke tvivle. Dog, jeg veed i saa Fald et nogenlunde sikkert, og som tilmed staaer under min Beskyttelse: men Nok herom til Du veed, hvad den Dag imorgen giver. Saalænge kan Du blive her og bebo Cellen her ved Siden af til Højre. Dens forrige Beboer blev begravet for to Dage siden, og saa staaer den ledig. Hos mig kan Du imidlertid faae Spise — her har vi Aftensmaden."

En vordende Munk, som i sit Noviciataar havde denne Bestilling, bragte paa en Træbakke en Portion ferst Fisk med Brød og en lille Krukke Øl til. Han kunde ikke hytte sig for at kaste et nysigent Blik til den unge Fremmede.

„Giv os endnu engang saameget til min Gudsøn! Men ellers taler Du ikke til Nogen om ham — Du forstaaer mig!"

Oppasseren nikkede og gik; han forstod meget godt Klosterherrens Mening; thi over Lydighed holdt han med Strenghed.

Hans Gjæst, som var udvaaget efter to Nætters aandeligt Arbejde, kunde, efter fortæret Aftensmad, ikke længe holde Øjnene aabne, bad altsaa sin Vært om Tilladelse at søge Sengen. Denne smilede, flyede ham Nøglen, ønskende ham en kvægende Søvn. „Skulde Du," lagde han til, „vækkes inat ved Klokkeklang eller Sang, saa bryd Dig ikke derom og læg Dig atter til Ro! Det er kun vore almindelige Klosterskikke, vi iagttage. Jeg behøver vel ikke at gyde Olie paa Lampen derinde; og det er endnu lyst nok til at klæde Dig af." Og Afklædningen tog kun meget stakket Tid; neppe var den

forbi, før han var i Seng og i Søvn. Saa fast var denne, at han hverken drømte om Furier eller Feer, men uden at vækkes af Gøglebilleder sov til ud paa Formiddagen.

Hans Tanker faldt paa Mikkel og Kisten. Den tro Svend havde jo upaatvivleligt ventet efter ham, maaske langt ud paa Natten. Han yttrede sin Bekymring derover for Abbeden.

„Eftersom I har berettet mig Eders Familieforhold," sagde Abbeden mildt, „saa skal I ikke blive til Natten, for selv at vove Eder did; men jeg vil strax lade en af Klosterets Bønder, en ret fiffig Knægt, kjøre til Kraftrup, tage Kisten og Mikkel, om han er hjemme, med. Han kan jo, for ikke at sees, gaa den Bagvej, I har talt om, og gaa et Stykke efter Vognen. Skulde han være paa Jagt, kan Bonden blive, til han kommer hjem. Jeg vil derhos lade ham undervise om, at om Nogen vil udfritte ham om Eder, hvor I er o. s. v., skal han blot svare til Alting, at han veed det ikke. Hvad Kisten angaaer, da er han lejet af En, han ikke kjendte, for at føre den til Gunderstedgaard. Naturligvis afleverer han begge Dele til Portneren her. Nu vil jeg strax lade det Alt besørge. Imidlertid, der staaer en Flaske god Vin i Væggeskabet; tag Eder et Glas til Opmuntring, og naar nu Middagsmaden ret strax kommer, saa tømme vi den helt ud."

Den unge Mand fik ej engang Tid til at takke, før den Gamle var sprungen til Døren og ud af den, hvor man hørte ham give en Udestaaende Besked. Strax efter ham kom Middagsmaden ind. Begge tog til sig af Retterne, medens Flasken offrede Størstedelen af dens Indhold.

„Vin glæder Menneskets Hjerte," deklamerede Værten, hvergang han fyldte de smaa Tumlinger — som dette Slags Sølvbægere dengang kaldtes. Højt svingende det sidste fremsagde han begejstret Horatses begejstrende Ode: „Persicos odi puer apparatus" — en hedensk Sang i et kristelig-katholsk Kloster — havde salig Flaccus kunnet høre dette: sikkerlig vilde det have smigret ham mere end den højtstaaende Mæcenas's Bifald. Ogsaa Ynglingens Hjerte følte sig glædet og udvidet af sødeste Haab. Rynkerne glattedes paa hans Pande, og de sammentrukne Læber udbredte sig til et Smil. Timer forløb under Samtaler, der slet ikke vedkom latinske Messer og Bønner. Og saa let og hastigt forløb dem Tiden, at de Begge forundrede sig, da det meldtes, at Vognen var kommen tilbage fra Kraftrup og havde bragt det Befalede med.

„Jeg gad dog gjerne seet denne Mikkel, som I gjør saameget af," sagde Abbeden og gav Befaling til, at han og Portnerens Karl skulde bringe Kisten op.

Saasnart Skytten gjennem den aabnede Dør fik Øje paa Holger, blev han saa betagen af glad Forbauselse, at han slap sin Hank af Kisten, styrtede ind og kysfede flere Gange vexelvis sin Yndlings Hænder. Idet Holger lempelig drog dem til sig, sagde han, pegende paa Abbeden: „Tak denne ædle Mand; han er min Frelser, min Velgjører, min anden Fader."

Istedetfor anden Tak knælede den ærlige Jæger for Patriarken, foldede Hænderne og bad om hans Velsignelse. Denne blev ham velvilligen meddelt med det Tillæg: „Bliv ved i din kjærlige Troskab mod din Junker, saa vil Gud velsigne Dig! Din Bistand kan maaske snart behøves."

„Gid det var saa vel!" raabte Mikkel glad, idet

han rejste sig, „og gid jeg kun snart maatte vende Ryggen til det formaledidede Kraftrup."

„Den Dag kunde Du leve," sagde Abbeden smilende: „men Du glemmer Kisten, den skal for det Første herind ved Siden af."

Holger aabnede for dem, gav Portnerens Karl Lidt for sin Umage og Noget med til Kjøresvenden. Mikkel paalagde han, inden hans Bortgang, at holde hemmelig alt det Passerede, forsikkrende ham, at Karlen i Klosteret saavelsom Klosterbonden ikke vilde eller turde sladre.

Abbeden og hans Gjæst tilbragte sammen en længere Aften, oplivet af munter Underholdning. Efter en med skjønne Drømme afvexlende Helsøvn stod Holger op næste Dag i rette Tid og søgte strax ind til sin elskelige Nabo. Han fandt denne beskjæftiget med, paa et Bord at ordne adskillige, formodentlig nys erholdte, Klædningsstykker, en Mandfolkedragt og en Kvindeklædning. Han hilsede den Indtrædende med et venligt Nik. Først da han var bleven færdig med alle disse Klædemon, der vare grove og plumpe baade af Materie og Form, sagde han til den forundrede Junker: „Hvad tænker Du vel, disse Maskeradedragter have at bethyde? For hvem bestemte?"

Hin rystede taus paa Hovedet.

„Seer Du, min Ven! det er muligt, at Ridder Kresten har faaet Snu om sin Datters Sammenkomster med en Herre der i Skoven; i ethvert Fald ville hendes Vandringer være komne til hans Kundskab og have vakt hans Mistanke. Han kunde desaarsag have udsat Spejdere, for at passe Dig op, gribe Dig og føre Dig til Vaar. Og da Gud naade Dig! Hør kun videre:

der er en af Klosterets Bryder*, der har viist sig saa flittig og ærlig, at jeg besluttede paa egen Regning at lade forfærdige og skjænke ham denne splinternye Klædning og derhos denne til hans Kone. Nu afforer Du Dig dine egne Klæder og iforer Dig hans. Vil saa Nogen der ved Vaar antaste Dig, saa siger Du: at Du er en af vore Bryder og udsendt i et Ærinde til Sebberkloster. Skulde det ikke hjælpe og Du føres i Fangenskab nede paa Gaarden, da skal Tegnet være, at Du ikke kommer her tilbage i Aften. Imorgen vil jeg da fordre Dig udleveret. For Kvindedragten kan saa siden vorde Brug. Gud give, jeg nu maa se Dig igjen efter Ønske! Han selv være dit Skjold og Værge! Men først en Hjertestyrkning!"

Holger formodede rigtig nok, at Kvindedragten var bestemt for den Elskede, og at de begge skulde flygte under saadan Forklædning — men hvorhen? — Dog, hans Tillid til den faderlige Ven var ubegrændset, og Vinen kunde ikke forstærke hans Mod.

„Gjør nu den Aftale med hende, at hun indfinder sig imorgen saa tidlig, hun kan se, dog ikke paa Eders sædvanlige Mødested, men helt ude i den søndre Ende af Skoven. Jeg skaffer Dig til samme Tid Heste og Vogn; Du tager Kvindeklæderne med Dig, lader hende trække dem paa i muligste Hast og kjører hid Alt, hvad trække kan. Jeg skal tilstæde og have sørget for Opholdssted nogle Timer dernede i Mollen. Gaa nu, min Søn! Det Øvrige siden! Som Vejviser vil jeg give Dig En, som kjender den. Valete plurimum!"

---

* Herremændenes Bestyrere af de endnu saa benævnede „Hovgaarde" i Landsbyerne.

For at komme saameget raskere afsted, blev der forskaffet ham en Rideheſt med Beſked, at ſætte den af i Farſtrup.

Han var neppe ankommen til den bevidſte Bog, før Froken Anna kom farende derhenimod, med Blikket ſtivt heftet paa den Plet, hvor hun ikke forgjæves ventede at opdage det kjære Anſigt. Men da hun kom helt om til ham og ſaae ham i en ſaa uventet Dragt, undſlap hende et lille Skrig, og hun vidſte neppe, om hun ogſaa turde kjendes ved ham. Dog, hans ſjælfulde Mine og ejendommelige Stemme betog hende ſnart al Tvivl. Han udrakte ſin Haand; villig lagde hun ſin i den.

„Tiden," ſagde han haſtigt, „de Farer, ſom omringe os, byde os at være knappe med den."

I ſammentrængt Korthed gav han et Omrids af, hvad der ſiden deres førſte Møde var hændet ham ved Abbedens kjærlige Omhu for ham, ſagde hende uden Forbeholdenhed, hvad denne uvante Dragt havde at betyde, og endte med det ømme Spørgsmaal: „Anna! elſker Du mig?"

Hun ſaae ham frimodigt ind i de ſtore, ſorte Øjne og ſvarede faſt: „Ja!"

Han trykkede et heftigt Kys paa den Haand, der ved et helligt Baand ſkulde forenes med hans.

„Anna!" frittede han med Elſkerens Ømhed: „Dine Øjne vare forgrædte, inden de havde ſeet Den, hvis kjæreſte, helligſte Pligt det fra nu af ſkal være, at gjengive dem huslig Glædes rene Glands. — Nu er jeg din Fortrolige: fortro mig da dine Sorger!"

„De ere beſlægtede med dine," ſvarede hun: „Hvad din Moder er for Dig, det er min Fader for mig. Fadernavnet har for mig aldrig været Andet end Skræmſel;

og den i Følge med Anelse, som nu, uden Bistand, skulde virkeliggjøre sig: han har bestemt, at jeg skal dømmes til et nyt Tyranni under en Mand, som jeg kjender nok til at afskye ham. Idag otte Dage skal de forhadte Lænker paalægges mig. Jeg følte Fortvivlelsens Mod til at vægre mig, til ved Knæfald at anraabe om Barmhjertighed — han stødte mig fra sig med den Erklæring: „Ridder Ivar bliver din Ægteherre, om jeg endog selv skal holde Dig fast ved Brudeskamlen.“ — Frels mig, Holger! og jo før, jo hellere!“

Neppe fik hun sagt det sidste Ord, før hun forfærdet raabte: „Skjul Dig, skjul Dig! Der komme Ridende — de ere vistnok udsendte af min Fader.“

Hurtig tog hun en Bog af Lommen og gik læsende langsomt hjemad. Holger red næsten den modsatte Vej; men dog ind i Skoven. Det var forsilde: en af de spejdende Ryttere havde seet ham, og han og hans Fæller stak skraaes ind efter ham. Snart var han indhentet og omringet og tvungen til at lyde den Befaling, at gaa imellem dem ned til Herreborgen. Imidlertid var Herren selv med en anden Trop kommen henimod de Elskendes Samlingsplads, da En af Følget gjorde ham opmærksom paa Datteren, der, som det syntes, gik fordybet i Læsning inde imellem Træerne. Han bød sine Svende at fordele sig udenom Skoven og red hen til Anna. Hun tog Bogen ned og hilsede, uden at yttre nogen Overraskelse eller Forlegenhed.

„Hvor,“ raabte han barsk, „er Den, som Du nu i flere Dage har løbet efter? Og hvem er han?“

„Der kom,“ svarede hun med troskyldig Mine og Stemme, „en Mand, som var bondeklædt, og spurgte mig, som jeg sad paa en Vindfælde og læste, om Vejen

til Sebberkloster, hvorhen han skulde, sagde han, med et Brev fra Abbeden i Vitskøl."

„Hm!" brummede den gamle Bjørn, „kan Du ikke læse hjemme? Jeg vil ikke have den Renden i Skoven! Den passer sig ikke for en adelbaaren Pige. Hvad er det for en Bog, Du er saa forgabet i?"

„Det er," svarede hun med et neppe tilbagetrængt Suk, „Historien om Jephta, der offrede sin egen Datter."

Her laa Noget, som ramte — ikke hans Hjerte; thi det var forlængst bepandsret „med tredobbelt Malm," som den latinske Digter siger — men Galden i ham. Dog, da han ikke vilde lade Datteren mærke dette, tav han. I det Samme han vendte det gultanløbne Ansigt til Siden, saae han den anden Trop komme med en Gaaende imellem sig, ovenfor Skovbrynet. Han raabte dem ned til sig med et triumferende „Haa, haa! saa I har dog fanget ham."

Til Anna sagde han med et skadefro Grin: „Kjendes Du ved ham? Se paa ham! Nu er han her jo strax."

Hun fattede sig og svarede roligt: „Det er vist den Samme, der spurgte mig om Vejen til Sebberkloster."

Derpaa vendte hun sig og gik, med Øjnene paa Bogen, men med Ørerne baghenne. Tyrannens Mistanke var endnu i Bevægelse; og da de, der havde opdaget og fanget min gode Bryde, fortalte, at han vilde forstukket sig i Skoven, fik han et „Hvorfor?" at besvare.

„Fordi," sagde han paa Bondemaal, hvilket han ret godt kunde tale, „fordi jeg havde noget Aparte at bestille, som jeg jo ikke kunde lade dette her Kvindfolk se — jeg skulde for mig selv."

Man lo.

„Men," tog Inkvisitoren igjen ved, „hvad er det for en Vej, Du tager fra Vitskøl til Sebberkloster?"

„Jeg var i Ring, for at besøge en Søster, jeg har der," svarede han, uden at betænke sig, „og saa vilde jeg om ad Farstrup, hvor en Broder af mig tjener."

„Gaa saa Fanden i Vold!" drønede den mandhaftige Ridder, vendende sin Hest.

Men en af hans Følgesvende hviskede til ham: „Naadig Herre! der er vist Noget fejl ved den Bryde! hans Hænder ere saa hvide, og jeg troer, jeg har seet hans Ansigt før; men hvor kan jeg ikke komme paa."

Holla!" raabte Herren: „Han skal ned til Vaar, Der skal Du ogsaa komme „for Dig selv." Sæt ham ned i Hvælvingen! og giv ham Noget til Nadver! Imorgen vil jeg tage ham lidt nærmere i Skole."

Rygtet om dette sælsomme Tog foer næsten med Vindens Fart omkring i hele Egnen, og det ikke uden ligesaa sælsomme Udstafferinger, saasom: at Herren paa Vaar havde truffet sin Datter sammen med en Bondekarl, ført ham til Gaarden, spændt ham paa Træhesten, derefter puttet dem Begge i een Sæk og ladet dem kaste i Graven, med meget Mere. Men en Paalideligere, En af dem, der havde været med og som stod i et vist lønligt Forhold til Abbeden, berettede denne Sagens rigtige Sammenhæng. Denne sendte strax Bud og Brev til Vaar og forlangte sin Bryde udleveret. Svaret lød — thi han, saavelsom de Fleste af hans Stand, befattede sig i hine Tider ikke med Blækfmøreri — „at naar han havde forhørt den mistænkelige Person og da fundet ham brødefri, vilde han sende ham til Klosteret, om Abbeden saa kunde kjendes ved ham." Denne slog sig ikke hermed til Ro, men udskikkede den snueste af sine Munke, for-

klædt som Betler, tilmed udrustet med tvende Krykker — hvisaarsag, saavelsom og for Tidens Skyld, han lod ham age Vaar paa en Fjerdingmil nær. Nøje følgende sin Instrux, søgte han i Kjøkkenet, som en Pige anviste ham. Ankommen der, satte han sig ned paa en Huggeknub og bad i en ynkelig Tone om Lidt at bide paa i Guds Navn. En Kokkepige rakte ham en Skive Brød og en Snillek Ost, hvilket han med forstilt Graadighed strax klemte paa, aad alligevel kun lidt og puttede Resten i Lommen.

„Herre Gud!" sagde han saa ret kummerligt: „Det er strengt at være til, naar En bliver gammel og svag."

„Aah!" sagde Pigen, stedse passende sit Skorstensskjød, der kan findes mange Unge, der har det nok saa slemt som J. Der sidder saadan En hist ovre i Kjælderen; han vilde vist hellere end gjerne bytte med Jer."

„Se se!" sagde Skjelmen, „hvad er det for en Kumpen? og hvad har han da syndet?"

„Ja," svarte hun, „det kjende vi Tjenestefolk ingen Redlighed paa. De ville rigtignok have til, at han var i Lav med at gjøre det Slemme ved Frøken Ann' derude i Skoven. Hun fik rigtignok en grumme Forskrækkelse og er endnu ikke vel tilpas. Ham den Skidting dernede i Lukkelset kan De ikke faae til at bekjende, hvad han hedder, eller hvor han er fra. Derfor skal han ogsaa om tre Dage — saa lang Betænkningstid har naadig Herren givet ham — op og ride Træhesten, saalænge til han gi'er Forklaring."

„Hm! hm! hm!" gryntede Skjelmen, „jeg kommer saa mange Steder og seer baade Den og Den; skulde det være sært, om jeg ikke ogsaa havde seet denne her Krabat

før, enten her eller der — kunde jeg ikke komme ved at kige ind til ham?

„Det kan I sagtens," svarede hun, „om det ellers kan nytte Noget; han sidder derindenfor, hvor Jernstængerne ere i Glughullet."

Stodderen skravlede derhen, keg ned og hviskede: „Her sender vor Abbed Jer nogle Instrumenter, I kan sætte Jer i Frihed med. Se saa at faae Den med, I veed nok. Vognen møder ogsaa før Dag, I veed vel hvor."

Hermed stak han en lille Pakke ind igjennem Stængerne, hvorved vor Junker saae sig i Besiddelse af to File, et Brækjern, en stærk og skarp Krumkniv og et Par Britbore, samt et Stykke Tælle til at smøre det Jern med, som han fik at arbejde paa, saa Lyden kunde saameget muligt dæmpes.

„Og," lagde Munken til, „hellere inat end en anden; for ellers kommer I om tre Dage op at ride. Vale!"

Han gik nu tilbage til Kjøkkenet, og idet han satte sig ned og bad om en Taar Vædelse, sagde han ligegyldigt til Pigen: „Jeg kunde ikke faae rigtig Kjende paa ham; alligevel, jeg har seet ham etsteds før, ihvor det saa er. Ja ja, han gi'er sig nok."

Saa ønskede han Pigen Guds Løn, stavrede afsted den Vej, han var kommen, og afgav sin Beretning til Abbeden.

Imidlertid faaer Læseren blive paa Vaar og se, hvad Midnatten fører med sig. Den fører for det Første den ængstede Elskerinde paa Hosesokker ned til Fængselsdøren; hun pikkede sagte og hviskede det kjære Navn. Den Paakaldte sprang fra sit Fileri og hviskede tilbage:

„Sødeste Sjæl! Jeg har faaet Værktøj til at sprænge dette fordømte Hul. Jeg har allerede overfilet den ene af de tre Jernstænger i Vinduet. Om to Timer kan jeg være ude; men gaa Du saa lidt iforvejen hen mod Skoven, Du veed; og klæd Dig i Mørkt baade paa Krop og Hoved, og ombind dine Fødder vel med noget tykt og stærkt Tøj, ellers blive de vaade af Duggen. — Gaa nu, Du Velsignede! jeg maa bruge mig med Vinduet."

Han brugte sig saa ivrigt, at de to andre Stænger inden halvanden Times Filen vare løsnede forneden. Den kraftfulde Yngling bøjede dem en for en udad og opad, saa han uden stor Anstrengelse kunde skubbe sig ud. Usect lod han nu snart Porten paa Ryggen og indhentede den forud vandrende Kjæreste, netop som han i Dagskjæret fik Øje paa den ankommende Vogn. Parret ilede den imøde. Hurtig omkring og op paa den. Kudsken flyede ham Pakken, som indeholdt den kvindelige Maskeradedragt, der under Kjørselen, ved Holgers Bistand, snart blev ombyttet med den paahavende. I rask Fart gik det nu fort, og Solen var knapt kommen saa højt over Jorden, at den kunde se de Hurtigrejsende staa af ved Klosterporten, der, efter given Befaling, strax aabnede sig. Da Kjøresvenden saae et Bondekvindfolk stige ned, istedetfor den fornemme En, der var stegen op, blev han først forundret og derpaa noget benouet, idet han tænkte, at denne Forbytning var et Værk af Sortekunstneriet, for hvilket, saavelsom for Virtuoserne i samme, han nærede tilbørlig Ærefrygt.

Portneren sagde dem Besked fra Abbeden: at de Begge strax maatte komme op til ham. Dette lod de dem ikke sige mer end eengang. Holger medtog Bondepigens aflagte Kaabe og Hat.

Deres faderlige Beskytter modtog dem, saaledes som man nok kan tænke sig, og tøvede ikke længe efter Frokosten med at føre dem ned i Kirken, hvor han, efter katholsk Ritual og med denne Religions Ceremonier, forbandt dem med det hellige Baand. Om de Tilstedeværendes ubrødelige Taushed var ikke den mindste Tvivl. O! der er skeet langt Andet indenfor Klostermure, som aldrig er kommen paa andre Menneskers Tunger udenfor dem.

I et stort og smukt dekoreret Værelse, der ved en skjult Paneldør stod i Forbindelse med Abbedens Celle, satte de sig alle Tre om et med lækre Spiser velbesat Bord, hvor den kosteligste Vin ejheller savnedes. Begge Mændene gjorde god Besked; men saa betagen var den unge Kone af Tanken om sin hartad vidunderlige Skjæbne, at hun, uagtet Værtens venlige Nøden, viste sig som en særdeles smaatærende Gjæst. Men havde den skjønne Mund kun lidt at bestille, da havde de skjønne Øjne desmere: disse mildttindrende Stjerners dæmpede Glands hvilede ofte og længe, og ikke uden Gjenskjær, paa den nygifte, himmelsk-lykkalige Mands Ansigt. Ah! han trængte slet ikke til saadanne Brandpile; hans Hjerte var jo Ild.

Da Maaltidet var forbi, Manden havde omfavnet sin Hustru og Præsten dem Begge under Et, tiltalede han dem saaledes: „Mine elskelige Børn! Hvad jeg til Eders Bel har begyndt, vil jeg med Guds Hjælp videre fremme, saa godt jeg veed og kan. At din Fader, min kjære Datter! vil sætte Alt i Bevægelse for at finde Dig og din Mand, det kan I ikke dølge for Eder selv. Jeg har derfor udseet Eder et Tilflugtssted, hvor han allermindst vil søge Eder. Livøen herude i Fjorden tilhører

vort Kloster. Der boer nu kun en eneste Familie paa den nordre Kant af Øen. Han erlægger sine Afgifter for en stor Del i Fisk, som han og hans to Sønner selv fange. Eftersom Vinden er, venter jeg dem idag eller imorgen. Nu vil jeg tale med ham om, at jeg overlader ham Eder, som jeg foregiver ere anbefalede mig fra en Medbroder langt Syd nede, eftersom Eders Forældre ere komne i Armod ved Ildsvaade og anden Uheld, paa det jeg kunde sørge for Eder. For det Første maa I tage Ophold hos den Livsfisker, indtil I udi Skoven paa Sydkanten faaer opbygget Eder et Træhus, hvortil jeg skal lade ham overføre de nødvendigste Materialier. Hans ældste Søn er en dygtig Tømmermand, og for nogle faa Dalere bygger han Eder snart en Hytte, som Eders Kjærlighed vil gjøre til et Slot. Du faaer ogsaa nok disse brave Menneskers Hjælp til at omhugge og istykkersave nogle Træer derudenfor. Saa have I Ildebrændsel for i Vinter og, naar Rødderne ere optagne, saa stort et Stykke Havejord, som Du formaaer at dyrke. Et Par Køer og nogle Faar bliver der vel ogsaa Lejlighed til at faae derover, saavelsom Husgeraad, der jo i Førstningen kan være tarveligt. Fødekorn forskaffer han Eder nok, og deraf behøve I jo ikke meget. — For det Første," lagde han til med et skjelmsk Smil, „behjælpe I Eder vel med Lidt; men skulde I siden blive Flere, saa kan der nok fra Fiskerens eller herovre fra Faaes en Bugge" — her blev han afbrudt ved Beretning om, at Fiskeren var kommen.

Hvilken Aftale han gjorde med denne, eller rigtigere: hvilken Befaling han gav ham, det kunne vi jo nok vide uden nøjere Forklaring. Inden han fik samme omstændelig udfærdiget og Livsmanden indprentet, var

Solen ved at gaa ned bag merbemeldte Livø. Den gode Munk gik tilbage til sine Lukafer og fandt den nygifte Kone paa — vi kan nok vide paa hvis Skjød.

„Naa, I søde Børn!" hviskede han fortroligt: „I have havt en besværlig Rejse idag; nu skulle I have en sød og rolig Nat. Sengen herinde er lavet til To, og I forliges nok om den — jeg skal lyse Jer."

Det gjorde han og overlod de Lykkelige til dem selv. Længe førend Dag purrede han dem ud til Rejsen, og ikke uden Grund; thi han havde midt om Natten faaet Nys om, at begge de gamle Riddere vilde søge deres Børn i Klosteret. De Nygifte vare allerede komne i god Behold til Livøen, da Portneren berettede, at en Trop Ryttere ad Vaarvejen nærmede sig. Han fik strax Befaling at holde Porten aflukket og stænget.

Det var rigtig nok den onde Ridder fra Vaar. Da han kom for Klosterporten, fordrede han at indlades. Portneren svarede ud af et lille Hul i Muren, at det var ham forbudet.

„Saa gaa til din Herre, Abbeden," tordnede Hin, „og sig ham, at jeg har noget Vigtigt at tale med ham, og det strax."

Portneren gik og mødte Abbeden paa Halvvejen. Denne traadte ud paa Portaltanen og spurgte Ridderen om hans Forlangende.

„Jeg forlanger min Datter udleveret," raabte Hin, „saavelsom den Slyngel af en Adelsmand der fra Krastrup, som har røvet hende ud af min Borg."

„Ingen af dem er her," svarede Abbeden.

„Jeg veed, at de ere her," hvinede den opbragte Ridder; „og kan I eller vil I ikke finde dem, saa skal jeg selv lede dem op — Porten op!"

Abbeden saae en anden Trop nærme sig paa Krastrupvejen.

„Mit Kloster," svarede Abbeden, „er en Fredens Bolig. Hvorledes vil I forsvare at overfalde Religionens Tjenere saa voldeligt?"

„Meget godt kan jeg forsvare det," lød videre Ridderens Tale, „naar de, der kalde sig Religionens Tjenere, huse og hæle med Røvere og Skjelmer — Luk op!" —

„Se Jer først lidt om," sagde Abbeden ganske roligt og mildt; thi nu var Ridder Jørgen ikke mere end et Par hundrede Skridt borte.

Da Ridder Kresten fik Øje paa ham og hans Hob, der var talrigere end den, han havde hos sig, mumlede han: „Det er, Gud døde mig! den Skjørtekarl fra Krastrup — hvad mon han vil?"

Han red ham imøde med sine Svende, raabende: „Hvad vil I her?"

„Søge," svarede Hin, „efter min Søn" —

„Og efter min Datter?" faldt den Anden ind: „Aa! I veed vel bedre, end I lader — I Fader til en Pigethy!"

„Ingen Grovheder!" lød det fra Ridder Jørgens bævrende Læber: „det Ord skal I tage tilbage, for ellers" —

„Og hvad ellers?" —

„Vil jeg med mit Sværd se at putte det ind i Jer Hals igjen."

Uden Svar drog Ridder Kresten sit Værge, og ligesaa gjorde i næste Øjeblik Krastrupmanden. De red, Begge af vred Hu, mod hinanden; og blev Kampens snarlige Udfald, at den onde Ridder sank dybtsaaret af Hesten. Hans Folk omringede ham.

„Bringer mig snart hjem!“ stønnede han, „om jeg holder det ud saalænge.“

Abbeden, som stedse var bleven paa Portaltanen, raabte til den Saaredes Svende: „Tag Hestedækkener af og bærer Eders Herre herind i Klosteret, saa skal der blive sørget for ham saa godt som muligt.“

Saa gjorde de. Porten aabnedes, og den Saarede blev ført til et af de nærmeste Værelser og lagt paa en Seng. Abbeden sprættede selv Klæderne op for Brystet, betragtede Saaret, Ansigtet og følte til den matte Puls.

„Eders Tilstand er farlig,“ sagde han; „har I Noget at skrifte, maa I ikke forbie Eder; og derpaa kan I modtage den hellige Hostie.“

„At lade sig stikke ihjel af saadan en Ærtekjælling,“ stammede han, „det er, Gud døde mig! tungt. Behold Eders Hostie og alle Eders gejstlige Grimasser for Jer selv! og lad mig gaa til Helvede i Fred!“

Neppe havde han udtalt dette opbyggelige Skriftemaal, førend Døden hentede hans sule Sjæl, og en Vogn fra Vaar endnu samme Aften hans Legeme. Og saa var den Historie forbi; hverken Kongen eller Domstolene tog Notits af Fejden, saameget mindre som den Dræbte var angribende Part. Overalt var slige Begivenheder slet ikke ualmindelige, og Kongerne havde Intet imod, at den ene mægtige Adelsmand knækkede Halsen paa den anden.

Abbeden søgte at skjule det Forefaldne for de nye Livboere — ikke fordi det jo vilde have glædet den Ene og ikke smertet den Anden; men han vilde nødig endnu bringe en Slags Forvirring ind i deres Paradisliv, men hellere lade dem uforstyrrede dele Tiden mellem Arbejde og Kjærlighed. Bygningsarbejdet gik og

saa rask fra Haanden, at inden fire Uger stod der et lidet, men net og tæt Hus, bestaaende blot af en Stue paa to Fag, med tvende Kamre, halv saa store, i den ene Ende. Et Halvtag i den anden var Nods og Faaresti; det Hele tækket med Rør. I et af Kamrene var Mundforraad; i det andet var Soveværelse. Træernes Fælden og Rydning, Jordens Bearbejdning med Spade og Rive, Alt fremmedes saa godt, at Holger endnu i samme Sommer kunde plante den første Kaal. Anna var heller ikke ledig: hun tillærte sig strax at malke sine Køer, si Mælken og kjærne. Naar Manden kom mødig fra sit Arbejde og hun rakte ham et Stykke Brød med hendes eget Smør paa og en Skaal Kjærnemælk eller sød Mælk, da smagte det ham saa herligt som, tyktes ham, ingen Lækkerier, han tilforn havde nydt. Husfruens glædestraalende Aasyn var Kryderi paa Føden — „Hvor saare Lidet hør der til for lykkelig at være!"

Tvende Maaneder og lidt længer havde de levet dette Hyrdeliv uden at have mindste Underretning fra Begges Hjem; og hvad Abbeden meddelte dem, bestod næsten alene i Livets Fornødenheder, saa og nogle Blomster fra Klosterhaven, dem begge Ægtefolkene vare lige gode om at plante, passe og vande m. m.

En Dag, som de vare beskæftigede med denne Forfriskningssysel, træder højst uventet ind i Haven — hvem? hvem Anden end den gode Mikkel. Han græd af Glæde, og sandt at sige gjorde Holger ligesaa. Begges artikulerede Glædesyttringer kunne vi gjerne springe over, især da Mikkels bestod mest i Interjektioner, og indskrænke os til at levere en noget sammentrængt Beretning om den Sidstes seneste Begivenheder.

Da hans Yndling Holger var tyet til Vitskøl

Kloſter, men ſiden derfra ikke havde ladet høre om ſig, blev den Kraſtrup Skytte ret led og ked af ſin Tjeneſte derſteds, tog ſin Afſked og Vejen til Kloſteret for at ſøge ſig en ny Virkekreds i ſit Fag — vel ogſaa for, om muligt, at opdage Sporet af den kjære Junker. Det indtraf ſaa heldigt for Skytten, at Tjeneſten nu nys var bleven ledig. Han blev ſtrax antagen og Formandens Lejlighed nede i Møllen ham anviſt.

„Der ere ogſaa vore Jagthunde indkvarterede," ſagde Abbeden, „hvis de ellers due noget; thi din Formand brugte hverken dem eller ſig ſelv for meget. Af Krudt og Bly brugte han derimod mer end nok, men Vildtleverancen faldt ſparſom. Jeg har derfor ſkilt os ved ham. Dig veed jeg Nok om, til at tro Dig ſom en ærlig Karl og en utrættelig Jæger. Men derhos paalægger jeg Dig ſtreng Lydighed og, hvad der angaaer Kloſteret, urokkelig Taushed, ſamt at Du aldrig ſpørger mig eller Nogen her, undtagen hvad din Beſtilling kan medføre — det maa Du forud love; Koſten faaer Du paa vor Regning nede i Møllen, hvert Aar et Par nye Vandſtøvler, en ny Klædning hvert andet, 6 Daler i aarlig Løn og ligeſaa mange til Krudt og Bly — er Du dermed fornøjet?"

„Fuldkommen!" ſvarede Skytten.

„Gaa ſaa ned i din nye Bopæl og lad os ſe en Prøve paa din Kunſt, ſaaſnart Vejret holder til!" Dermed var han affærdiget.

Mikkel tøvede ikke mange Dage, inden han følte ſig for om Holger hos Mølleren og hans Omgivelſer — det havde jo Abbeden ikke udtrykkelig forbudet ham — men her fik han ſlet Intet ud. Nu paſſede han da flittig ſin Dont, ſom jo var hans Yndlings-Sag, og er-

hvervede sig af Klosterbrødrene og deres Forstander velfortjent Ros, hvortil føjedes nu og da en Mundsmag af Hvælvingernes kostelige Vin. Da nu et Par Maaneder siden hans Indsættelse som Skytte vare henrundne, blev han en Aftenstund kaldet op til Abbeden.

„Jeg veed nu," sagde denne, „at jeg i enhver Henseende kan stole paa Dig og paa disse Dyder, som jeg ved Tiltrædelsen af din Tjeneste indskærpede Dig. Jeg har derfor tænkt at skaffe Dig en særdeles Glæde; imorgen skal Du se denne Junker, som Du holder saameget af. Men det er nødvendigt, at hans Opholdssted bliver en Hemmelighed mellem os og en anden lille Familie, paa hvilken jeg kan forlade mig, men som dog ikke veed, hvem han egentlig er. Der ligger nede ved din Bopæl en Baad, som imorgen tidlig snart skal bære Dig til ham. Dens Fører leverer Du dette Tegn, saa veed han Besked og tager Dig op uden Betaling. Og dette Brev afgiver Du til Hr. Holger — lykkelig Rejse!" Den glade Jæger stammede en Taksigelse og bortfjernede sig.

Sammenkomsten kjende vi allerede, tilføjende blot, at Skytten blev i nogle Dage paa Øen, hvor han havde Natteleje hos Fiskerens, og drog saa inderlig fornøjet tilbage; han forventede jo og med Rette, at han oftere kunde faae Lov til at gjøre denne Lystrejse.

Da Mikkel kom hjem og beskrev Tilstanden derovre paa sin Maneer, sluttede han med den Anmærkning, at der paa Øen var saamange Harer, som der er Lærker om Efteraaret, og frembar det Ønske, at han dog maatte faae Lov til at rage nogle sammen engang imellem. Dette blev ham bevilget, og saaledes forsynede han flere Gange inden Vinteren Klosterkjøkkenet overflødigt. Den

unge Øboer og den gamle Klosterboer vexlede ved disse Lejligheder Breve. Det sidste, som Hin lidt hen paa Efteraaret erholdt, berettede ham, at hans Moder havde faaet Tæring, og at hun maaske neppe kom til at høre Lærken synge, samt at hans ældre Broder ved et tøjleløst Liv rimeligvis havde paadraget sig samme Sygdom. Skulde disse Tvende ved Døden snart afgaa, vilde han og hans Kone blive modtagne med aabne Arme af Faderen, der sørgede meget over sin forsvundne Søn. „Naar Tid er at forlade Eders Ensomhed," sluttede han, „skal jeg ufortøvet lade Eder det vide." Paa det de uden Kulde og Kedsomhed kunde gjennemgaa den barske Vinter, forsynede den samme faderlige Haand med dem en Kakkelovn og Bøger, mest latinske, nogle til Andagt og flere til Morskab. Det forstaaer sig, Holger blev hendes Sproglærer og havde den Tilfredshed, at Eleven, inden tre Maaneder vare omme, ej alene huskede alt Det, han havde foredraget hende, men ogsaa begyndte ret taaleligt at kunne vejlede sig selv. Det gik ham alligevel med sin Anna, som det gik Abeilard med sin Heloise: han gav hende flere Kys end grammatikalske Regler. Da Holger havde erholdt sin Bøsse og Ammunition til den, blev han baade Skytte og Gartner, og med rundeligt Udbytte. Man kan nok forestille sig, hvor behageligt det drøjede paa Spisekammerforraadet: Løg, avlede af ham selv, farcerede med Kjød af Harer, skudte af ham selv, sagde Pyt! til olympisk Ambrosia. Ogsaa Fiskerfamilien meddelte ham af sine Urter og sit Fiskevildt, og Brydinden lærte Konen der at tillave det. Vinteren kom, og den streng og langvarig. Før havde begge Familier gjort den Aftale, at samles vexelvis hver Søndag, hvilket iagttoges, naar Vejret ikke var altfor

urimeligt. Og saameget hellere indfandt sig Fiskeren hos Jægeren, som denne altid gav en Krukke af ypperligt Mundgodt til Bedste. Den gamle Fisker trakterede da til Gjengjæld med Kæmpeviser, af dem han kunde en hel Hob udenad og foredrog i en Maneer, som nu vel er hel ukjendt — tilsidesat, vel fordi den baade er jevnthen taktløs og ikke følger noget „Firma." (Jeg har i min Ungdom af en gammel Bonde hørt saadanne Sange, der, just formedelst deres Vildhed, gjorde hos mig en sælsom Virkning.)

Samfærselen med Fastlandet ophørte ganske. Fjordfiskeriet ligesaa. Kun enkelte Dage var det Vejr til Jagten, og Holger vandt da, hvad Anna spandt, og som siden blev vævet hos Fiskerens. „Men hvordan fik de da Ende paa Tiden?" kan En og Anden spørge og faae mit Svar: de fik ingen Ende paa Tiden, fordi de ingen vilde have. Tænk nu selv efter, hvad det betyder!

For den Lykkelige, Den, som fortjener at være det, er Tiden snarere for kort end for lang. Da de hørte den første Lærke, undrede de sig over, hvor Vinteren var bleven af.

„Hører Du Vinterens Svanesang?" sagde Holger en Dag i Marts til sin Anna.

Hun lyttede og svarte: „Jeg hører rigtignok baade Svaner og andre Havfugle; det har dog noget Oplivende."

„Du fejler," sagde han, „det er Fjordisen, som brister i utallige større og mindre Revner, opskruet af den indtrængende Havflom. Imorgen staaer Fjorden i blank Vand."

Saaledes skete det. Den opgaaende Sols Straaler legede med de frigjorte Bølger, og de, ligesom ved Aftens

Varsel, hidstævnede Svømmefugle vuggede og dukkede sig med hine Jubeltoner i det nys aabnede Foraarsbad. Vort Par stod paa den østlige Klint og forlystede Øjne og Ører. Inden de vendte tilbage, spurgte hun med et svagt Suk: „Hvor er det, at vore Fødselssteder ligge?" Han pegede derover imod. Uden at mæle tav Begge en Stund baade med deres alvorlige og vemodige Tanker, indtil han brød Tausheden ved at vise paa Vitskøl og sige: „Der boer vores anden Fader."

„Ak! hvor jeg længes efter ham," sukkede hun; „kan vi aldrig faae ham derovre at se?"

„Det er i Medhold af hans sidste Brev at haabe," lød Svaret. „Lad os nu gaa hjem. Hist seer jeg vore Fiskere sejle tilbage mod Land, vistnok med en stor Dræt. Og paa hin modsatte Kant øjner jeg Furbobaadene svinge om Østspidsen af deres Ø. Nu bliver her Liv baade paa det Vaade og det Tørre: det varer ikke længe, inden jeg kan begynde at pusle i Haven."

Det gjorde det ejheller; og Arbejdet var ham saameget kjærere, som det nu faldt ham meget lettere end forrige Aar, da han uvant gav sig ilav dermed. Ydermere, da han længe før kunde komme til at saa og plante, maatte han billigen vente sig en rigere Afgrøde.

Som Holger en af de sidste smukke Martsdage vendte tilbage med et halvt Dusin Snepper i sin Taske, seer han sine Fiskere styre deres Baad i lige Retning fra Vitskøl til hans Ende af Øen. Der anede ham et kjært Besøg, hvilket han ejheller dulgte for sin Kone, som strax i dette Haab gav sig ifærd med at plukke et Par af Fuglene; thi af Holger vidste hun, at det var en af Abbedens kjæreste Lækkerier. Holger løb hvert andet Minut ud for at se efter Baaden; den nærmede sig be-

ſtandigt mere, ſkjøndt ſendrægtig formedelſt Luftningens Svaghed. Endelig forſvandt den inde under Havbakken — inden et halvt Kvarteers Forløb maatte de være ved hans Bolig. De kom — ja, det var hans dyrebare Fader og hans kjære Skytte. Over Gjenſynets Fryd kan Beſkrivelſe ikke være fornøden. Da denne havde ſagtnet ſig, ſagde Abbeden dem, at Holgers Moder var for kort ſiden død og begraven, at hans Broder ikke havde uden faa Døgn tilbage, og at hans Fader ſaameget mere længtes efter ham, ſom ogſaa han havde ſtrantet hele Vinteren og beſtandig taget kjendelig af; og at han af denne vilde blive modtagen med aabne Arme; han var ikke gjort arveløs, hvilken Haardhed han ikke havde ladet ſig bevæge til at øve. Junkeren vilde altſaa ſnart ſe ſig i lovmæſſig Beſiddelſe af hele Ejendommen. Holger grundede længe herpaa og ſvarede omſider, at han her havde fundet den ſande Lykke — ſaavidt den er at finde paa Jorden — og at hans og hans Huſtrus Ro og Sjælefred vilde lide mangt et Brud ved at forlade deres Eden.

„Om jeg end ikke heri kan rent ud modſige Dig," vedblev Abbeden, „maa jeg dog foreſtille Dig, at Du ikke alene har Pligter imod din Huſtru og Dig ſelv og de Børn, ſom Gud kan ſkjænke Eder; men ogſaa mod Fader og Søſter og alle dine mange Undergivne. Det er en oprørt, en farlig Tid, i hvilken vi leve; og Du har en langt anden pligtmæſſig Virkekreds end denne Plet Jord her. Der er nemlig fremſtaaet en Munk i Wittenberg, ſom har opſagt Katholicismen og dens Overhoved Huldſkab og Troſkab, idet han paaſtaaer at ville føre Religionen tilbage til dens oprindelige Simpelhed. Mangfoldige derude, hvoriblandt ogſaa regjerende Fyrſter,

have sluttet sig til ham og svoret, at ville med Tungen og med Sværdet forsvare hans nye Lære til det sidste Aandedræt; sikkerlig faaer den ogsaa Indpas her i Norden. Vel maa man indrømme, at vor Gejstlighed har været i Besiddelse af overdreven verdslig Magt, som desværre er bleven mangehaande misbrugt; men den har dog hidtil dannet en for Borgere og Bønder saare gavnlig Modvægt til Adelsmagten, der visselig vil stige til en forurolignde Højde, naar den ikke har Andet end Kongemagten imod sig. Christjern har forsøgt med Bøddelsværdet at forstærke sin; men derfor er han nu og en landflygtig Mand. Og nu tilsidst, min gode Søn, dersom Klostrene ogsaa her skulde vorde ryddede, da beder jeg, at Du vil modtage og din Hustru se mig tilgode paa mine gamle Dage! Ham, din Jagtsven, vil Du vist ogsaa tage Dig af."

„Ja, ved Gud, af Begge!" raabte Holger, kastende sig om Faderens Hals og gribende sin Kones Hænder: „Han har Ret — han skal raade; og vil Du som jeg —"

„Det har jeg jo stedse villet," afbrød hun med et af sine hjertesmeltende Smil.

„Saa ingen lang Opsættelse! imorgen kunne vi være færdige til Afrejsen."

Nu bleve Fiskerne hidkaldte.

„Jeg takker Eder hjerteligst, I gode Venner," talte Junkeren, „for Alt, hvad I har udvist imod os to vildfremmede Mennesker, og beder jeg Jer modtage, som Bevis paa min Taknemmelighed, dette Hus, I jo selv har bygget, tilligemed Alt, hvad deri befindes — det kan være Nok for Dig, Hans! at begynde med, naar Du fører din Fæstemø, Rønbjerg, herover som Kone.

Dig, Morten, skjænker jeg dette (en Pung med Penge) som Brudeskjænk til den Kone, Du kan faae. Komme I nogensinde saalangt ind i Landet som til Kraftrupgaard, der boer jeg da, er ingen Bryde længer, men skal derfor nok kjendes ved Eder i al Kjærlighed."

Fiskerne gjorde store Øjne og glade Øjne og mange Taksigelser, der strax bleve afbrudte, idet Brydinden, dækkende Bordet, bad dem sætte sig derved og faae Noget at leve af. Efter megen Vægring for saa stor en Ære, sagde Holger til dem: „Har vi ikke før siddet tilbords sammen? og der har Intet været ivejen. Nu er Bord og Stole og Stuen Eders; Du, Hans, er min Vært og jeg, tilligemed denne højærværdige Herre, Eders Gjæster."

Abbeden trykkede sin elskelige Søns Haand med de Ord: „Medgang har været Dig en god Skole; nu vil Du ogsaa have stærk Ryg til at bære gode Dage."

Ikke uden Sindsbevægelse — noget lig den, der føles, naar en ret interessant Bog, efter Gjennemlæsning, lukkes og henlægges — brød Ægteparret op. Paa Nedgangen til Afskibningsstedet saae de sig flere Gange tilbage efter det forladte Elysium; og endnu inden de steg i Baaden — ved hvilken Holger kom i Erindring om Charons Færge — foreslog Anna, at de fremtidigt eengang om Sommeren skulde besøge Livsensø, hvilket Forslag blev af hendes Mand modtaget med Varme og bragt i Udførelse en lang Række af Aar.

Hvad har jeg videre med denne Historie at gjøre, end at ende den? og dette ønskede jeg selv hellere maatte været paa Livøen. Fra de Elskeliges Liv og Levnet paa det stoltere, men ogsaa uroligere Kraftrup har jeg ikke Mere at tjene med, end at de Begge levede sammen med uformindsket Ungdomskjærlighed lige til under Rynker og graa Haar og fulgtes sammen did til den hellige Livsens Ø, hvor Kjærlighed er en perennerende Blomst.

Kjærlighed i Vildmosen.

I.

Dokkedal hedder en By lidt Syd for Limfjorden og tæt hen mod Kattegat. Til Værn mod dette og til Læ for dets Storme har denne Række af straatakte Huse en Række af sammenhængende Høje, dem de kalde Molbjergene. Træd op paa en af disse „Knuder" og se Dig først mæt paa Havet; drej Dig saa om mod Landet! Her er noget ganske Andet at se.

Bag Dig havde Du Blaat; foran Dig har Du nu Graat eller en Naturfarveblanding af Graat, Gult og Brunt. Hvad for en Hovedfarve er den fremherskende, er vanskeligt at afgjøre; men paa Kjedlens Overflade er opkogt en, der kan sætte en Sællandsfar i slet Humør.

Denne Mosørkens Udseende vilde være milevidt aldeles ensformigt, hvis den ikke var paa to Etager, den ene tre til fire Alen højere end den anden, lidt brunnere af Lød, da Lyngen paa det mindre sumpige Jordsmon trives, skjøndt tarveligt.

Men kig videre ned i Sydvest og op i Nordvest! Hist opdager Du en anselig Menneskebolig med Have til og paa den nordligere Kant en ordentlig Skov. Bag denne ligger, men fra dit Standpunkt usynlig, ogsaa en Herregaaning, benævnet Høstmark. Dette Navn, saavelsom den forriges: „Vildmosegaard", anthyder en

yngre Oprindelse, nemlig paa en senere Tid, da Vandherredømmets Svækkelse indrømmede Beboelse paa disse Oaser.

Høstmark er opstaaet langt tidligere end den anden, Mosegaarden, eftersom dens Beliggenhed egentlig er paa en Halvoase. Den Sidste skulde maaske endnu ikke været til, hvis ikke Kjærlighed — den første Vindmøllebygger — ogsaa her havde viist sin vidunderlige Magt.

En adelig Herre blæste nogle Bønderhytter overende og opbyggede paa Tomterne det nuværende Lindenborg. Navnet erholdt den, for at Mindet om hans Frue kunde vedligeholdes: jeg sørger nu ogsaa derfor paa en anden Maade.

„Das Fräulein von Linden" var en fattig Skjønhed og følgelig med kun svagt Haab om at vorde Frau, da Junker Hans aus Dänemark daraußen saae og forelskede sig i hende. Hun bønhørte ham og fulgte med til hans Bolig i Blenstrup. Paa hendes Befaling blev det nye Herresæde opført og opkaldt efter den naadige Frue.

Denne Dame var ellers intet mindre end naadig, hvilket Flere end Junkeren fik at føle; og kan man sætte Lid til hendes ej uddøde Eftermæle, var hun en Messalina baade i Vellyst og Grumhed.

Førend der begyndtes paa Bygningen, lod hun grave og mure en flere Favne dyb Brønd indenfor det vordende Slots Omkreds. Da den ikke gav Vand, bestemte hun den til Bevaringssted af Ferskeri om Sommeren, forsynede den med en tætsluttet Lem, ikke til at drages op, men til at falde ned, naar en Skaadde under den blev trukken fra. Hvorledes dette bevirkedes, blev hendes Hemmelighed, i hvilken ingen Anden gjordes

delagtig, undtagen Tømmermanden, som, for ej at røbe den, blev det første Offer i Lindenborgs Oubliette*: han forsvandt og forglemtes.

En Tjener blev hans Efterfølger, saasnart den kvindelige Rolf Blaaskæg, ked af ham, havde kastet sine Øjne paa Kudsken. Denne og efter ham Gartneren nød samme Løn for deres natlige Opvartninger.

Der hvistedes i Gaarden og mumledes udenfor om disse ubegribelige Forsvindelser. Man var ikke uvidende om hines Forhold til Slottets Herskerinde, men tænkte, at hun havde givet den Ene efter den Anden Penge til lønligen at rømme bort fra Egnen.

Herren tilbragte sin Tid med junkerlige Forretninger; Tovejrsdage fordrev han med Riden, Jagen, Sviren og Lystighed i Selskab med Ligedanne; og dette Herreliv greb ofte ind i Nattens Rettigheder. Paa saadan Maade vare flere Aar blevne borte for ham. Det første Aar af hans Ægteskab var ikke forbi, før hans Kjærlighed til Hustruen var bortdunstet, og han gik sine Veje, som hun gik sine.

Det indsees let, at han med saadan Levevis tænkte kun nødigt og flygtigt paa alvorlige Ting. Alligevel forekom disse Rømninger ham betænkelige. Hans Svirekamerater yttrede ligeledes i lyse Mellemrum deres Betænkeligheder, saavelsom i dunstfulde Timer Anmærkninger over Junkerindens Mistænkelighed i Kjæresteſager.

Dog skulde han have slaaet alt dette hen i Vejr og Vind, hvis ej — som Sagnet beretter — en af Slottets kvindelige Tjende, hos hvem Herren trøstede sig over Fruens Utroskab, havde, figurlig talt, sat ham Spjælke

* Underjordisk Fængselkjælder.

paa Øjnene. Hun berettede, at hun havde seet Skytten og et Aarstid efter Gartneren ved Midnatstide gaa med Fruen hen til et af Taarnene, forsvinde derinde og hende begge Gange komme ene tilbage; og var det just paa de Tider, Begge forsvandt.

Junkeren blev nysgjerrig, tog Mod til sig og forlangte Nøglerne, som Fruen havde taget i Forvaring.

„Der er ikke Noget at se," sagde hun; „men vil Du derind, skal jeg ledsage Dig."

Da hun havde aabnet Døren til Dublietten, bød hun ham gaa foran. Han gik, traadte paa Lemmen og sank ned mellem sine Medbejleres Aadsler. Lemmen lukkede sig for stedse. Fliser bedækkede snart efter den og det græsselige Værelses hele Gulv.

Saavidt til foreløbig Indledning.

I Egensekloster, der oppe ved Limfjorden, var der en Abbed engang — ja det var saa omtrent midt imellem den Tid, da den bøhmiske Gaas blev stegt i Konstanz, og den, da den sachsiske Svane hævnede Gaasens Død, uden at blive stegt. Den samme Abbed Eusebius var en oprigtig Katholik: han holdt paa Formen, kuede Fornuften og kvægede Sandserne, især sine egne; var da sandselig i Lendom og aandelig aabenlyst, som det sig hør og bør. Han passede Messe og Ottesang, tømte sit Bæger uden Klang; han gjorde Opvartning for Gudsmoder in effigie og for smukke Piger og Koner in corpore. Saadan Noget har Følger: blandt hvilke een, om hvilken denne Historie drejer sig.

„Si non caste, tamen caute!“* var en af hans faderlige Formaninger til Novicerne. Han selv var hverken castus eller cautus. — Hans Formand i dette gejstlige Sinecure havde faaet den tilkommende Eftermand saa kjær, at han brugte ham meget ung i Bestillinger, ogsaa verdslige, udenfor Klostermurene.

Den første af de forannævnte Herregaarde laa indenfor Munkekasernens Enemærker. Dens gejstlige Herre beskikkede en Munk til om Sommeren at have Opsyn med Gaardens Drift. Eusebius erholdt denne Bestilling, saasnart han, kun lidt over de Enogtyve, havde ladet sig omhylle med Kappen og bedække med Hætten.

Paa disse Tider havde Gudumlund en ung, adelig Enke til Herskerinde, døbt Marie Malene. Hun faaer Eusebius at se og finder ham snart værdig til at vorde hendes Skriftefader. En bedre kunde hun ikke have udvalgt sig: inden Aar og Dag viste sig Frugten af deres Andagtsøvelser, et Pigebarn. — Det Samme betroedes Skovfogden ved Høstmark til Pleje, voxede og blev smukkere, end sommetider gavnligt er for en femtenaars Tøs.

Som jeg nu videre skal fortælle: der havde Lindenborgs Messalina en Halvbroder, langt yngre end hun og langt bedre af Sind og Tænkemaade. Det gik nu saa, at han besøgte Lindenborg, hvor han snart kom til at holde mer af Svogeren end af Søsteren. Han var jo en tydsk Adelsmand fra Røver- og Riddertiden, og paa det jydske Slot førtes der „ein freies Leben“ — (undtagen i Oublietten) — det behøver ikke at males,

* Ikke saa tydsk som forsigtig.

for man har Malerier nok i den genre, og de ere brogede nok.

Vildsvin og andre vilde Dyr, saavelsom vilde Mennesker, var Halvøen dengang vel forsynet med. Vildt udæsker til Jagt. Dens Vaaben var endnu de gamle: Bue og Spyd; thi vel var Krudt opfundet af den sorte Munk: men det brugtes kun til Morterer og Kanoner.

Junker von Linden blev paa en Jagttur skilt fra sit Følge og forvildede sig. (Det Samme hændtes Kong Henrik den Fjerde.) Sulten, tørstig, træt og gnaven støder han paa Skovhuset, gaaer derind og faaer Lind for alle sine Mangler. Else — saaledes hed hint Elskovsbarn — var elektromagnetisk og virkede i denne Egenskab paa Junkeren; der blev strax Rapport imellem dem, men!!! — — —

Man maa kalde det, hvad man vil: Kydskhed, Blyhed, Klogskab, Listighed; men dersom Evas Døttre ikke vare saa tilbageholdende, som Adams Sønner ere fremfusende, da var Verden for længe siden bleven splittergal. Vor Junker var nærved at blive det, da hans Storme, en efter den anden, afsloges.

Dog opgav han ikke Belejringen, men betroede Søsteren sin Nød. Da hun var af de yderst sjeldne Mennesker, som elskede det Onde for dets egen Skyld, lagde hun ham strax en Plan til at forraske, bortrøve Pigen og faae hende saaledes i sin Magt, at hun maatte blive tvungen til at kapitulere. Dette Forslag oprørte hans ufordærvede Sind, og hans skarptbebrejdende Afslag slog af Søsteren et Smil, der havde saameget Giftigt i sig, at han uvilkaarlig gøs og, uden at mæle, forlod hende.

Da han var borte, nikkede hun, ikke med smilende

Mine, men med et Aasyn, som naar hun havde tillaaset Dubliettens Dør.

Vor Junker ilede til den Elskede og fortalte hende rentud, hvad den onde Søster havde tilraadet ham; men lagde til: at naar hun vilde tage ham til Ægtemand, var han dertil strax beredt og derpaa forberedt, saasnart en Gejstlig kunde formaaes til at forrette Vielsen.

Pigens glade Tanker faldt i Øjeblikket paa Pater Eusebius. Denne kom nemlig imellem i Skovhuset, for at se til sin Datter, hvem han virkelig elskede, men med en renere Kjærlighed end den, der havde givet hende Tilværelse. Dog røbede han aldrig for hende, hvor nær de vare beslægtede, men angav som Aarsag til hans Ømhed for hende: at hun var hans, formedelst en mislig Sag, bortrømte Broders Barn.

Saadant troede vel Plejeforældrene ikke, men vogtede sig nøje for at ymte herom til Datteren; Præstemagten var endnu dengang en frygtelig Bussemand.

Hun betroede sit Hjertes Anliggende til Eusebius, hendes formentlige Farbroder. Denne viste sig ogsaa villig til at opfylde hendes Ønske; men da han ret godt kjendte Fruen paa Lindenborg, indskærpede han hende den yderste Forsigtighed og foreslillede hende Nødvendigheden af en ligedan hos Kjæresten.

„Men naar I nu ere forenede, hvad saa?" spurgte han, „og hvorhen saa?"

„Til min Kjæreste Søster, tænker jeg," svarede hun.

Munken virrede med sit skaldede Hoved og sagde mørkt:

„Den Vej var den allerværste, som vælges kunde. Du bliver her for det Første, min Datter; og din Mand

aflægger Dig sine lønlige Besøg som en Tyv om Natten. Men mærke I Uraad, og at hun paa Lindenborg har faaet Nys om Eders Forbindelse, saa maa I øjeblikkelig gribe Flugten."

„Gud hjælpe os! hvorhen?" udstødte hun skjælvende.

„Naar I," svarte han, „kunne finde Eder i at leve ene To, adskilte fra alt menneskeligt Samkvem, uden at se Andre end mig og En til, da skal jeg sørge for et Fristed, hvor ikke engang en Nøv skal opsnuse Jer."

Pigen greb hans Haand og kyste den, hendes Taarer vædede den.

„Men," sagde hun, foldende sine Hænder, „kan en Kvinde da være saa grusom mod sin egen Broder?"

„Mit fromme Barn!" svarte han, „se Dig omkring paa alle disse Træer og Vækter: allesammen have de grønne Blade, smukke Blade; men pluk nu et af hver og læg dem ved hverandre! Du vil ikke finde to ligedanne, hverken af Skikkelse, Farve eller Smag. Saaledes gaaer det og med os Mennesker: om vi vare tusinde Millioner, ikke tvende vilde findes ens i Sind eller Skind. Dette Nældeblad der har i Figuren Lighed med denneher Plantes, men det er mørkere, det har Braadde, det brænder Dig. — Hun, jeg advarer Dig for, er en Brændenælde."

Som han havde udtalt sine sidste Ord, kom Elskeren belejligen til og blev nu ligeledes underrettet om det Glædelige, som Fader Eusebius nyssen meddelte Kjæresten, lige til Advarslen mod den farlige Søster. Denne var allerede bleven overflødig.

Ved hans Tilkomst viste hans ellers stedse aabne og livlige Ansigt en urolig Mørkhed, som flygtigt smittede Pigens; men den unge Mands vilde ved Trøstens

og Haabets lysende Straaler endnu ikke fuldkomment lade sig udglatte.

Grunden til denne hans ualmindelige Forstemthed blev naturligvis efterspurgt, men ikke forklaret. Fortælleren her, som kjender den, afholder sig fra for skikkelige Menneskers Øjne at fremstille Noget, der, hvis vor Junker ikke som Joseph havde revet sig ud af Garnet, skulde styrtet ham i en Fortvivlelse lig den, for hvilken en israelitisk Kongeson gjorde sin Søster til Offer.

Abbeden grublede nogle Øjeblikke, ikke ret mange; da indesluttede han Parret i sin Favn og sagde:

„Med Eders Forbindelse har det stor Hastværk; endnu i denne Dag maa I forenes for Tid og Evighed og jo før jo heller skjule Eder saalænge, til I blive istand til at forlade denne giftige Bund. Een Dag, højst to, tøve I hos Skovfogdens; han røber Eder ikke, hans Kone ligesaalidt; for de tør ikke. Min Søn!" — han lagde Hænderne paa hans Skuldre — „Du kjender ikke den Skat, jeg idag skjænker Dig — det er hende der staaer! Lad den ikke stjæles, ikke røves Dig fra! Se til, Du kommer vel og snart fra Borgen! Har Du Mere, end Du paa eengang kan bære, skal jeg sende Dig ved Natten en tro, taus og forsigtig Klosterbroder, som kan hjælpe Dig at bjerge det. Hold saa Dig selv og din Hustru inden hine Vægge, indtil jeg faaer indrettet til Eder andensteds."

Silbigt paa Aftenen sneg sig den unge Mand ind i Slottet, udenfor hvilket Klosterbroderen allerede biede efter ham; — Indgang, Udgang, Bjergning, Alt gik heldigt, men — ikke ganske ubemærket: Messalinas dafortiden opvartende Kavaleer, Ridefogden — nys kommen i Tjeneste — havde fornummet Noget til den

natlige Færsel; og da Junkeren næste Dag savnedes og Søsteren lod anstille Undersøgelser, fik hun af Fogden den Underretning: at han i en Fraskand havde skimtet noget Levende, som skred fra Gaarden af Øster paa.

Nu maatte han fungere som Spion allevegne paa den Kant. Efter Generalindens Ordre forklædt som Natmandskjælling og med et Tørklæde bundet om nederste Del af Hovedet, for at skjule Skjægget, tiltraadte han sin værdige Bestilling.

Efterat have seet og hørt sig for i store og smaa Gaarde, med Enstedhuse, kommer Udsendingen ogsaa til Skovhuset et Par Dage efter den stilleglade, lønlige Vielsesfest. Den lykfaliggjorte Ægtemand gaaer just gjennem Kjøkkenet, hvor Tiggersken sidder, og bliver strax opmærksom paa hendes mandige Ansigt og firskaarne Legeme.

Han standser og spørger: „Hvad er Du for en Karl?"

Dette „Karl" slog denneher Kumpen; dog tabte han ikke Hovedet, som Frankeren siger, men svarede paa jydsk Bondemaal: at hun var en fattig Enke der og derfra og bad om Noget i Guds Navn.

Junkeren greb i Lommen og gav et Par Skillinger, men kom derved Spionen saameget nærmere, at han tydelig saae paa de øverste sortprikkede Kindbakker, at de nylig maatte være ragede.

„Gaa til Bekjendelse!" raabte han og løftede Haanden, „og siig strax, hvem Du er, og hvad Du har her at bestille!"

„A haar ett ant aa bestell," svarede Skjelmen, „end aa be om nød, — han sie saa wes o mæ, saade

A haa let Skjæg, men vel han ænnele veed hwofor, da ær eb, faade A desvahr ær en Hwærken."

Junkeren forstod ham ikke, men Skovfogden var nu juſt kommen til.

„Pfui!" udſprudede denne Tydſkfødte, „ein Zwitter!" ſnurrede ſig om og ud af Kjøkkenet, Junkeren efter ham.

Som de keg ud af Stuevinduerne efter den mandhaftige Tiggerkvinde, ſiger Skovfogden:

„Hun ta'er for lange Skridt til at være et Kvindfolk; det er viſt en forklædt Gavtyv. Skal vi ikke trække Tingeſten ind igjen og holde ſkarpt Forhør? jeg ynder ikke ſaadanne Djne."

„Lad 'en være, hvad 'en er; det kan være mig ligemeget," var Svaret. Den Anden virrede med Hovedet og brummede:

„Vi vil lukke tættere, end vi ſædvanligen plejer; hav Eders Spyd og Jagtkniv paa rede Haand nær ved Sengen! Vi kunne gjerne faae en urolig Nat."

Den fik de. Ved Midnatstid, da de Nygifte laa ſødelig indſlumrede, pikkedes hurtigt og ſtærkt inde fra Skovfogdens Sovekammer. Den unge Kone, ſom var mere lydhør og letſøvnet end Manden, fornam det og vækkede ham. Han ſprang op, hans Blik faldt paa Vinduet, hvorfra i ſamme Øjeblik noget Mørkt nedgled. Han greb Spydet i den ene Haand, tog Kniven i den anden, keg og lyttede. Han opdagede gjennem Skumringen fire Mænd, ſom hviſkede ivrigt til hverandre og derpaa nærmede ſig Vinduet. Et Brækjern anbragtes, og Vinduet opreves.

Tydſkerens Hjerte ſad, hvor det ſkulde ſidde: paa den nærmeſte Indbryder kløvede han Hovedet, gjennem den næſte jog han ſit Spyd; de to Andre forſvandt.

Nu kom Skovfogden til, men forsilde til at yde Bistand, da han ikke før havde faaet Noget om sig og fundet et Værge.

Den Spydstukne havde saameget Liv tilovers, at han kunde sige, hvo der havde udsendt dem, for at fange og føre de Nygifte til det skumle Lindenborg.

„Inat," siger Skovfogden, „blive vi nok sikkre, men inden den næste maa I være herfra."

„Hvad skulle vi gjøre ved de Døde?" spurgte Junkeren.

„Begrave dem," svarte hans brave Vært, „her nærved i Skoven er en Ulvegrav, der kyle vi dem ned, lidt Jord og tørre Grene ovenpaa: lad saa disse Aadsler ligge til Dommedag."

Da de vilde til at slæbe Ligene hen til den Grav, der egentlig var bestemt for Rovdyr, saae de, at den foregivne Hværken var den Ene, endnu iklædt sin Maskeradedragt; hun kom snart til at blive den Andens bestandige Kontubernal.

NB. Fortællingen kan vel gjerne betragtes som sluttet her; alligevel skal siden følge en annekteret. De, som have fulgt nu „Manden i Mosen," ville, haaber jeg, følge ham, naar det gaaer om igjen.

II.

Det Strøg, i hvis Midte Vildmosegaarden nu befinder sig, var højt op i Tiden en ukjendt Halvø mellem Sumper og Sommergræsgang alene for Skovens vilde Dyr. Men efterat Høstmark var bygget og dens omliggende Fastland opdyrket, trængte først Jægere Syd ud gjennem Urskoven; og med disse siden efter Hyrder og Fæhjorde.

I lange Tider gjorde Ulve endnu Munkene Herredømmet stridigt: Jægere og Hunde maatte beskytte den græssende Hjord og med dagligt Besøer udføre og hjemdrive det tamme Kvæg.

Da fandt endelig en Klosterbroder paa, at der skulde bygges Vaaningshytter og Nøds derude, og som tænkt saa gjort. I over hundrede Aar havde her een anakoretisk Hyrde afløst den anden. Dette dyriske Ministerskifte foregik hvert tredie Aar: længere ensomt Liv ansaaes utjenligt baade for Eremiten og for Munkenes Spisekammer; det var nemlig alene Stude, der bleve først vinterfodrede og derefter græssede de. Ved Afløsningen fik gjerne Formanden, naar han havde passet sin Dont ærligt og troligt, en bedre og rosommere Stilling i Klosterets Nærhed.

Det var en smuk Septemberdag — en af dem, da det hverken er for varmt eller for koldt, men lige tilpas.

Den brave Tydsker — jeg troer han hed Götz — havde ved Skovfogdens Medhjælp paa den søndre Ende af det beboelige Landstrøg mellem Vester- og Øster-Vildmosen faaet indrettet en Hytte, eller med gammelt Tømmer indvendig beklædt den, og udvendig med Mønnetørv, hvilket i Frastand gav den Udseende af en Stump Dige. Her tilbragte Manden og Konen deres Honningmaaned (som Briten siger og som lyder sødere end vore „Hvedebrødsdage").

Kun fra Østsiden vidste en og anden Jæger at finde Gangvej over til Øen; den havde Pater Eusebius ogsaa ladet sig vise; derfor kunde han og vejlede det elskende Par, skjøndt tvende Raadner (Rødner i Almuesproget), for brede til at springe over, gjorde det nødvendigt at lægge Fjæl fra Tue til Tue.

Lindenborgs Messalina havde siden Halvbroderens Flugt ikke været ledig; hendes Ridefoged fik Befaling at spejde, og det gjorde han med saa megen Flid og Fremgang, at han kunde aflægge Beretning om det, vi allerede vide, paa Eremitagen og dens Beboere nær.

Hendes Naade gjorde kort efter en Ridetur med hendes Cavaliere servante hen mod Vestkysten af Mosen, vi ved nok. Da opdagede hun paa Vildholmen den nye grønne Forhøjning; og som de Onde ere almindeligen meget opmærksomme — ligesom Rovdyrene — vender hun sig halvt paa Hesten til sin bagved ridende Kammerjunker, peger ad Forhøjningen og siger:

„Hvad er det? jeg har aldrig seet det før."

„Jeg ikke heller," svarer han; „men har her været Mennesker, saa kan her vel være endnu." —

„Det maa vi have efterseet!" sagde hun hurtigt, men lagde summende til: „Det skulde dog aldrig være

min Broder? Han forsvandt med Et og er ikke seet af noget Menneske — kunne vi ikke ride derover?" —

„Ikke fra denne Kant; men fra den anden Side kan det være muligt at gaa eller hoppe over paa Tuerne."

„Etsteds maa de der have humpet over; lad os ride omkring og se ad!"

De red Sønden om langsomt om besværligt, saae ingen rimelig Overgang, henvendte sig derfor til Beboerne i Dokkedal, hvor de fik den Underretning: at det ikke var muligt tilfods at komme over, undtagen paa et Strøg, som kun Jægere kjendte.

„Skaf os fat paa saadan En!" raabte hun.

„Ja saa maa vi tilbage og Syd om Mosen!" svarte han.

Det gik langsomt, men ikke lysteligt. Fruen skjældte og smeldte; dog derfor gik det ikke raskere.

Endelig blev man en Mand med Bøsse vaer; man gjorde Tegn og stræbte hen til ham.

„Aa! viis os, hvor vi kan komme histover," sagde hun.

„Hvad vil I der?" sagde Jægeren. „Derover kan Fanden ikke ride; og gaa, det skal være om Vinteren i stærk Frost. Nu maatte I have sexalens Fjæl med, for at komme over Rødnerne, for dem kan Hun ikke skræve over."

„Saa skaf mig en Fjæl og viis mig afsted paa dette fordømte Morads!"

Jægeren satte Bøssen til Foden og sagde: „Hvem er Hun ellers?"

„Jeg er Fruen paa Lindenborg," hvinede hun og satte Hænderne, ikke just i Siderne, men paa Grebene af to Dolke, som sad der i Bæltet.

Jægeren blev forskrækket ved at høre, hvem han havde for sig:

„Nu skal jeg strax være her igjen med Fjælen," sagde han ydmygt og løb hen til det nærmeste Hus, fra hvilket han snart medbragte Brædtet.

Nu bad han Begge staa af Hestene, for hvilke han lovede at sørge, indtil man kom tilbage. Derpaa førte han dem hen til Fodstien over Mosen, flyede Ridefogden Brædtet og gav ham fornøden Underretning om dettes Brug over Rødnerne.

Nu skred Begge afsted, han foran. De kom til den første. Han anbragte den smalle Bro, gik først over, hun bagefter. Man kom til den anden Mudderkanal. Ogsaa denne passeredes lykkeligt — af ham; men da hun kom midt paa Fjælen, vippede den, og hun faldt i Pølen, og under Skrigen om Bistand, som Fogden enten ikke kunde eller ikke vilde yde, sank hun ned i Pludderet og er ikke siden kommen op: Vildmosen blev hendes Dubliette.

Dette blev snart bekjendt. Den fromme Eusebius førte strax sin Datter og Svigersøn ind paa Lindenborg, hvor de skal have levet i mange Aar, men omsider være nedlagt i Kirkegaardens Dublietter, uden Efterkommere.

Oldsagn paa Alheden.

Brudstykke af et Brev.

Det var ret ilde, at Du blev forhindret i din Rejse! Jeg var nu engang belavet paa din Ankomst, og Aarstiden var bekven, baade for Dig og mig; men det faaer saa være! Kom da, naar Du kan! og skulde det træffe saa uheldigt, at jeg ikke var hjemme eller havde Forfald, saa jeg ikke kunde ledsage Dig: da lad Efterfølgende vise Dig tilrette paa Heden.

Saasnart Du paa Landevejen fra Vejle til Viborg er ankommen til Klode-Mølle og har betalt fire Skilling for at passere en Bro, belagt med Hedetørv: saa tag disse Blade i Haanden og anse det, som om jeg havde personlig modtaget Dig her paa den sydlige Grændse af mit Pastorat og Alheden! — Er Du oppe paa Banken strax Norden for Møllen, saa luk dine Øjne op, og luk dem vidt op! thi Du har en vid Udsigt for Dig; den er stor, om den end ikke er smuk. Og dog — skulde denne store Slette Intet have for Øjet? Hvorfor hviler det da med Velbehag, ja med højtidelig Rørelse paa Havets uhyre Flade? og er det ikke, som om Sjælen og Hjertet udvidede sig med Synskredsen? Denne Hede, som Du nu drager ind i, er stor og jevn som Havet,

og hist og her i Kimingen øjner Du Kirker og Huse, som om de ragede frem paa en fjern Strandbred. Jeg vilde ønske for din Skyld, at Solen maatte skinne ret klart den Dag Du første Gang seer det brune Lynghav! Disse Kirker og Huse, disse Høje og Pyramider af Hedetørv skulle vise sig svømmende i Luften, hvert Øjeblik forandrende deres dunkle Skikkelser og antagende Billeder af Mennesker, Dyr, Træer, Bjerge og Alt, hvad Indbildningen kan optænke. Det kunde maaske gaa Dig, som det gik mig, da jeg fra Østerlandets ujevne Jordsmon sejlede ud paa Heden: det var for mig, som om jeg nu først i fuldkommen Frihed rejste ud i den vide Verden; som om jeg tilforn kun havde snoet mig møjsommeligt frem mellem Bakker og Skove, men nu svævede let som en Fugl hen over den uindskrænkede Plan. — Men det er sandt: Du rejser som Oldgranskер — ikke som Digter; og vel var det, at dette saa betids randt mig i Hu; Du var ellers draget forbi en klassisk Plet. Tag hjønt din Hat af! Du er midt paa Grathe Hede! (I Parenthes maa jeg gjøre Dig opmærksom paa, at vi her sige Graae Hede; at denne vist har givet den ulykkelige Svend sit Øgenavn; og at vi her i Sognet endnu har en levende Svend Grathe eller Graae.) Foranstaaende Parenthes har jeg ellers skudt ind, for en Smule at dæmpe den Ild, som Nævnelsen af Grathe Hede sikkert har antændt i din antike Sjæl. Jeg hører Dig allerede hidsblæsende spørge: „Var det her, Slaget stod? Hvor stod Valdemars Hær? hvor stod Svends? Hvor faldt Svend? Hvor —" Bi lidt! bi lidt! Du har godt ved at spørge; men tilfredsstillende Svar maa Du ikke vente af mig. Jeg har raadført mig med Saxo; men den

gode Mand har ikke været stærk i Jyllands Geografi. At Slaget har staaet her, sige Bønderne; og det modsiger dem ikke, at her stundom opgraves og oppløjes Stridsvaaben. De sige videre: at Svend gik i Synk i hin Mose Østen for Dig. De fortælle dermere: at hans Rejsevogn er sunken i samme Mose med samt hele Krigskassen. (Vil Du blive her til Natten, kan Du se Lys brænde over den og maaske — om Du kan tie saalænge — være heldig nok til at opgrave den.) En skarpsindig Oldgransker her i Egnen har ellers forelagt mig følgende Hypothes om hin Valplads: „Da Svend laa i Viborg og Valdemar kom fra Randers, har de fra disse tvende Punkter manøvreret hverandre imøde og ere stødte sammen ved Vindumovergaard — (jeg vilde ønske, at Du havde de geografiske Karter ved Haanden), hvor Egnen tilbød en Position. Svend har, fordrevet fra denne, søgt at sætte sig fast ved Elsborg og, atter tourneret, sidste Gang budt sin Fjende Spidsen ved Horup. Da han ogsaa her blev slagen, har han endelig begivet sig paa Flugten ad den Kant, som endnu stod ham aaben, nemlig mod Sydvest, og er her bleven hængende med sin Hest i Gungerne af en eller anden Mose, Syden eller Sydvest for Graae-Sø. Her opdagedes han; og idet han førtes tilbage til Sejerherren, er det, at hin Bonde med sin Øxe forkortede ham den tunge Gang ved en Høj lidt Nordvest for Bøgild Skov, som endnu den Dag idag derfor hedder „Svendhøj". Tag nu heraf, hvad Du behager! og lad Dig nøje dermed, indtil Du finder noget Bedre.

Inden Du forlader Grathe-Hede, maa jeg dog gjøre Dig opmærksom paa nogle Stentavler tæt Norden for Graae-Sø: her stod engang Graae-Kapel, og her

blev Svend begravet. Vil Du tage Stedet i Beskuelse, maa Du dreje af fra Landevejen en halv Mil i Øster. Men spar din Ulejlighed! Du vil ikke finde Andet end nogle Kampestene — nedfaldne Digestumper — og Runer paa nogen af dem skal Du ikke lede efter! Overalt er her i Egnen total Mangel paa Runestene; kun een eneste har jeg i disse Dage faaet Nys om: den skal være indmuret i en Bondes Stuehus, og kan jeg — uden at rive Huset ned — faae Stenen at se, skal jeg paa behørig Sted anmelde det.

Medens jeg taler om Graae-Kapels Ruiner, kan jeg vel ikke undlade at melde lidt om den Kirke, som har staaet paa Angstrup Mark, en halv Fjerdingvej Nordøst for Byen. Den skal have heddet Lunde-Kirke og være nedbrudt formedelst følgende Udaad: Paa Aunsbjerg boede en Fru Kirsten, som ikke levede i den bedste Forstaaelse med Kjærsholms Herre. Begge havde een Stol i Lunde-Kirke, og her skal deres Konversation engang have taget en saadan Vending, at Kavaleren kastede Damen ud af Stolen. Lykkeligvis havde hun tvende Sønner, som paatog sig at hævne denne Fornærmelse, og dette gjorde de ved næste Søndag at dræbe Ridderen i Kirken. Herved vanhelliget og bansat blev den snart efter nedbrudt; og af dens Levninger tillige med dem af Graae-Kapel skal Thorning Kirke være opbygget — eller rettere forstørret. Altertavlerne fra begge hine Kirker hænge endnu i denne. Den mindste, formodentlig den fra Graae, kunde maaske gjemme en eller anden Relikvie; den anden ikke, da den kun bestaaer af enkelte Planker.

Men det var paa Grathe-Hede, vi slap, en lille halv Mil Norden for Klode-Mølle. Behag nu at gjøre

en Afstikker til Venstre gjennem hine Gaarde, som hedde Graaemose. (I Forbikjørsel være det sagt: at det er en Koloni, som først blev bebygget af Tydske, men nu beboes af Danske, som nyde Godt af de hine meddelte Friheder for Afgift til Præsten og Skolen.) Videre mod Nordvest forbi dette Skovfogedhus, der fører det nysselige Navn: Kumpedal. „Skovfogedhus?" siger Du, „hvor er da Skoven?" — Nu ere vi igjennem den. — „Aha! jeg tænkte, det var Enebær." — Ingen Spidser, min Ven! det var heller ikke Skov, jeg vilde vise Dig, men noget ganske Andet. Seer Du her disse Smaaforhøjninger af mangehaande Skikkelser og forskjellig Størrelse? Og hisset en Vold som et Bryststværn i en retvinklet Triangel? Hvad tænker Du herom? — „Det er jo aabenbart Levninger af en befæstet Lejr, maaske Svends." — Nej, Hr. Antikvarius! Levninger af en Sandflugt. Her afbrændte for nogle og fyrretyve Aar siden et Stykke Hede, en halv Mil bredt og henved en hel Mil langt. Jordskorpen, en sort Moor, brændte med og Ilden levnede Intet uden Sand og Al. Da denne Sandflugt ved de hyppige og heftige Vestenvinde stedse udbredte sig videre mod Østen, lod Regjeringen den beplante med Strandhavre. Denne overvandt og overvoxede den golde Sand, der af Stormene blev sammenblæst og opdynget paa mangfoldige Steder. Saaledes dannedes efterhaanden disse Levninger af den befæstede Lejr; men nu er Alt igjen bevoxet med Lyng. Eet Gode er dog herved bevirket: Alen nemlig, hvorfra Sandet af Vinden blev bortfejet, udsattes nu for Sol og Luft og opløstes tilsidst aldeles, saa at her med Tiden endda kan blive Skov.

Vil Du nu behage at vende tilbage, saa skal jeg

vise Dig en anden Jordvold, som ret kan bryde dit antikvariske Hoved. Ved dette Koloniſted, Bækgaard kaldet, ſeer Du et nogle hundrede Alen langt lyngbegroet Dige, der af Bønderne kaldes Knaps Dige og ſkal være opkaſtet af en vis Konge ved Navn Knap. Kan Du bringe Noget herudaf, ſkal det være mig kjært; jeg er ligeſaa klog paa Kong Knaps Hiſtorie, ſom han, der i Litteraturtidenden ſnakker Æſthetik, er paa Poeſi; og man maatte have ſaadan en Herres hele gode Mening om ſig ſelv, for at turde byde Publikum ſin Paſſiar om en Sag, der er En ganſke fremmed.

Gjør nu atter en Vending til Venſtre, ſaa kommer Du til en Bæk, der løber ſnart over og ſnart under Jorden. Længere nede ved ſamme Bæk lige Sønden for Gaarden Sangild blev for to Aar ſiden, ved at grave en Vandledning, fundet en Mølleøxe med mere Mølleværk og Bygningstømmer. Det Mærkelige herved er: at Egnens Beboere ſlet intet vide at ſige af nogen Mølle paa dette Sted. Den er altſaa ældre end nogen Tradition og forſkriver ſig fra en Tid, da denne nu ſaa menneſkefattige Egn har været bedre befolket. Paa en ſaadan ſtørkere Befolkning pege ogſaa tydeligt de mange Agerrene, ſom hiſt og her ſees i Heden, langt fra Byer og Huſe.

En Urigtighed, ſom jeg etſteds for et Par Aar ſiden har læſt, maa jeg dog her rette. Der fortaltes nemlig: „at man ved Brøndkaſtning, naar man havde gjennemgravet Alen, kom til et Jordlag, ſom vidnede om ældre Vegetation og Kultur.“ Det er intereſſant, men det er ikke ſandt. Under Alen er Sand og intet Andet end Sand, lige til en Dybde af nogle og fyrretyve

Alen, og længere er man ikke endnu trængt ned i Jordens Indre.

Og nu tilbage igjen! Naar Du arriverer til hin romantiske By Knudstrup, saa lader Du Vejen til Viborg ligge tilhøjre og kjører tilvenstre paa den til Skive. Du kommer saaledes atter ud i den sorte Hede, et Stykke forbi tvende Dosser, hvis Betydning hverken Du eller Rudbeck kjender. Nyd da paany den frie Udsigt! Kun et Par fjerne Gravhøje møde dit Øje. Hin midt imellem Thorning og Karup hedder Thinghøj; nok et Bevis for, at denne Egn tilforn har været mere beboet end nu; thi hvad skulde have bevæget vore Forfædre til at holde Thing i en Ørk? Det er ellers mærkeligt nok, at her paa Alheden findes saa yderst faa Høje, da det dog rundtom vrimler af dem. Ligesaa underligt er det, at her er næsten slet ingen stensatte Begravelser ɔ: Jettestuer, Jynniovne. Østerlandet har af dem næsten paa enhver Bymark; men her i en vid Omegn har jeg kun seet een eneste.

Imidlertid har Du nu vel naaet Ulvedals Plantage, som Du uden bedre Underretning gjerne kunde antage for en Antikvitet. Men Skoven er ikke saa gammel; disse Fyrre dø ikke af Elde, men af Sygdom: Alen standser Fyrrens nedadvoxende Pælerod og siger: Hertil skal Du komme og ikke videre! I de senere Aar har man lagt sig efter Gran, Birk og Lærketræer. Disse lykkes godt under en duelig og driftig Forstmands Bestyrelse, og den kommende Slægt vil her upaatvivlelig finde en skjøn og frodig Skov. Havde man fra Førstningen raadført sig med Egnens Moser, var Experimentet med Fyrrene aldrig prøvet. Her findes nemlig i næsten enhver Tørvemose Gran- og Birke-Rødder og hele

Stammer — men ingen Fyr. Kommer man en Mil Østen for Alheden, indeholder Moserne Eg, og Intet uden Eg.

Kjør nu raft til gjennem Kolonibyen Haverdal — (den er ikke antik; kun to Aar gammel) — og videre frem mellem Kirken og Præstegaarden, indtil midtvejs mellem denne og hin Koloni Grønhøj: saa skal jeg give Dig Noget at grunde paa. At Tiden imidlertid kan gaa lidt hurtigere for Dig, vil jeg fortælle Dig en Historie, som intet Eventyr er.

Engang var der en Mand, som hedde Jens Langkniv; men som jeg ab euphoniam kalder Gennaro Caltellaccio. (Du mærker vel allerede, at jeg ikke er ganske fremmed i det Kapitel af den nyere Litteratur, som handler om Røvere; jeg havde jo ellers ikke været istand til at danne dette æsthetisk-skjønne Navn: ad formam Abællino, Rinaldini, Mazarino ꝛc.) Samme Jens var en meget berømt Røver og Røverkapitain paa disse Heder og især en farlig Fjende af Bissekræmmere og omvankende Jøder. Mange af disse havde han paa sin — af intet Politi forstyrrede — Vandring nedlagt, og til sin Hule henført de erobrede spolia opima. Han beherskede alle Landeveje mellem Vejle og Viborg med sin Tolleknív, hvilken han forstod at bruge som et Kastespyd og efter hvert Kast at drage til sig igjen, saasom den var forenet med Lommen ved en lang Snor (heraf det ominøse Tilnavn!); og længe herskede han uindskrænket. Dog omsider mistede han Frugten af alle sine Sejre og maatte overlade sin blodige Laurbærkrands til en af sine Arvefjender, til — en Krænmer!! „Laß Dir erzählen!“ som Lafontaine siger —: En Dag, da vor Helt efter sin Sæd-

vane betræder Landevejen, faaer han Øje paa en Kræmmer, som med Kisten paa Ryggen slæber sig møjsommeligen frem. Sikker paa sit Bytte nærmer Gennaro sig med faste Skridt — Haanden hvilende i Lommen paa den frygtelige Kniv. Gennaro! tappre Gennaro! vogt Dig! tro ikke den falske Kræmmer! Men det er forgjæves, din Ulykkesstjerne leder Dig. — „Kjære Ven", begyndte Kræmmeren med svag og skjælvende Stemme, „forbarm Jer over mig arme Mand! jeg har nok ikke en Time at leve i, saaledes klemmer det mig; men viis den Barmhjertighed at bære min Kram foran mig til næste Kro, saa faaer jeg se, om jeg kan komme efter; hvis ikke lader I mig vel hente paa en Vogn." Saaledes talede han, idet han stønnende satte Kisten paa Jorden. Den ærlige Røver, som tyktes, her var godt Kjøb, tager Kisten paa Ryggen som en god Prise og vil just dreje ind i Heden, da Kræmmeren med sin Knortekjæp slaaer ham det ene Ben tvertover. Røveren falder, men griber sin Kniv og kaster efter sin Fjende, dog denne, som var belavet derpaa og, førend hin saae ham, allerede havde kjendt sin Mand og lagt sin Plan, var strax ude af Skudvidde og tilraabte den snysende Gennaro disse haanende Ord: „Bette Jens! hudden æ et no mæ Dæ? No begynner a aa komm' mæ." — Kort at fortælle: Kræmmeren løber til næste By, samler Folk og med disses Bistand binder Røveren, dog ikke uden tappert Modværge fra hans Side. Derpaa føres han til Horsens, udenfor hvilken By han ogsaa, efter først at have poeniteret et Par Aar i et underjordisk Hul, blev halshugget med de tilbørlige Ceremonier. At Præsten har omfavnet ham og Bøddelen i bare Skjorteærmer og røde Stoffes Underklæder trykket ham ømt i

Haanden, samt at de tilskuende Damer trindt om have givet deres Bifald tilkjende ved et: „Det er gysseligt! det er nysseligt!“ alt dette kan Du, som sagtens har seet en Henrettelse, ikke paatvivle.

Og se! nu ere vi da lige ud for et Sted, hvor det spøger, og — hvad der er det Synderlige — ikkun ved højlys Dag. Hist henne, nogle Hundrede Alen Osten for Vejen mellem hine Smaahøje, dem lig ved Kumpedal, mødes paa en klar Foraarsmorgen just ved Solens Opgang tvende Hære til luftig Kamp: Fodfolk og Ryttere nærme sig hinanden, aabne og slutte deres Geledder, svinge ud, deployere og udføre mangt et skjønt Manøvre. Anførerne fare til Hest op og ned ad Krigernes Rækker; Fanerne vaje i Luften og bølge som Rog over de urolige Kæmper, indtil de omsider blande sig i Striden. Da seer man Folk og Heste styrte, Raderne fortyndes og atter fyldes, Saarede rave afsted og Flygtende jage over Heden med de blinkende Spyd bag efter sig: indtil efterhaanden Alt forsvinder og intet Mere er tilbage paa den tause Slette. En ossiansk Scene! Men her kommer et Tillæg, som langt overgaaer de vidunderlige skotske Visioner: skarpe Øine ville ydermere skjelne Krigernes forskjellige Dragter og Uniformer — (den ene Hær er klædt i Rødt, den anden i Blaat) — Anførernes vajende Fjerbuske, Kanonerne og de tykke Røghvirvler, som udvælte fra deres frygtelige Mundinger. Hvo der ogsaa hører grant, er istand til at bemærke Trommer, Piber, Bøssernes Knalden, de Befalendes Raab og de Saaredes Skrig. Disse Uniformer og disse Ildvaaben synes dog at være lidt for moderne, og skal her komme Noget ud af, saa maa dette Væsen snarere være et Varsel end et Gjengangeri. En anden

Synderlighed er denne: at de omboende Danske intet ville vide heraf: men hele Sagnet forskriver sig, saavidt min Kundskab gaaer, fra de tydske Kolonister. Af disse have flere forsikret mig med de dyreste Eder, som de for Domstolen vare villige til at gjentage: at de med egne Sandser havde erfaret det her Fortalte; dog saaledes, at den ene havde iagttaget dette, den anden hint af disse „Schatten auf der Haide". Ej heller ere de enige i Henseende til Tiden, idet Somme sige, at dette Skuespil opføres kun een vis Dag: Andre derimod paastaa, at Dagen er ubestemt; men heri ere Alle enige: at det er tidligt paa Foraaret og ved Solens Opgang. Spørger man, hvad det har at betyde, saa svares der: at her engang har staaet et Slag mellem Danske og Svenske, og at en dansk Dronning Margrethe paa Karup Kirketaarn (en Mil derfra) var Vidne til Kampen!!! — Hvad siger Du til alt dette? Hvo der ikke er Elsker af Luftbatailler, ej heller, hvad Aandeverdenen angaaer, lidt overtroisk, vil neppe opbygge sig synderligt ved dette Sammensurium, hvoraf det Bedste dog tilsidst bliver det Poetiske deri. Til nysnævnte Karup Kirke er en forgyldt Kalk, givet, efter Paaskriften: af den Herin Magrethe, Aar 1487. Men denne Kalk er kun en Kopi; thi Originalen, ombyttet af Frederik den Femte, er af purt Guld og større; og tykkes mig, at jeg har seet denne paa Kunstkammeret og af Ciceronen faaet den Forklaring: „at Dronning Margrethe med sine Hofdamer i sin Tid havde drukket af den." — At Karup engang var en Kjøbstad, at dens Kirke har været meget større end nu og i Ry for særdeles Hellighed (her staar endnu nogle klodsede Hel-

genbilleder og et underligt pyramidalsk Skab), deraf bryste sig endnu Byens faa Beboere.

Tre Fjerdingmil paa hin Side Grønhøj ved Sejbæk kunde Du naae den nordre Grændse af Allheden; men jeg skal føre Dig en bedre Vej tilhøjre, om ad Hald til Viborg; men førend Du betræder denne, maa jeg henlede din Opmærksomhed til den høje Banke mod Norden. Det er: Dagbjerg Dos (ved de bekjendte Kalkminer), hvor der ogsaa er lidt Pusleri. Dosset er nemlig beboet af Bjergfolk, og ofte, naar man betræder det, vil man høre et Dron under sig, som om et Kistelaag faldt i. Om Natten brænder her jevnligen Lys, og stundom farer dette som et Stjerneskud ned i den nærliggende Sø. Flere Gange have Dagbjergs vindskibelige Beboere, ej ubekjendte med Jordens Indre, gravet her efter Skatte; men hvergang forgjæves. Til Kjedlen med Pengene i ere de rigtig komne, men saa har en eller anden af dem ved højst utidig Snakken fordærvet Spillet, og Kjedlen er da sjunken dybere ned. For nogle Aar siden blev det sidste Forsøg anstillet: de Tauseste i Byen forenede sig, og med gjensidigt Løfte om Standhaftighed i den Dyd, som især skal være vanskelig for Fruentimmer, begyndte de en Nat at grave. Snart naaede de Kjedlen, og Bjergets Indvaanere, som nu vare stedte i stor Fare for at miste deres Skat, brugte alle mulige Kunster for at kyse de dristige Ransmænd. Først præsenterede sig en hovedløs Hest, derpaa en ligesaa velskabt Tyr, men det hjalp slet intet. Derpaa foer en Kareth, trukken af sex Mus, ud af Bjerget og snurrede tre Gange rundt om Graverne: vilde heller ikke frugte. Da hørtes i Bjerget en liflig og vidunderlig Musik, hvorpaa fulgte Hanegal, Barneskrig og Kattemjaven — endnu tav de

Dagbjerg-Mænd. Men se! nu stod Dagbjerg-By i lys Lue, da løb de med ængsteligt Raab fra den synkende Kjedel og fandt — at Ildebranden kun var et Blændværk af den snedige Bjergmand. Hvad tykkes Dig? var det ikke et nyseligt Stof til et moderne Skuespil? saadant et Wunder- und Zauberspiel? Og Sang maatte her til: Sang af de Dagbjerg-Mænd, Sang af Bjergmanden, hans Kone og Børn, Sang af de sex Mus, Hanen, Katten og den hovedløse Hest! Du kan tro mig, det var Mad for Mons og Vand paa visse Folks Møller, og umanerlig Roes vilde det faae i Litteraturtidenden — NB. naar Forfatteren var en af dem, paa hvem Recensenten har trykket et permanent Imprimatur.

Men det var Vejen til Jyllands Hovedstad, som jeg anviste Dig. Du kan fra denne se paa en Halvø i den smukke Sø Ruinerne af det berømte Hald-Slot og hertil slaa op i Hundredvisebogen den Romance: „Niels Bugge bygger op Hald med Ære; han agter den ej i fremmed Mands Være." Har Du seet Dig mæt paa de ydmyge Levninger af hin danske Pairs Stolthed, saa il igjennem Halds ærværdige Egeskov, og snart skal Du se det gamle Viborg spejlende sig i Søen — NB. ifald det ikke blæser — og ligesom smilende forelsket se over til det jomfruelige Asmild-Kloster, og dette indhyllende sig blu som en Ungmø i et Slør af grønne Blade og dog kiggende nysgjerrig gjennem disse over til den prunkende Stad. At Du her bliver modtaget med trohjertig Gjæstmildhed og finder gammel dansk Ærlighed forenet med Nutids Belevenhed, vil Du selv behageligst erfare. Herfra kan Du gjøre magelige Exkursioner til Tap-Hede, til Erik Glippings pragtløse Dødsseng, til den mærkelige Gravhøj ved Aalemølle

og til den ligesaa mærkelige Snabes-Høj, en Fjerdingmil Østen for Nonnølle, hvor det store Landthing upaatvivlelig holdtes, før Viborg blev til. Og vil jeg ende denne min Vejvisning med det etymologisk-orthografiske Vink: at Du herefter aldrig skriver Snapsting, men Snabsthing.

Indhold.

	Side
Vinhandleren og Herremanden	5
Gyldholm	61
Ebbe	83
De tre Klokker	97
Eneste Barn	137
Livø	157
Kjærlighed i Vildmosen	201
Oldsagn paa Alheden	219

KGL. HOF-BOGBINDER
CARL PETERSENS
ENKE
GOTHERSGADE 14.